

INFORME DEL MECANISME CATALÀ PER A LA PREVENCIÓ DE LA TORTURA 2015

SÍNDIC

EL DEFENSOR
DE LES
PERSONES

INFORME ANUAL DEL MECANISME CATALÀ PER A LA PREVENCIÓ DE LA TORTURA 2015

SÍNDIC

EL DEFENSOR
DE LES
PERSONES

Síndic de Greuges de Catalunya

1a edició: Gener de 2016

Informe del Mecanisme Català per a la Prevenció de la Tortura. Gener 2016

Maquetació: Síndic de Greuges

Imprès sobre paper ecològic

Disseny original: America Sanchez

Foto portada: © Gratisography

ÍNDIX GENERAL

I. INTRODUCCIÓ	5
II. PAUTES PER A L'APLICACIÓ DEL PROTOCOL D'ISTANBUL PEL PERSONAL SANITARI	9
III. MODIFICACIÓ DE L'ARTICLE 520 DE LA LLEI D'ENJUDICIAMENT CRIMINAL D'ACORD AMB LES DIRECTIVES EUROPEES I LA SEVA INTERPRETACIÓ PELS COSSOS POLICIALS	15
IV. INGRÉS EN ESTABLIMENTS GERIÀTRICS DE PERSONES GRANS NO INCAPACITADES QUE NO PODEN MANIFESTAR LLIUREMENT LA SEVA VOLUNTAT	21
V. SENTÈNCIA DEL TRIBUNAL CONSTITUCIONAL DE 5 DE MARÇ DE 2015	25
VI. ÀMBIT INSTITUCIONAL	29
VII. VISITES REALITZADES L'ANY 2015.....	33
1. METODOLOGIA.....	37
2. VISITES	41
a. Comissaries	41
b. Centres penitenciaris	65
c. Mòduls hospitalaris penitenciaris	82
d. Centres d'internament de menors	89
e. Centres de salut mental	98
f. Centres geriàtrics	101
h. Centres sociosanitaris	106
VIII. ESTAT DE COMPLIMENT DE LES RECOMANACIONS FORMULADES EN ANYS ANTERIORS	113
IX. CONCLUSIONS GENERALS	129

I. INTRODUCCIÓ

1. INTRODUCCIÓ

Aquest informe recull l'activitat realitzada al llarg de l'any 2015 pel Mecanisme Català de Prevenció de la Tortura i d'altres Tractes o Penes Cruels, Inhumans o Degradants (MCPT). Aquest és el cinquè informe que es presenta al Parlament de Catalunya, d'acord amb el que estableix l'article 74 de la Llei 24/2009, de 23 de desembre, del Síndic de Greuges.

El nombre de centres visitats ha estat de 45. Respecte d'anys anteriors, enguany s'han fet menys visites a comissaries de policia autonòmica i local, que per les seves dimensions són més curtes, la qual cosa fa que se'n puguin inspeccionar diverses en una única sortida. Han augmentat, en canvi, les visites a centres de més complexitat, com ara centres i mòduls penitenciaris, centres residencials d'infants, centres sociosanitaris, etc.

Així mateix, s'han mantingut i enfortit algunes de les innovacions metodològiques introduïdes l'any anterior, com ara la incorporació puntual d'experts a l'Equip de Treball de l'MCPT (una metgessa especialista en psiquiatria i en medicina legal i forense i un metge internista, especialista en l'àmbit de la gestió sanitària), així com la comunicació de manera ràpida als responsables dels equipaments visitats de les observacions i les recomanacions que es deriven de les visites realitzades.

Així mateix, cal recordar que totes les visites segueixen un protocol prèviament establert, singularitzat en funció del tipus de centre supervisat. Abans de la visita, l'Equip decideix els objectius de la visita i la metodologia que s'empra. Les visites es realitzen en qualsevol horari, sense avís previ. S'inspeccionen els espais de privació de llibertat escollits per l'Equip, particularment aquells on hi ha més riscos de maltractaments, com ara les sales de contenció o, en centres penitenciaris, els departaments especials. I, si escau, es fan entrevistes en privat amb persones privades de llibertat, tot garantint la voluntarietat i la confidencialitat de les converses. Posteriorment, l'Equip consensua les observacions més rellevants

i les conclusions i recomanacions que se'n desprenen. Així mateix, un cop es rep la resposta de l'administració responsable del centre objecte de la visita, se n'avalua el contingut per donar per tancat l'expedient o, eventualment, demanar explicacions addicionals o fer visites de seguiment.

A banda de les fitxes, en què es recullen, per a cada centre visitat, les principals observacions i conclusions extretes per l'Equip i les conclusions que se'n deriven, l'informe presenta prèviament un seguit de reflexions més generals que també són producte de les visites, la recerca i les relacions institucionals i formatives sostingudes per l'MCPT enguany i en anys precedents. Aquestes reflexions giren al voltant de:

1. El Protocol d'Istanbul i el seu desconeixement per part dels professionals de la salut al nostre país; particularment els que donen servei a centres on hi ha persones privades de llibertat. Un dèficit que redunda negativament en la capacitat d'investigar i de documentar amb rigor les denúncies de tortures i maltractaments al nostre país.
2. El nou article 520 de la Llei d'enjudiciament criminal i la interpretació que en fa el Cos de Mossos d'Esquadra, que l'MCPT entén que s'ha quedat curta respecte de la Directiva comunitària en el punt relatiu al dret d'accés als materials i els documents essencials per impugnar la legalitat de la detenció.
3. Els ingressos en centres geriàtrics de persones grans no incapacitades que no poden expressar lliurement la seva voluntat, respecte de les quals es constata la pràctica d'acceptar com a ingrés "voluntari" aquell que efectuen els familiars, en contra del que estableix el Codi civil de Catalunya.

Així mateix, l'informe d'enguany dóna compte de la Sentència 46/2015, de 5 de març de 2015, del Tribunal Constitucional i de la interpretació que en fa el Síndic de Greuges, així com altres qüestions de caràcter institucional. Especialment, l'MCPT continua i eixampla la seva tasca de relació i d'aprenentatge amb autoritats

internacionals, com ara el Comitè per la Prevenció de la Tortura del Consell d'Europa (CPT), el qual encoratja l'MCPT a consolidar i a intercanviar experiències.

Finalment, es reproduïxen les principals observacions, conclusions i recomanacions de cada visita realitzada al llarg de l'any, i també, quan s'ha rebut, la resposta de

l'Administració i la valoració que en fa l'MCPT.

D'aquesta interacció entre l'MCPT i les administracions responsables de persones privades de llibertat a Catalunya, se'n desprenen les conclusions i les recomanacions de caràcter general amb què es clou l'informe.

II. PAUTES PER A L'APLICACIÓ DEL PROTOCOL D'ISTANBUL PEL PERSONAL SANITARI

II. PAUTES PER A L'APLICACIÓ DEL PROTOCOL D'ISTANBUL PEL PERSONAL SANITARI

Antecedents

El *Manual per a la investigació i la documentació eficaçes de la tortura i altres penes o tractaments cruels, inhumans o degradants*, conegut com a Protocol d'Istanbul, és la principal guia d'actuació a escala internacional que ha de servir per donar les directrius aplicables en l'avaluació de les persones que al·leguin que han patit tortura i maltractaments, per investigar casos de presumpta tortura (fins i tot quan no hi ha una denúncia expressa, s'haurà d'iniciar una investigació si hi ha indicis que es pot haver comès un acte de tortura o maltractaments) i per comunicar-ne els resultats als òrgans judicials o a altres òrgans investigadors.

El Manual és el resultat de més de tres anys de treball que van dur a terme més de setanta-cinc experts en dret, salut i drets humans, pertanyents a quaranta organitzacions i institucions de quinze països. Va ser lliurat a l'Oficina de l'Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Drets Humans l'agost de 1999.

Es tracta d'un document tècnic de capacitació professional adreçat especialment a professionals de la salut, juristes i persones que treballen en l'àmbit dels drets humans. Posteriorment, entre els anys 2003 i 2005 es van elaborar tres guies pràctiques sobre el Protocol d'Istanbul per a psicòlegs, metges i advocats.¹

L'MCPT, a través de les entrevistes amb professionals de la salut que treballen amb persones privades de llibertat i col·legis professionals, ha pogut constatar que, malgrat la seva categoria internacional, el coneixement del Protocol d'Istanbul al nostre país és bastant limitat. No forma part dels currículums universitaris, ni de la formació especialitzada, ni continuada. En conseqüència, els professionals de la salut

no tenen capacitació en la investigació i la documentació de la tortura o bé en tenen una capacitació insuficient.

El reconeixement mèdic de les persones detingudes, independentment que presentin lesions físiques o no, i el comunicat de lesions que s'elabora posteriorment representen un instrument important per a la detecció de maltractaments o de tortura. Sovint, aquest serà el document mèdic temporalment més proper als fets que s'al·leguen i, per tant, la informació que conté és d'un gran valor i s'ha d'ajustar als estàndards internacionals de qualitat. El Protocol d'Istanbul estableix aquests estàndards que ha de tenir tota exploració i investigació mèdica d'al·legacions de tortura o maltractaments.

Tant el Comitè de les Nacions Unides contra la Tortura (CAT) com el Comitè per a la Prevenció de la Tortura del Consell d'Europa (CPT) han formulat en diverses ocasions recomanacions al Govern espanyol, i per extensió a totes les administracions competents de l'Estat, respecte de la necessitat de millora de la documentació mèdica de les al·legacions de maltractaments en persones privades de llibertat. L'Associació Medica Mundial (WMA) també fa recomanacions en aquest sentit i assenyalava que "la falta de documentació i denúncia de casos de tortura pot ser considerada com una forma de tolerància i d'omissió d'ajuda a les víctimes".²

L'Equip de Treball de l'MCPT, en les seves visites, ha examinat els expedients mèdics i l'atenció mèdica de les persones privades de llibertat com a part de la seva tasca de prevenció i n'ha extret les consideracions i les recomanacions següents.

Consideracions

■ Es constata un profund desconeixement del Protocol d'Istanbul en general, i en particular entre els professionals de la medicina que donen servei a centres on hi ha persones privades de llibertat.

¹ International Rehabilitation Council for Torture Victims. Examen físico médico de víctimas de tortura alegadas. Una guía práctica del Protocolo de Estambul-para médicos. La evaluación psicológica de alegaciones de tortura. Una guía práctica del Protocolo de Estambul-para psicólogos. Una guía práctica del Protocolo de Estambul-para abogados.

² Declaración de la Asociación Médica Mundial sobre Responsabilidad de los Médicos en la Documentación y la Denuncia de casos de Tortura o Trato Cruel, Inhumano o Degradante.

■ Els reconeixements mèdics de les persones privades de llibertat sovint es fan en presència de la policia o altres funcionaris de custòdia. En el cas de centres d'atenció d'urgències i àrees de custòdia aquesta pràctica és sistemàtica.

Seguint les directrius internacionals, els reconeixements mèdics s'han de fer en privat³, sense personal de custòdia present a l'àrea mèdica ni a les zones d'abast visual i auditiu. No es consideren acceptables les entrevistes en què la porta de la consulta sigui oberta si hi ha funcionaris de custòdia a les immediacions. L'única excepció és l'existència de sospites justificades de risc i el fet que el metge en qüestió sol·liciti expressament la presència policial.⁴ En aquesta situació, s'ha de deixar constància per escrit de les circumstàncies en què es produeix l'exploració i la presència de la policia o d'altres persones, així com de les restriccions físiques a la persona detinguda.

■ Els informes mèdics i comunicats de lesions sovint són incomplets en la descripció dels fets, amb descripcions inadequades o incompletes de les lesions, i sense judici sobre el grau de coherència entre les al·legacions i l'examen mèdic realitzat. Cal recordar que la manca d'existència de lesions físiques no exclou que s'hagi produït tortura o maltractaments.

El Protocol d'Istanbul i les guies pràctiques de Protocol d'Istanbul per a metges i psicòlegs⁵ estableixen els estàndards, tant per a l'exploració física i psicològica com per a l'elaboració d'informes mèdics en al·legacions de tortura o maltractaments. Tots els informes mèdics s'haurien de redactar seguint aquestes directrius, i hi haurien de constar almenys els elements següents:

1. Informació del cas i circumstàncies de l'entrevista

-dades de filiació del pacient

-lloc i data de l'examen

-persones presents durant l'examen

-restriccions a l'avaluació mèdica

2. Antecedents personals i mèdics d'interès

3. Al·legacions de tortura i maltractaments

-exposició detallada dels fets

-síntomes físics i psicològics que la víctima afirmi que té

4. Exploració física. En cas que hi hagi lesions, descripció detallada d'aquestes, incloent-hi esquemes corporals i fotografies sempre que es pugui.

5. Exploració psicològica

6. Resultats de les proves complementàries

7. Diagnòstic

8. Pronòstic

9. Recomanacions terapèutiques

10. Conclusions. Exposició del grau de consistència i judici de compatibilitat entre els fets al·legats, i els exàmens físics i psicològics i les proves complementàries realitzades.

11. Autoria. Signatura del clínic

■ Els metges forenses, com a garants de la integritat i la salut de les persones detingudes, tenen un paper important en la prevenció de la tortura i els maltractaments. El Protocol medicoforense d'assistència a la persona detinguda de l'Institut de Medicina Legal de Catalunya, seguint l'Ordre ministerial de 16 de setembre de 1997,⁶ no s'adequa als estàndards mínims que demanen els organismes internacionals⁷ ni

³ Protocol d'Istanbul (paràgraf 123).

⁴ Informe al Gobierno español sobre la visita a España realizada por el Comité Europeo para la Prevención de la Tortura y de las Penas o Tratos Inhumanos o Degradantes (CPT) 2011 (paràgrafs 91, 112).

⁵ International Rehabilitation Council for Torture Victims. Examen físico médico de víctimas de tortura alegadas. Una guía práctica del Protocolo de Estambul-para médicos. La evaluación psicológica de alegaciones de tortura. Una guía práctica del Protocolo de Estambul-para psicólogos.

⁶ Ministeri de Justícia. Ordre de 16 de setembre de 1997, per la qual s'aprova el protocol que han d'utilitzar els metges forenses en el reconeixement de les persones detingudes. BOE núm. 231 de 26-9-1997. Secció I. p. 28.236-43.

als del Protocol d'Istanbul, com a guia internacional de referència pel que fa a l'avaluació específica de maltractaments, ni tampoc inclou cap conclusió sobre la compatibilitat entre els fets al·legats i els observats en l'examen mèdic.

Recomanacions

1. És responsabilitat del Govern de la Generalitat, en concret del Departament de Justícia, així com dels col·legis professionals de l'àmbit de la salut, promoure el coneixement i la utilització del Protocol d'Istanbul entre els professionals de la medicina que atenen persones privades de llibertat, a través de plans de formació, perquè puguin reconèixer els senyals físics i psicològics de tortura i/o maltractaments i documentar-los adequadament.

2. Així mateix, cal adoptar mesures per garantir que els reconeixements mèdics es facin en privat amb l'única excepció que hi

hagi un risc justificat i el metge en qüestió sol·liciti expressament el contrari.

3. Cal garantir que en els exàmens mèdics quedi registrada qualsevol al·legació de maltractament i qualsevol signe violència observat, fins i tot si no hi ha una denúncia expressa.

4. Els informes mèdics i comunicats de lesions s'han d'ajustar als estàndards de qualitat del Protocol d'Istanbul, incloent-hi sempre un judici de compatibilitat entre els fets al·legats i els observats en l'examen mèdic.

5. L'Institut de Medicina Legal de Catalunya hauria d'elaborar un protocol de compliment obligat d'acord amb les directrius del Protocol d'Istanbul perquè tant els reconeixements com els informes dels metges forenses s'ajustin als estàndards internacionals de qualitat en la documentació i la investigació de la tortura i els maltractaments.

⁷ European Committee for the prevention of torture and inhuman or degrading treatment or punishment (CPT). The CPT standards. CPT/Inf/E (2002) 1 -Rev. 2015.

III. LA REFORMA DE L'ARTICLE 520 DE LA LLEI D'ENJUDICIAMENT CRIMINAL D'ACORD AMB LES DIRECTIVES COMUNITÀRIES I LA SEVA INTERPRETACIÓ PELS COSSOS POLICIALS

III. LA REFORMA DE L'ARTICLE 520 DE LA LLEI D'ENJUDICIAMENT CRIMINAL D'ACORD AMB LES DIRECTIVES COMUNITÀRIES I LA SEVA INTERPRETACIÓ PELS COSSOS POLICIALS

En l'informe de l'Autoritat Catalana per a la Prevenció de la Tortura corresponent a l'any 2014 es feien algunes consideracions sobre la inobservança, en línies generals, per part dels cossos policials de l'Estat de les directives adoptades al si de la Unió Europea relatives a la traducció i la interpretació en els processos penals (2010/64/UE), dret a la informació en els processos penals (2012/13/UE) i assistència lletrada en els processos penals (2013/48/UE).

La reforma de la Llei d'enjudiciament criminal (LECrím), operada durant aquest any 2015 mitjançant les lleis orgàniques 5/2015 i 13/2015, vigents a partir de l'octubre d'aquest mateix any, ha pal·liat, en part, els dèficits detectats en el nostre informe de l'any passat. En dues reunions sostingudes amb els responsables de la Policia de Catalunya (juliol i octubre), l'Equip de Prevenció de la Tortura ha tingut ocasió d'intercanviar punts de vista i de conèixer de primera mà la interpretació que han efectuat de la reforma de l'article 520 de la LECrím tant la Comissió Nacional de Coordinació Policial Judicial com la Direcció General de la Policia de Catalunya (DGP).¹

L'objecte concret d'aquest apartat de l'informe és la interpretació donada per ambdues institucions, però sobretot la DGP, a les directives europees, en particular pel que fa a la informació que s'hagi de proporcionar a la persona detinguda.

1. Cal començar assenyalant que les directives 64/2010 i 48/2013 han estat correctament transposades a la legislació i a la praxi policial. Pel que fa a la segona de les directives, el nou article 520 LECrím reconeix el dret de la persona detinguda a mantenir una entrevista amb el lletrat que l'assisteix abans de la declaració policial. Cal assenyalar que aquesta transposició s'ha efectuat dins de termini, ja que la Directiva 48/2013 havia d'estar plenament integrada en les legislacions nacionals abans del 27 de novembre de 2016.

De la mateixa manera, la Directiva 64/2010, sobre el dret a la traducció i la interpretació ja fa algun temps que s'aplica de manera positiva i només cal retreure que, en alguns casos, l'absència efectiva d'un intèrpret pugui provocar que s'allargui innecessàriament l'estada de la persona detinguda en dependències policials. En aquest sentit, de la mateixa manera que la reforma objecte d'anàlisi ha previst escurçar el termini de compareixença de l'advocat en dependències policials de vuit a tres hores, caldria suggerir la creació d'una llista o registre diari d'intèrprets a disposició efectiva de les forces i els cossos de seguretat, i també d'uns torns d'assistència, tal com funcionen les llistes dels col·legis d'advocats.

2. La circular de la DGP incorpora altres drets de la persona detinguda relatius a l'assistència lletrada o a la comunicació amb altres persones, sobre els quals l'MCPT no té, per ara, cap objecció. Tanmateix, sí que entén que es produeix una deficient, a més de tardana, transposició de la Directiva 13/2012, pel que fa al dret d'accés als elements de les actuacions essencials per impugnar la legalitat de la detenció.

Pel que fa a aquest punt, en primer lloc, convé conèixer el contingut exacte del

¹ La Comissió Nacional de Coordinació està integrada per representants del Ministeri de l'Interior i de les i de les conselleries responsables de les policies autonòmiques (el País Basc, Catalunya i Navarra), i també la Fiscal General de l'Estat i un representant del Consell General del Poder Judicial. Té, entre d'altres, la funció d'unificar criteris d'actuació policial (RD 769/87, art. 36.c). El compliment d'aquests criteris és una exigència mínima per a tots els cossos policials, però això no impedeix que un cos policial determinat, complint aquestes pautes interpretatives coordinades, assumeixi, a més, altres exigències o criteris interpretatius més exigents. El preàmbul de la Directiva 2012 acull aquest criteri d'exigència mínima ampliable quan assenyalava:

(20) En aquesta directiva s'estableixen normes mínimes respecte a la informació sobre els drets de les persones sospitoses o acusades.

(40) Els estats membres poden ampliar els drets s'hi estableixen per proporcionar un nivell de protecció més alt també en situacions no explícitament establertes en aquesta directiva.

mandat de la Directiva, especialment els articles 4.2 i 7.1.

Article 4 Declaració sobre els drets en el moment de la detenció. 2. A més de la informació que figura en l'article 3, la declaració de drets a què es fa referència en l'apartat 1 d'aquest article ha de contenir informació sobre els drets següents, tal com s'apliquin d'acord amb la legislació nacional: a) el dret d'accés als materials de l'expedient.

Article 7 Dret d'accés als materials de l'expedient. 1. Quan una persona sigui objecte de detenció o privació de llibertat en qualsevol fase del procés penal, els estats membres han de garantir que es lliuri a la persona detinguda o al seu advocat els documents relacionats amb l'expedient específic que estiguin en poder de les autoritats competents i que resultin fonamentals per impugnar de manera efectiva, d'acord amb el que estableix la legislació nacional, la legalitat de la detenció o de la privació de llibertat.

El preàmbul de la Directiva ofereix una argumentació complementària imprescindible per a una correcta interpretació dels preceptes referits:

(30) Els documents i, si escau, fotografies i enregistraments de so o de vídeo, que resultin fonamentals per impugnar de manera efectiva la legalitat de la detenció o privació de llibertat d'una persona sospitosa o acusada, d'acord amb la legislació nacional, s'han de posar a disposició d'aquesta o del seu advocat a tot trigar abans del moment en què una autoritat judicial competent hagi de decidir sobre la legalitat de la detenció o privació de llibertat de conformitat amb l'article 5, apartat 4, del Conveni europeu de drets humans, i en el moment oportú per permetre l'exercici efectiu del dret a impugnar la legalitat de la detenció o privació de llibertat.

(31) Als efectes d'aquesta directiva, l'accés a les proves materials, tal com les defineix la legislació nacional, ja siguin favorables o desfavorables per a la persona sospitosa o acusada, i que estiguin en poder de les autoritats competents responsables de l'expedient penal específic, ha d'incloure l'accés a materials com, per exemple, documents i, si escau, fotografies i enregistraments de so o de vídeo.

3. Malgrat que la Directiva és diàfana en referir-se a "documents", "materials" i fins i tot "fotografies" i "enregistraments", tant la Comissió Nacional de Coordinació com la circular de la DGP proposen una interpretació

de mínims que no satisfà en absolut els termes de la Directiva. En efecte, els cossos policials no estan disposats a transmetre cap material, sinó únicament certa "informació", que, a més, és molt concisa. En el cas de la circular de la DGP, que reproduïx les indicacions de la Comissió Nacional de Coordinació, es limita a:

- lloc, data i hora de la detenció;
- lloc, data i hora de la comissió del delictu;
- identificació del fet delictiu que motiva la detenció i breu resum dels fets;
- Indicis a partir dels quals es dedueix la participació del detingut en el fet delictiu (i aclareix: "indicis molt genèrics com, per exemple, reconeixement per part de diverses persones, sense especificar-ne quina; declaració de testimonis, sense especificar-ne quin; empremtes dactilars, etc.")

4. La circular de la DGP va acompanyada d'un full amb numeració marginal N 01, titulat "Informació a la persona detinguda sobre els seus drets". El primer apartat substantiu, "Dret d'accés a les dades essencials de la detenció", pretén ser la traducció pràctica de la circular en aquest punt. Tanmateix, per a la informació al detingut sobre "la suposada participació en els fets" es deixa una sola línia, en què difícilment la policia corresponent podrà escriure el *nomen iuris* del delictu atribuït a la persona detinguda. Aquesta limitació en la informació ni tan sols compleix l'exigència de la DGP i la Comissió Nacional de Coordinació, que requereixen la identificació del fet delictiu que motiva la detenció i un breu resum dels fets.

Així mateix, per a la informació a la persona detinguda sobre els indicis de la seva participació en els fets, el full informatiu ofereix una llista precedida de caselles en què a la policia corresponent només li cal plasmar una creu. Per exemple, "reconeixement per fotografia o vídeo", o "existència de documents incriminadors", o "declaració de testimonis". No es preveu que la persona detinguda conegui quins són aquests documents o qui són aquests testimonis la veracitat o falsedat dels quals determinen la legalitat de la seva detenció, malgrat la claredat del mandat de l'article 7

de la Directiva i la seva inqüestionable interpretació de conformitat amb els punts 30 i 31 del preàmbul.

La impugnació de la legalitat de la detenció, que és en el que se centra aquest informe, s'efectua de conformitat amb la legislació vigent mitjançant la interposició de l'habeas corpus. L'article 4 c) de la Llei orgànica 6/84 estableix que el sol·licitant de l'habeas corpus ha d'exposar el motiu pel qual se sol·licita. Quan el motiu sigui la falsedat del testimoni, o la falsedat, la inadequació o la insuficiència d'un document, necessita conèixer la identitat del testimoni, o el contingut del seu testimoni, o el del document incriminadori. Substituir aquesta informació essencial per una creu en una casella o impedir que la persona conegui un breu resum dels fets és tant com privar la persona detinguda de l'efectiu exercici del seu dret constitucional.

En aquest sentit, el Tribunal Constitucional (TC) ha establert que l'enjudiciament de la legalitat de la detenció policial, mitjançant l'habeas corpus, exigeix examinar les circumstàncies concurrents (STC 42/15. f.j. 3). En la mateixa sentència (f.j. 2) afirma que els únics motius constitucionalment legítims per no admetre un procediment d'habeas corpus són els basats en la falta del pressupost necessari d'una situació de privació de llibertat no acordada judicialment o l'incompliment dels requisits formals. Més enllà d'aquests motius, tots els altres són suficients per sol·licitar un habeas corpus, i per això tots aquests motius han de ser coneguts per la persona detinguda, sense que aquest coneixement pugui ser suplantat per un full amb unes dades inconcretes i mínimes. El TC assenyala que una resolució judicial genèrica i estereotipada no ofereix la motivació mínima que és constitucionalment exigible per al control de la legalitat d'una detenció (STC 204/15 f.j. 2). Per la mateixa raó, una informació policial estereotipada, mínima, no ofereix una base de motivació adequada per impugnar la legalitat d'una detenció. I convé recordar la severitat amb què la Sentència 42/15 diu que desatendre la doctrina del TC és una mala praxi que contribueix a un fenomen de banalització del dret a la llibertat personal, incompatible amb la noció d'Estat constitucional de dret.

6. Tant la Comissió Nacional de Coordinació com la DGP han establert unes "limitacions a aquest dret", en què s'afirma que "la informació sobre els elements essencials no s'ha de produir pel que fa a les qüestions que afecten: a) la intenció de la policia instructora de sol·licitar el secret sumarial al jutjat; b) risc greu per a altra persona; c) risc per a la investigació".

Aquests supòsits van ser establerts per la Directiva, però van emmarcats en unes exigències de respecte al dret de defensa, que en el nostre cas no es produeixen.

En efecte, l'article 7.4 de la Directiva estableix:

No obstant el que disposen els apartats 2 i 3, sempre que això no suposi un perjudici per al dret a un judici equitatiu, es pot denegar l'accés a determinats materials si això pot donar lloc a una amenaça greu per a la vida o els drets fonamentals d'una altra persona o si la denegació és estrictament necessària per defensar un interès públic important, com en els casos en què es corre el risc de perjudicar una investigació en curs, o quan es pot menyscar greument la seguretat nacional de l'Estat membre en què té lloc el procés penal.

Cal observar que la Directiva no preveu, en cap cas, la supressió de la informació, sinó només la restricció, amb la denegació de l'accés a determinats materials; materials que a Catalunya i a la resta de l'Estat es neguen a les persones detingudes en qualsevol cas. És a dir, en la Directiva les restriccions es preveuen al dret d'accés a "materials" i "documents", mentre que en la interpretació que s'ha donat en la LECrim i en les circulars policials es produeix una restricció similar a un dret d'accés a informació raquític.

7. En particular, la referència de la Comissió Nacional i la DGP a la "intenció de l'instructor policial de sol·licitar el secret sumarial al jutjat" també requereix una interpretació que sigui respectuosa amb els drets que la Directiva pretén tutelar. Aquesta interpretació no s'hauria d'apartar del que preveu la Directiva en l'article 7.4: els estats membres han de garantir que, de conformitat amb els procediments previstos per la legislació nacional, sigui un tribunal qui adopti la decisió de denegar l'accés a

determinats materials d'acord amb aquest apartat o, almenys, que aquesta decisió se sotmeti a control judicial.

Cal recordar que els funcionaris de la policia judicial no són part en el procés, i per això és tècnicament incorrecte afirmar que l'instructor policial en pot sol·licitar el secret. I, a més, és sorprenent que la sola intenció d'aquesta sol·licitud es tingui en compte com a motiu de supressió de la informació. Seria molt més adequat que l'instructor policial sol·licités abans el secret de les actuacions a l'autoritat judicial i que, un cop concedit, es restringís l'accés de la persona detinguda al material indicat per la Directiva.

RECOMANACIONS

1. Les directrius de la Comissió Nacional de Coordinació de la Policia Judicial tenen la consideració de pautes mínimes i, a més, no respecten el mandat europeu pel que fa al dret d'accés als elements de les actuacions essencials per impugnar la legalitat de la

detenció. Tenint en compte l'efecte directe de les directives no transposades o transposades incorrectament, la DGP de Catalunya hauria d'elaborar una nova circular en què s'establís el dret de la persona detinguda a obtenir els materials i els documents que n'han propiciat la detenció, llevat dels casos previstos en la Directiva.

2. El full informatiu de lectura de drets proposat per la DGP no compleix les circulars de la DGP i la Comissió Nacional de Coordinació, que requereixen la identificació del fet delictiu que motiva la detenció i un breu resum dels fets. Cal adequar aquest full informatiu per permetre que s'hi pugui descriure, si més no succintament, els fets que han conduït a la detenció.

3. S'ha de crear una llista o un registre diari d'intèrprets a disposició efectiva de les forces i els cossos de seguretat, i també uns torns d'assistència, a fi que la manca de disponibilitat d'aquests professionals no allargui indegudament la situació de privació de llibertat.

IV. INGRÉS EN ESTABLIMENTS GERIÀTRICS DE PERSONES GRANS NO INCAPACITADES QUE NO PODEN MANIFESTAR LLIUREMENT LA SEVA VOLUNTAT

IV. INGRÉS EN ESTABLIMENTS GERIÀTRICS DE PERSONES GRANS NO INCAPACITADES QUE NO PODEN MANIFESTAR LLIUREMENT LA SEVA VOLUNTAT

Antecedents

L'Equip de Treball de l'MCPT, en diverses visites realitzades a centres geriàtrics durant els anys 2013, 2014 i 2015, ha pogut constatar que és una pràctica habitual d'aquests equipaments acceptar com a ingrés "voluntari" aquell que efectuen familiars de les persones grans, quan aquestes –sense estar legalment incapacitades– no tenen, de facto, la capacitat per acceptar o rebutjar aquest internament. Aquesta praxi té el suport explícit del Departament de Benestar Social i Família, que en la seva resposta a les actuacions de l'MCPT ha assenyalat:

"L'article 7, apartats 3 i 4, del Decret 176/2000 preveu que quan les persones no poden manifestar la seva voluntat en el moment del seu ingrés, els familiars (ascendents, descendents, cònjuge, parella de fet o germans) poden actuar en nom seu."

Sens perjudici que en molts supòsits l'internament d'una persona gran que no es pot valer per si mateixa i de qui la família no pot tenir cura en l'àmbit de la llar sigui la mesura més adequada per salvaguardar la salut i la dignitat d'aquesta persona, no és menys cert que una mesura d'aquest tipus suposa una forta limitació per a la llibertat de persones vulnerables i que hi pot haver risc d'abusos que els poders públics han de mirar d'evitar. En aquest sentit, el Tribunal Constitucional ha vinculat a l'article 17 CE (dret a la llibertat i la seguretat) l'ingrés en establiments residencials de persones que no poden manifestar lliurement la seva voluntat i que no tenen un representant legal que ho pugui fer en nom seu. La regulació d'aquests ingressos s'ha de fer per llei orgànica, tot i que en els aspectes instrumentals és possible emprar la llei ordinària (STC 131 i 132/2010).

L'MCPT va demanar l'opinió de l'Il·lustre Col·legi de l'Advocacia de Barcelona (ICAB) sobre la regulació vigent a Catalunya del consentiment per a l'ingrés en establiments

residencials de persones que no poden manifestar la seva voluntat. L'ICAB va emetre dos dictàmens a càrrec de les seves comissions de gent gran (10 de juny de 2015) i de normativa (11 de juny de 2015), que van ser objecte de debat pel Consell Assessor de l'MCPT, en la sessió de 22 de juny de 2015. Sobre la base d'aquests dictàmens i del debat posterior al Consell Assessor, l'Equip de Treball de l'MCPT va elaborar aquesta resolució, que va sotmetre a la consideració del Consell Assessor en data de 28 de setembre de 2015.

Fonaments jurídics

El Decret de regulació del Sistema Català de Serveis Socials, reformat l'any 2000, estableix com a regla general que "per efectuar l'ingrés en un establiment residencial serà condició necessària la prèvia i lliure manifestació de voluntat de la persona que hagi d'ingressar-hi o la del seu representant legal" (art. 7.1).

Com a excepció a aquesta regla, i amb relació a "persones que no poden manifestar lliurement la seva voluntat, ja que per raó de les seves circumstàncies personals poden ser declarades incapaces", aquest mateix article 7 estableix dos supòsits diferenciats:

1. Un seguit de familiars (cònjuge o parella estable; ascendents o descendents majors d'edat; cònjuge del pare o mare amb convivència de tres anys; germans) i també "la persona que hagi assumit la guarda de fet" poden substituir, sense cap control o verificació prèvia o posterior, el consentiment de la persona ingressada (art. 7.3).
2. En cas que no hi intervingui cap d'aquestes persones, el director tècnic de la institució esdevé el guardador de fet de la persona (art.7.3). Només en aquest cas ha de comunicar al jutge el fet de l'acolliment, en el termini màxim de quinze dies (art. 7.4).

Aquestes disposicions, particularment el primer supòsit descrit, resulten contràries a la regla general de l'apartat 1, perquè cap de les persones assenyalades es pot arrogar la representació legal de la persona que no pot manifestar la seva voluntat si no ha estat designada com a representant legal amb les garanties legalment exigibles, fet que

comporta la intervenció necessària de l'autoritat judicial.

Així mateix, el Decret entra en contradicció amb el Codi civil de Catalunya, norma de rang superior, tant pel que fa a l'internament com pel que fa a la guarda de fet que exerceix la direcció de l'establiment.

1. L'article 212.4 del llibre segon del Codi civil de Catalunya estableix que l'internament en un establiment especialitzat d'una persona per raó de trastorns psíquics o malalties que puguin afectar la capacitat cognitiva "requereix l'autorització judicial prèvia si la seva situació no li permet decidir per si mateixa". Només en cas d'urgència mèdica que requereixi l'internament sense dilació es pot fer l'internament sense autorització prèvia, però cal comunicar-lo a l'autoritat judicial en 24 hores, que ratificarà o deixarà sense efecte l'internament, en principi, en 72 hores (art. 212.5).

2. D'altra banda, l'article 225.2.2 del mateix Codi estableix que "en cas de guarda de fet d'una persona major d'edat en la qual es dona una causa d'incapacitació, si aquesta està en un establiment residencial, la persona titular de l'establiment residencial ho ha de comunicar a l'autoritat judicial o al ministeri fiscal en un termini de 72 hores des de l'inici de la guarda".

Com es pot observar, ni pel que fa a l'internament, ni pel que fa a la guarda, el Codi no supedita la intervenció judicial al fet que en l'ingrés no hagin intervingut els familiars descrits en el Decret. És a dir, el deure de comunicació a l'autoritat fiscal o judicial hi és sempre que la persona o el seu representant legal no donen el seu consentiment a l'ingrés.

La regulació del Codi civil de Catalunya, a diferència de la del Decret, és consistent amb la Llei de la dependència de 2006, l'article 4 de la qual estableix el dret de les persones en situació de dependència a "decidir lliurement sobre l'ingrés en centre residencial" i a "l'exercici ple de llurs drets jurisdiccionals en el cas d'internaments involuntaris". A diferència del Decret, també és coherent amb la Convenció sobre els drets de les persones amb discapacitat de 2006, que promou, en l'article 12, un model de suport o d'assistència a la presa de decisions de la persona en una

situació de discapacitat, en lloc d'un model basat en la substitució de la presa de decisions.

Conclusions

No es pot assegurar que els ingressos en establiments residencials de persones que no poden manifestar lliurement la seva voluntat siguin realment voluntaris encara que hi intervinguin familiars o guardadors de fet. Pertant, només es poden fer amb l'autorització judicial prèvia, llevat de casos d'urgència, en què s'ha de comunicar l'ingrés a l'autoritat judicial en un termini de 24 hores.

Un cop fet l'ingrés, el director de l'establiment residencial esdevé el guardador de fet de la persona que no ha pogut manifestar lliurement la seva voluntat d'ingressar-hi, encara que hi hagin intervingut les persones esmentades en l'article 7.3 del Decret, i per tant ha de comunicar aquesta situació al ministeri fiscal o l'autoritat judicial competent.

En qualsevol cas, seria convenient sensibilitzar la població sobre la importància de tenir signat un document de planificació avançada de decisions per assegurar que, arribat el moment, es respecten les decisions preses amb capacitat i llibertat.

RECOMANACIONS AL DEPARTAMENT DE BENESTAR SOCIAL I FAMÍLIA

1. Que amb efectes immediats doni instruccions a tots els centres geriàtrics de Catalunya on puguin ser ingressades persones grans que no poden manifestar lliurement la seva voluntat de la necessitat de notificar aquests ingressos a l'autoritat judicial o fiscal en el termini més breu possible.

2. Que, com més aviat millor i un cop aconclerts els tràmits necessaris, elevi al Govern una esmena del Decret de regulació del sistema català de serveis socials per ajustar-lo a la legalitat vigent a Catalunya pel que fa a l'ingrés en establiments residencials de persones que no poden manifestar lliurement la seva voluntat.

El contingut d'aquesta resolució es posarà en coneixement de la Fiscalia de Catalunya i del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya.

**V. SENTÈNCIA DEL TRIBUNAL
CONSTITUCIONAL DE 5 DE MARÇ DE 2015**

V. SENTÈNCIA DEL TRIBUNAL CONSTITUCIONAL DE 5 DE MARÇ DE 2015

El 5 de març d'enguany el Tribunal Constitucional ha dictat sentència (STC 46/2015, BOE de 9 d'abril de 2015), per la qual declara inconstitucionals determinades disposicions de la Llei 24/2009, de 23 de desembre, del Síndic de Greuges (DOGC de 30 de setembre de 2009). La sentència resol així un recurs d'inconstitucionalitat presentat pel Defensor del Poble el 24 de març de 2010. Les disposicions objecte del recurs es poden ordenar, com fa el mateix Tribunal Constitucional, en dos grups: d'una banda, les relatives a la consideració del caràcter "exclusiu" de l'activitat de supervisió del Síndic de Greuges respecte de l'activitat de l'Administració local de Catalunya i organismes que en depenen; i, d'altra banda, respecte de l'atorgament al Síndic de Greuges de la condició d'Autoritat Catalana per a la Prevenció de la Tortura i Altres Tractes o Penes Cruels, Inhumanes o Degradants (d'ara en endavant, Autoritat Catalana de Prevenció de la Tortura), a l'empara del que estableix el Protocol facultatiu de la Convenció de les Nacions Unides contra la tortura i altres tractes o penes cruels, inhumans o degradants (d'ara en endavant, Protocol facultatiu). Aquest segon aspecte és en el que es focalitza aquest apartat, amb el benentès que, sobre el primer aspecte, el Tribunal es remet a la seva anterior sentència de 2010 sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya.

El Tribunal Constitucional ha declarat inconstitucional la part central de les disposicions del títol VIII de la Llei 24/2009, que estableixen la condició del Síndic de Greuges com a Autoritat Catalana de Prevenció de la Tortura. El plantejament del Tribunal és que només l'Estat té la competència per designar un mecanisme nacional de prevenció de la tortura i per decidir si n'hi ha d'haver un o diversos; i que això forma part integrant del nucli essencial de la competència exclusiva en matèria de relacions internacionals a què es refereix l'article 149.1.3 CE.

Cal tenir en compte que el Tribunal no anul·la tot el títol VIII, sinó tan sols els articles 1.b), 68.1 i 2, 69.2, 71.d), 72.2, 74, 75,

77.5.c) i els incisos "Autoritat Catalana", que encapçala el capítol I del títol VIII; "com a Autoritat Catalana", dels articles 69.1, 71, 72.1, 73, 76.1, 77.1, i "en la seva condició d'Autoritat Catalana", de l'article 70, de la Llei 24/2009, de 23 de desembre, del Síndic de Greuges.

Per tant, i el Tribunal ho fa explícit de manera expressa, únicament ha quedat qüestionada com a contrària a la Constitució l'atribució de la condició al Síndic de Greuges d'Autoritat Catalana en la funció de la prevenció de la tortura, però no en les funcions que se li atribueixen en aquesta matèria com a Síndic, ni tampoc la composició i les funcions dels òrgans que en formen part, l'Equip de Treball i el Consell Assessor. Per aquest motiu, el Síndic de Greuges ha fet ús de la seva autonomia institucional per canviar el nom d'Autoritat i, mitjançant la Resolució de 9 d'abril de 2015 (DOGC de 15 d'abril de 2015), actualment aquestes funcions corresponen al Mecanisme Català per a la Prevenció de la Tortura i d'altres Tractes o Penes Cruels, Inhumans o Degradants, en els mateixos termes expressats en la Llei 24/2009, de 23 de desembre, del Síndic de Greuges.

En definitiva, el Síndic de Greuges continua amb la seva tasca de prevenció de la tortura i fa visites a espais en què es troben persones privades de llibertat, la qual cosa ha fet saber al president de la Generalitat, al Parlament de Catalunya i l'Administració de la Generalitat. També ho ha posat en coneixement dels organismes i les institucions internacionals que treballen en l'exercici de la defensa dels drets humans. En aquest sentit, val a dir que s'ha rebut el suport i la col·laboració del Parlament de Catalunya, de l'Associació per a la Prevenció de la Tortura (APT), amb seu a Ginebra, del Comitè per a la Prevenció de la Tortura del Consell d'Europa i també de la Coordinadora Catalana per a la Prevenció i la Denúncia de la Tortura.

El Tribunal Constitucional, en la seva sentència, reconeix el Síndic en les seves competències en la prevenció de la tortura i l'encoratja a exercir-les, a banda d'indicar que pot establir un conveni de col·laboració amb el Defensor del Poble. Atès que les funcions que el Síndic exerceix amb les persones privades de llibertat, en qualitat

d'MCPT, són coincidents amb les exercides pel Defensor del Poble com a MNPT, al marge de la relació amb el Subcomitè de Prevenció de la Tortura (SPT), es posa de manifest una vegada més la necessitat que el Síndic i el Defensor del Poble signin acords de cooperació sobre l'exercici d'aquesta activitat. Per aquest motiu, el Síndic ha enviat al Defensor del Poble una proposta d'acord de col·laboració entre ambdues parts, des del reconeixement ple per ambdues institucions d'un marc legal vigent de les competències de cadascuna. Tanmateix, el Defensor ha respost que a hores d'ara no té cap intenció de subscriure cap conveni de col·laboració perquè considera correcte com s'han delimitat les competències.

No obstant això, cal subratllar la col·laboració en ocasió de la visita d'una delegació del Mecanisme Nacional de Prevenció de la Tortura al Centre Penitenciari Brians 1, en què ha participat un membre de l'Equip de Treball del Mecanisme Català. Aquesta experiència profitosa de col·laboració referma la necessitat de normalitzar les relacions de cooperació entre ambdues institucions.

Queda oberta la possibilitat que un futur govern espanyol, seguint l'exemple de nombroses democràcies amb distribució territorial del poder, on hi ha diversos mecanismes descentralitzats, reconegui el Síndic igualment com a Mecanisme davant les Nacions Unides per actuar a Catalunya.

VI. ÀMBIT INSTITUCIONAL

VI. ÀMBIT INSTITUCIONAL

Composició de l'Equip de Treball i del Consell Assessor

El mes de maig de 2015 Jordi Sànchez i Pica-nyol va ser escollit president de l'Assemblea Nacional Catalana i va cessar en l'exercici del càrrec d'adjunt general al Síndic de Greuges. A proposta del síndic, el Parlament de Catalunya va nomenar Jaume Saura Estapà com adjunt general el passat mes de juny de 2015.

Atès que Jaume Saura era membre del Consell Assessor i de l'Equip de Treball ha calgut substituir-lo en aquestes tasques. En aquest sentit, el síndic ha considerat oportú que la plaça vacant a l'Equip de Treball la continuï ocupant un membre del Consell Assessor i ha proposat que sigui Olga Casado, la qual havia estat designada a proposta d'organitzacions no governamentals de defensa dels drets humans. Així doncs, s'ha mantingut la pràctica, més enllà de la Llei del Síndic, que l'Equip de Treball de l'MCPT estigui integrat per dues persones del Síndic (el síndic o adjunt en qui delegui i una assessora de l'àrea de seguretat i justícia) i tres persones provinents del Consell Assessor.

En el moment de tancar aquest informe, resten pendents de cobrir diverses vacants del Consell Assessor de l'MCPT. El 17 de novembre, el Parlament de Catalunya va convocar tres places corresponents a professionals de l'àmbit de la salut, de centres de recerca universitaris i d'experts independents, que previsiblement seran cobertes durant els primers mesos de 2016.

Relacions institucionals

En l'àmbit institucional també cap posar en relleu les diferents reunions de treball mantingudes pel Síndic de Greuges, en la seva condició de Mecanisme:

- Amb la Direcció General de la Policia i la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència, per tractar les respostes rebudes a les recomanacions formulades arran de les visites realitzades a establiments i dependències de la seva competència, l'any 2014.

- Amb el Departament d'Interior, per parlar sobre les modificacions introduïdes en l'article 520 de la LECrim i els criteris que han estat adoptats per totes les forces i els cosos de seguretat per garantir una aplicació uniforme de l'operativa policial en l'àmbit dels drets de les persones detingudes.

- Amb representants de la Coordinadora Catalana per a la Prevenció de la Tortura, per tractar el tema de la denegació de la Direcció General de Serveis Penitenciaris d'unes sol·licituds de comunicació amb un intern del Centre Penitenciari Brians 2

- Amb l'Associació STOP-TASER, que mostra la seva preocupació davant les informacions aparegudes als mitjans de comunicació sobre la possibilitat d'incorporar l'ús de les pistoles elèctriques (*taser*) per part d'algunes unitats dels Mossos d'Esquadra. El Síndic està preparant un informe extraordinari sobre aquesta qüestió.

- Amb l'Associació de Centres d'Atenció a la Dependència (ACAD.Cat), que, arran de llegir l'Informe de l'any 2014, fan tres peticions específiques al Síndic, entre les quals hi ha el fet de no recollir el nom dels centres visitats als informes elaborats per l'MCPT.

En un altre pla, la manca de col·laboració amb les institucions de l'Estat ha comportat un any més la impossibilitat d'entrar al Centre d'Internament d'Estrangers de la Zona Franca. Val a dir que, enguany, arran del tancament del CIE de Barcelona per escometre-hi obres de millora, i ateses les nombroses queixes rebudes a la institució pel tracte rebut i la falta d'aplicació plena del Reglament, el Síndic de Greuges ha emès una resolució en què es recomana el tancament definitiu d'aquest centre i, progressivament, de tots els de l'Estat.

Activitat formativa

Cal posar en relleu un any més l'activitat formativa que s'ha dut a terme per commemorar el Dia Internacional en Suport a les Víctimes de la Tortura (26 de juny), amb una jornada sobre el paper del metge en la detecció i la prevenció del maltractament a la persona detinguda. L'acte, celebrat el 26 de juny, va ser organitzat a

la seu del Síndic, amb la col·laboració del Col·legi Oficial de Metges de Barcelona, i va comptar amb la presència de professionals i d'experts en la matèria, a escala nacional i internacional.

El síndic també ha assistit a Estrasburg a l'acte de celebració del XXV Aniversari del Comitè per a la Prevenció de la Tortura, en què cal posar de manifest que l'MCPT va ser l'única institució provinent d'Espanya. Un dels temes objecte de debat va ser la possibilitat que els ombudsmen puguin investigar mentre hi ha un procediment judicial obert. Es va posar com a exemple les actuacions dutes a terme en el marc de l'actuació d'ofici sobre el cas conegut com a 4F (*Ciutat morta*).

Una assessora del Síndic de Greuges va assistir a la primera jornada de formació per a institucions d'ombudsman que actuen com a mecanismes de prevenció de la tortura (First IOI NPM Training on Implementing a Preventive Mandate), a Riga, per participar en un seminari sobre els diversos mètodes de treball dels mecanismes de prevenció de la tortura.

També cal assenyalar que el passat dia 11 de novembre l'adjunt general i l'Equip de Treball de l'MCPT van participar en una sessió formativa sobre les dues aplicacions informàtiques amb què treballa la Direcció General de la Policia i, en particular, les comissaries de la Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra (SISD), cosa que facilitarà la tasca de l'Equip en les visites que dugui a terme a aquestes dependències.

Finalment, tant l'adjunt general com Olga Casado, membre de l'Equip de Treball, han participat com a ponents en la jornada “El protocol d'Istanbul: Manual per a la investigació i la documentació de la tortura i el maltractament”, organitzada el dia 4 de desembre per la Comissió de Defensa del Col·legi de l'Advocacia de Barcelona.

Reconeixement internacional

L'MCPT ha rebut comunicacions tant de l'Associació per la Prevenció de la Tortura (APT) com del Comitè per a la Prevenció de la Tortura (CPT). En data 20 d'agost de 2015, el secretari general de l'APT agraeix l'enviament de l'informe de l'Autoritat corresponent a 2014 i es congratula dels canvis metodològics introduïts per l'Equip, d'acord amb les recomanacions formulades per l'APT. Per la seva banda, per carta de 27 d'agost, el CPT del Consell d'Europa destaca les conclusions de l'Autoritat respecte de la detenció policial i l'assistència lletrada.

Ambdós organismes prenen coneixement de la sentència del TC, es feliciten perquè l'MCPT continua la seva tasca i reiteren el seu compromís de continuar col·laborant-hi en el futur. En aquest sentit, el 23 de novembre d'enguany el CPT s'ha adreçat a l'MCPT per sol·licitar-li la col·laboració amb la visita que el Comitè té previst fer a Espanya al llarg de 2016, i també per sol·licitar-li informació actualitzada de la tasca de l'MCPT.

VII. VISITES REALITZADES L'ANY 2015

VII. VISITES REALITZADES L'ANY 2015

1. METODOLOGIA	37
2. VISITES REALITZADES: OBSERVACIONS, RECOMANACIONS I RESPOSTES REBUDES	41
a. Comissaries.....	41
b. Centres penitenciaris	65
c. Mòduls hospitalaris penitenciaris	82
d. Centres d'internament de menors	89
e. Centres de salut mental	98
f. Centres geriàtrics	101
g. Centres sociosanitaris	106

1. Metodologia

Durant el 2015 s'han realitzat un total de 45 visites a centres diferents, d'acord amb la distribució següent:

- Comissaries de la Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra: 13
- Comissaries de policia local/municipal o guàrdia urbana: 12
- Centres penitenciaris: 6
- Mòduls/pavellons hospitalaris penitenciaris: 2
- Centres geriàtrics: 2
- Centres residencials per a persones amb discapacitat: 2
- Centres de salut mental: 1
- Centres educatius de justícia juvenil: 2
- Centres d'acolliment: 1
- Centres terapèutics: 2
- Centres residencials d'educació intensiva: 2

L'Equip de Treball ha elaborat trimestralment un programa de treball de visites i ha procurat que la tipologia de centres i de llocs de detenció objecte de visita fos diversa i que abastés tota la geografia catalana. Això ha estat així en totes les visites, llevat de les realitzades a centres de salut mental i centres geriàtrics, que s'han limitat a l'àrea metropolitana de Barcelona.

Des d'una perspectiva d'optimització de recursos, cal posar de manifest un any més que, en ocasió de les visites a comissaries de policia, s'han aprofitat els desplaçaments per visitar-ne més d'una dependència. En aquest sentit, la visita simultània a dependències de la policia autonòmica i de policia local ha permès comprovar la coordinació i l'operativa de treball entre ambdós cossos policials. D'altra banda, enguany s'han fet més visites a centres i mòduls penitenciaris que l'any anterior (8). Aquestes visites, per la dimensió dels centres i l'abast de la inspecció, tenen més durada i intensitat.

Les visites als diferents centres s'han desenvolupat amb normalitat i, com en anys anteriors, s'han fet sense avís previ i a qualsevol hora del dia. Val a dir que en la visita a la Guàrdia Urbana de Reus es va produir un incident quan, a l'inici, l'agent policial que acompanyava l'Equip va rebre la trucada del seu cap que li ordenava que l'Equip sortís de l'àrea de custòdia de persones detingudes (ACD). Després el cap s'hi va personar i amb paraules textuais va dir que "a l'ACD no hi entrava ningú sense la seva autorització". Així i tot, l'Equip va dur a terme la visita sense més entrebancs i va recordar al cap de policia local, i posteriorment a l'alcalde, el marc legal en virtut del qual el Síndic de Greuges de Catalunya té funcions de prevenció de la tortura i els maltractaments.

Enguany s'ha de destacar que dues de les visites realitzades han estat objecte de seguiment per professionals de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals per a dos programes de televisió: *Els Matins* (TV3) i *Latituds* (C33). Han estat les visites de l'ABP de les Corts i del Centre Penitenciari Lledoners, respectivament. Pel que fa a la comissaria de policia, l'objectiu era monitoritzar la sortida de persones detingudes per ser traslladades davant l'autoritat judicial. Amb aquesta finalitat, l'Equip de Treball va ser-hi present des de les 7.30 hores, quan en comença el trasllat, i va supervisar tot el procés des de la sortida de la cel·la de les persones detingudes fins que se'ls va endur el furgó policial. La visita del Centre Penitenciari de Lledoners se centra en el Departament de Règim Tancat, i les càmeres van gravar, amb el consentiment previ de l'intern, el recorregut fins al departament i el decurs de l'entrevista a càrrec d'uns membres de l'Equip de Treball.

La visita al Centre Penitenciari Puig de les Basses també ha tingut la peculiaritat d'haver-se fet amb tot l'equip directiu del centre, perquè el centre s'havia inaugurat recentment i es visitava per primer cop.

Les visites han estat dirigides pel síndic o l'adjunt o adjunta en qui ha delegat. En particular, les relatives a centres d'internament de menors han estat presidides per l'adjunta d'infants, la qual en algunes ocasions també ha estat acompanyada per la tècnica i alguns assessors de l'Àrea d'Infància del Síndic de Greuges.

Una altra novetat respecte als anys anteriors és que s'ha comptat amb la col·laboració puntual d'un altre tècnic extern, especialista en medicina interna, que, juntament amb el nou membre de l'Equip de Treball, que també és metge, han supervisat els aspectes mèdics de les visites (instal·lacions, material, personal, contencions, protocols mèdics, registres mèdics, etc.).

Pel que fa a les **comissaries de la PG-ME**, s'han visitat deu comissaries per primer cop amb la voluntat de continuar arribant a tot el territori policial de Catalunya. Les tres restants s'havien visitat anteriorment, però s'ha considerat oportú fer-hi una visita de seguiment per comprovar el compliment de les recomanacions formulades en els informes anteriors, i també per detectar-hi possibles noves deficiències. És el cas de les comissaries de Ciutat Vella, Ciutat de la Justícia i Vic.

En el cas de la de Ciutat Vella, la visita es fa arran que l'Equip de Treball, a través del Consell Assessor, té coneixement d'una sentència dictada recentment en què es declara provat que la persona acusada va romandre detinguda durant unes hores en aquelles dependències, abans de ser traslladada a l'ACD de les Corts, el 13 de novembre de 2011. També es declara provat que la persona detinguda va ser immobilitzada amb un casc de moto i lligada pels turmells. Per tant, l'objectiu de la visita és comprovar si es fa servir l'ACD o no.

Segons informació tramesa pel Departament d'Interior, la pauta operativa de gestió unificada de les detencions a la Regió Metropolitana Barcelona (RPMB) estableix que la Unitat Regional de Custòdia i Detenció de les Corts es constitueix, de forma ordinària, com a unitat única de recepció de custòdia i detenció de persones detingudes a la ciutat de Barcelona.

Tot i això, l'RPMB disposa actualment de set àrees bàsiques policials (ABP) amb àrees de custòdia i detenció preparades per rebre, amb l'autorització prèvia, les persones detingudes. És el cas de la l'ABP Ciutat Vella. L'ABP de Sarrià-Sant Gervasi, l'ABP Sant Martí i l'ABP Nou Barris resten excloses d'aquesta pauta operativa, fins que no disposin en el futur d'edificis policials o instal·lacions per a persones detingudes.

Com es recull més endavant en la fitxa de la visita, l'ACD no rep persones detingudes i se li ha donat l'ús de magatzem. No obstant això, es conclou que en la mesura que l'ABP està preparada per rebre detinguts amb autorització prèvia, malgrat que no es faci servir, hi ha el risc que es pugui utilitzar sense donar-ne compte o sense deixar-ne constància.

En el cas de Vic, es constata que tres de les quatre cel·les per a homes no tenen el mur de protecció visual d'obra de les plaques turques. També es dona la paradoxa que la comissaria està situada a pocs metres de la de Guàrdia Urbana, però atès que no té un servei permanent encarregat de l'ACD, hi poden haver disfuncions organitzatives que impliquin dilacions en el temps que la persona detinguda està custodiada a les dependències municipals. És per això que s'ha recomanat que la comissaria dels Mossos d'Esquadra estigui en disposició de donar un servei permanent de custòdia les 24 hores del dia.

La comissaria situada a la Ciutat de la Justícia de Barcelona havia estat objecte d'una visita l'any 2011 i enguany s'ha observat que continuen mancant càmeres en alguns espais de detenció d'adults i que, pel que fa als infants, els nois i noies de protecció, que no han comès cap tipus de delictes, continuen compartint l'espai de reclusió amb els infants i adolescents de reforma.

Pel que fa a les comissaries de districte de la PG-ME, es constata que n'hi ha algunes, com és el cas de la de Banyoles i Sitges, que tenen ACD, però les persones detingudes són traslladades directament a l'ABP de Girona i Vilanova i la Geltrú, respectivament, per qüestions de gestió de personal. En canvi, la de Sant Celoni sí que rep persones detingudes, tot i que un cop es conclouen les primeres diligències policials es traslladen a l'ABP de Granollers.

Quant a les bones pràctiques observades, cal destacar la Comissaria de la PG-ME a Puigcerdà i a la Seu d'Urgell, en què els polsadors de les dutxes estan protegits per evitar lesions. També la Comissaria de Reus perquè treballa amb un llibre de registre específic de contencions des d'on es controlen totes les contencions que s'apliquen a la comissaria.

Des d'un punt de vista estructural, mentre hi ha comissaries que continuen sense tenir protocol·litzat el sistema de recanvi de flassades, com és el cas de la de Reus i Premià de Mar, d'altres com la d'Arenys de Mar i Sant Celoni han fixat que de manera ordinària es canvien cada deu usos.

Pel que fa al llibre de registre de detinguts, la Comissaria de Vic és l'única que no en té i treballa amb el sistema informàtic.

Quant al moment de la comunicació de la detenció al col·legi d'advocats i el moment en què es fa efectiu aquest dret, les comissaries visitades informen que l'assistència lletrada es produeix en el moment en què s'ha de procedir a la presa de declaració de la persona detinguda i, per tant, un cop els agents policials han finalitzat la instrucció de les diligències policials.

En relació amb les **comissaries de la policia local/municipal o guàrdia urbana**, vuit s'han visitat per primer cop i les quatre restants s'han emmarcat en visites de seguiment. És el cas de les policies de Sant Cugat del Vallès, Rubí, Figueres i Vic. Val a dir que totes han complert les recomanacions formulades anteriorment, llevat la Policia Local de Rubí, en què es comprova que no han dut a terme les millores ni han corregit les deficiències detectades en l'anterior visita i que enguany s'han reiterat. Pel que fa a Sant Cugat del Vallès, es visiten les noves instal·lacions i es constata que no tenen ACD, sinó que tenen protocol·litzat lliurar les persones detingudes al Cos de Mossos d'Esquadra, la qual cosa es valora molt positivament.

Es constata un any més que les policies locals continuen fent funcions de policia judicial i custodien persones detingudes en dependències que sovint no compleixen els requisits de protecció i seguretat que hauria de tenir una ACD. És el cas de les policies locals d'Arenys de Mar i Sitges. Per aquest motiu, se'ls ha recomanat que donin de baixa les ACD respectives i que revisin els protocols d'actuació i de coordinació subscrits entre l'Ajuntament i el Cos de Mossos d'Esquadra perquè aquests darrers es facin càrrec de la custòdia de la persona detinguda des de l'inici de la detenció fins que queda en llibertat o passa a disposició judicial. En el cas de Sitges, s'informa que la

voluntat de clausurar l'ACD topa amb la resistència del Cos de Mossos d'Esquadra per entomar la custòdia des del primer moment de la detenció.

També n'hi ha d'altres, com és el cas de la Policia Local de Puigcerdà i la de la Seu d'Urgell, que no tenen ACD i tenen protocol·litzat lliurar les persones detingudes al Cos de Mossos d'Esquadra, amb l'acta de lectura de drets i l'informe de reconeixement mèdic.

Entre les bones pràctiques, cal destacar la Policia Local de Sant Sadurní, que informat que s'ha incorporat el número d'identificació dels agents imprès directament al teixit, i no enganxat amb la veta adherent com s'havia estat fent fins ara, per evitar les possibles caigudes de la veta i, en conseqüència, la manca d'identificació dels agents. Respecte a aquesta policia local, també es valora positivament que actualment estigui treballant en l'esborrany d'un protocol d'actuació i coordinació que reculli, entre d'altres, les actuacions previstes sobre custòdia de persones detingudes. En l'actualitat, no tenen ACD, però fan detencions i traslladen les persones detingudes. Així mateix, l'Ajuntament de Premià de Mar, atenent les recomanacions de l'MCPT, i d'acord amb la PG-ME i la Policia Local, ha determinat que la confecció d'atestats i la presentació de persones detingudes, sempre que no sigui per delictes contra la seguretat del trànsit, es faci directament a la comissaria dels Mossos d'Esquadra de la localitat, sense passar per les dependències de la Policia Local.

Pel que fa als **centres penitenciaris**, s'han visitat, per ordre cronològic, els centres de Joves, Homes de Barcelona, Puig de les Basses, Brians 2, Lledoners i Brians 1 (dones). En el cas de Brians 2, Lledoners i Brians 1 (dones), la visita s'ha concretat preferentment en entrevistes a interns, a funcionaris i a la direcció del centre, a banda d'examinar la documentació lliurada.

Les visites a Brians 2 i Brians 1 (dones) van tenir lloc durant tot el dia (matí i tarda), amb la voluntat d'entrevistar el màxim nombre de persones. En canvi, les visites enguany a Joves i Homes de Barcelona han volgut posar l'accent, entre altres aspectes, en el control radiològic als interns. De fet, la visita a Homes es va desenvolupar en dos dies per-

què el primer dia, com que la visita no havia estat anunciada, la tècnica radiòloga no hi era.

En el marc de les visites de seguiment, s'ha visitat novament el Pavelló Hospitalari de Terrassa, i s'ha posat l'accent en les instal·lacions del centre, l'entrevista amb el coordinador del pavelló i l'entrevista amb pacients, funcionaris i personal mèdic. Com es veurà en la fitxa, cal destacar que els pacients entrevistats manifesten que s'hi troben bé, fins i tot un exposa que s'hi troba millor que al centre penitenciar. Per contra, i des d'un punt de vista estructural, es constata tota una sèrie de mancances i deficiències que s'haurien de corregir amb vista a millorar l'estat de les condicions d'estada dels pacients ingressats i la seguretat en general del Pavelló.

L'altra unitat de custòdia visitada és la del Centre Penitenciar de Ponent a l'Hospital Santa Maria de Lleida. La visita respon al seguiment de l'estat de compliment de les recomanacions trameses al Departament de Salut amb motiu de la visita realitzada l'any 2014. Es constata que s'han dut a terme les millores que es van recollir, llevat de la recomanació sobre la instal·lació de càmeres de seguretat. Llavors el Departament va informar que restava a l'espera de l'aprovació de la memòria que estableix l'Agència de Protecció de Dades. En l'entrevista que manté l'Equip amb el personal facultatiu i tècnic s'informa que s'està treballant en l'elaboració d'un protocol que preveurà els supòsits de gravació i enregistrament de les imatges.

Quant als **centres de salut mental**, enguany s'ha de destacar la visita al Recinte Torribera de Salut Mental. Com en anys anteriors, la visita s'ha focalitzat en la unitat d'aguts i en el servei d'urgències. Fruit del resultat de la visita, s'han traslladat algunes recomanacions al Departament de Salut i al centre de referència. Val a dir que a hores d'ara la direcció del centre ja ha informat de les actuacions realitzades per donar-hi compliment, algunes de les quals s'estudiaran per valorar la viabilitat de millores estructurals.

Amb relació als **centres geriàtrics**, s'han visitat per ordre cronològic, la Residència Sagrera i la Residència Caliu. En aquestes visites s'ha posat l'accent en la supervisió de les instal·lacions, en les condicions de vida

dels residents, en els ingressos, en el registre i la pràctica de les contencions, i en les històries clíniques dels pacients. Val a dir que a la direcció d'aquests tipus de centres els resulta sorprenent la visita d'un equip específic de la prevenció de la tortura pel caràcter de centre obert que tenen. No obstant això, cal destacar la bona col·laboració prestada abans i després de la visita, quan se'ls ha requerit algun tipus de documentació.

Pel que fa als **centres d'internament de menors**, s'han tornat a visitar els centres educatius de justícia juvenil Can Llupià i L'Alzina. També s'han tornat a visitar el centre residencial d'acció educativa Els Castanys i el centre terapèutic Can Rubió. Per primera vegada s'ha visitat el centre residencial d'educació intensiva Mas Ritort. Quant a centres d'acolliment, s'ha visitat per primera vegada el centre d'acollida L'Estrep, que també ha estat objecte de diverses actuacions del Síndic. Les visites a aquests centres s'han centrat en la supervisió de les instal·lacions i les entrevistes als joves ingressats.

Finalment, pel que fa als **centres sociosanitaris**, s'ha visitat el centre terapèutic Valldaura i els centres residencials de discapacitats SAR Mont Martí. En l'àmbit d'adults, s'ha visitat la residència per a persones amb discapacitat intel·lectual Mas Sauró.

D'altra banda, enguany s'ha seguit amb la metodologia iniciada l'any passat, en el sentit d'elaborar i trametre les conclusions i recomanacions adreçades a les administracions competents després de cada visita. De la mateixa manera, enguany se segueix amb l'apartat relatiu a les visites realitzades, en què es presenta una fitxa per a cadascuna de les principals observacions recollides, les deficiències o mancances observades, les conclusions, les recomanacions traslladades i, si s'escauen, les respostes rebudes, així com la valoració que en fa l'MCPT. En algun cas també s'ha considerat oportú destacar els elements positius o diferencials respecte a la resta de centres visitats.

Les fitxes relatives als centres de Brians 2, Lledoners i Brians 1 (dones), en tant que s'han focalitzat en les entrevistes realitzades, tenen un format diferent de la fitxa ordinària que s'empra per a la resta de centres visitats.

2. Visites realitzades: observacions, recomanacions i respostes rebudes

a. Comissaries

POLICIA DE LA GENERALITAT - MOSSOS D'ESQUADRA

	Comissaria de districte de la Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra a Sitges
Data	22 de gener de 2015
Número de visita	Primera
Observacions	És una comissaria que té ACD, però no rep persones detingudes. Només actua de contingència o reforç en cas que la Comissaria de Vilanova i la Geltrú no es pugui fer càrrec de les persones detingudes. Presenta les persones detingudes a la Comissaria de Mossos d'Esquadra a Vilanova i la Geltrú.
Recomanacions	No n'hi ha.
Resposta	No se'n requereix.

	Comissaria de la Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra a Reus
Data	24 de febrer de 2015
Número de visita	Primera
Observacions	Igual que la resta de comissaries dels Mossos d'Esquadra, l'ACD és a la planta subterrània de l'edifici i l'accés de la persona detinguda es fa directament des del pàrquing. Hi ha càmeres de videovigilància i els cartells que n'informen. L'estructura i la distribució de l'espai també és molt semblant a la resta de comissaries dels Mossos d'Esquadra. Una zona per a dones i menors i l'altra per a homes. L'element més destacable és que la ubicació de les plaques turques de cadascuna de les cel·les no resguarda ni protegeix la intimitat de la persona detinguda respecte de la mirada de terceres persones. L'estat general de conservació i manteniment de les cel·les i de l'ACD en general és correcte. Informen que la comunicació de la detenció al Col·legi d'Advocats de Reus no és immediata, sinó que es truca a l'advocat i es consensua l'hora de la seva arribada en funció de quan es preveu prendre declaració a la persona detinguda. Mostren el cas d'una persona detinguda que ingressa a l'ACD a la nit, l'avís al col·legi té lloc a les 6.35 hores i l'advocat arriba a les 8.56 hores. Assenyalen que no hi ha protocol·litzat un sistema de recanvi de flassades, sinó que es canvien en funció dels casos i quan es constata que estan molt desgastades, tenen restes biològiques, etc. El que sí que està protocol·litzat és que cada persona detinguda que surt ha de retirar la flassada i deixar la màrfega. Tenen un llibre de registre de contencions des d'on es controlen les contencions que s'apliquen. És una iniciativa de l'ABP del Tarragonès. També tenen un llibre d'ús intern i complementari al programa informàtic en què fan constar les inci-

Observacions	dències a l'ACD. La finalitat és fer de reforç i facilitar la feina als agents de custòdia. Tanmateix, no està diligenciat. També tenen el llibre de registre d'entrada i de sortida de persones detingudes per a adults i menors. En el moment de la visita hi ha una persona detinguda, però dorm, motiu pel qual no se l'entrevista.
Recomanacions	1. Diligenciar el llibre d'ús intern que fan servir de reforç i per anotar-hi incidències relatives a la custòdia de les persones detingudes. 2. Adoptar mesures per facilitar que la persona detinguda pugui sortir de la cel·la quan demani anar al lavabo, atès que la ubicació de les plaques turques no resguarda ni protegeix la seva intimitat de la mirada de terceres persones.
Resposta	• Des del 5 de març l'ACD d'aquestes dependències disposa d'un llibre de novetats per anotar-hi les incidències detectades durant la custòdia en els diferents torns de treball. • El Departament d'Interior està valorant la possibilitat d'elevat l'alçada del muret de les cel·les de la Comissaria de Reus.
Grau d'acceptació	Acceptades

Comissaria de la Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra a la Seu d'Urgell

Data	4 de març de 2015
Número de visita	Primera
Observacions	L'ACD és a la planta 0. Des de la perspectiva d'instal·lacions i de videovigilància, l'ACD presenta les mateixes característiques que la resta de comissaries del Cos de Mossos d'Esquadra. En general, l'estat de conservació i manteniment és molt correcte. També hi ha calefacció, que està encesa el dia de la visita. La comunicació de la detenció al col·legi d'advocats es fa quan s'ha de prendre declaració a la persona detinguda. A diferència de la majoria de comissaries visitades, també avisen l'advocat quan es tracta de donar compliment a un requeriment judicial de posar la persona detinguda a disposició judicial. Una altra novetat és que custodien persones detingudes de les Forces i els Cossos de Seguretat de l'Estat. Els agents que han materialitzat la detenció són els que es fan càrrec de la custòdia. Si també hi ha detinguts de la PG-ME, la responsabilitat de la custòdia és compartida. No tenen cap sistema protocol·litzat de recanvi de flassades. El dia de la visita no hi ha cap persona detinguda. Es consulta el llibre de registre d'entrada i de sortida de persones detingudes i es constata que passen poques hores a les dependències policials. El que sí que s'observa és que hi ha un volum considerable de persones detingudes per la Guàrdia Civil.

Observacions	Cal destacar la bona pràctica relativa a la protecció que tenen els polsadors de les dutxes per evitar lesions.
Recomanacions	No n'hi ha.
Resposta	No se'n requereix.

Comissaria de la Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra a Puigcerdà

Data	4 de març de 2015
Número de visita	Primera
Observacions	L'ACD és a la planta 0. Des de la perspectiva d'instal·lacions, de videovigilància i de distribució de l'espai, l'ACD presenta les mateixes característiques que la resta de comissaries del Cos de Mossos d'Esquadra, però és de dimensions més reduïdes. Cal destacar que no hi ha una sala específica on fer els escorcolls, de manera que es fan a la zona de la resclosa. També hi ha una sala de reconeixement, però no es fa servir. A la mateixa sala també hi ha un espai des d'on les persones detingudes poden tenir una comunicació oral amb els seus familiars. L'estat general de conservació i manteniment de l'ACD és correcte i hi ha calefacció, que està encesa el dia de la visita. A la zona d'homes hi ha dues cel·les. La custòdia de dones i menors és conjunta. Hi ha una sola cel·la i el més rellevant és que la placa turca, la dutxa i el rentamans són en una habitació annexa. La comunicació de la detenció al col·legi d'advocats (servei de guàrdia de Puigcerdà) es fa paral·lelament amb la instrucció de l'atestat. Cal destacar com a bona pràctica que els polsadors de les dutxes estan protegits per evitar lesions.
Recomanacions	No n'hi ha.
Resposta	No se'n requereix

Comissaria de la Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra a les Corts

Data	16 de març de 2015
Número de visita	Quarta Anteriors: 01/03/2011, 01/02/2013, 02/10/2014 (ACPT-MNPT)
Observacions	Visita gravada amb càmera de televisió. S'observa que, amb caràcter previ a la sortida, les persones detingudes que han de sortir han estat agrupades en dues cel·les per grups de cinc. Les persones surten d'una en una, signen el document conforme els lliuren els efectes personals que els havien estat retirats en el moment de l'ingrés a l'ACD i es col·loquen de cara a la paret en els punts que hi ha assenyalats al terra, davant la zona de control dels agents de custòdia.

Observacions	Paral·lelament, mentre uns agents els col·loquen les manilles, els altres es fan càrrec de les bosses on hi ha els efectes personals de cadascun d'elles. Els diners són custodiats a banda sota la responsabilitat d'un altre agent policial. Tant les pertinences com els diners són traslladats juntament amb la persona detinguda i se li retornen quan finalitzen els tràmits en seu judicial. Un cop emmanillades, les persones detingudes surten de les dependències policials una per una i les fan pujar al vehicle policial. Aquesta operació es fa amb la porta exterior de la resclosa tancada. El responsable de l'ACD també hi és present per supervisar l'operació de sortida. Un cop les persones detingudes són dins el furgó policial, un agent els col·loca els cinturons de seguretat i els bloqueja des de l'exterior. Un cop finalitzat el procés, es tanca la porta en espera que el vehicle policial surti. El dia de la visita s'espera a sortir perquè hi ha una dona detinguda que està embarassada i que és traslladada davant l'autoritat judicial en primer lloc. El trasllat de la dona embarassada presenta unes condicions diferents perquè es fa en vehicle policial sense mampara, i la dona va emmanillada pel davant i acompanyada al darrere per una agent policial. Els furgons són del nou model policial en què hi ha dos fileres de seients, una darrera de l'altra com en un cotxe amb capacitat per a cinc persones. Aquests no tenen cap tipus d'esgrao que faciliti l'accés de les persones detingudes. Habiliten un tamboret perquè hi pugin. Un cop ha sortit el furgó i el vehicle policial, s'inicia el mateix procés amb les altres cinc persones detingudes. En aquesta segona sortida, es dona el cas d'una persona que manifesta que no es troba bé, i atès l'estat que presenta, s'acorda traslladar-la directament al CAP Manso. Tenen un registre específic de les persones que surten per tenir-ne constància.
	Recomanacions
	No n'hi ha.
	Resposta
	No se'n requereix.

Comissaria de la Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra a Premià de Mar

Data	10 de juny de 2015
Número de visita	Primera
Observacions	L'agent de l'Oficina d'Atenció al Ciutadà i l'agent que rep les denúncies no van identificats. L'ACD és a la planta subterrània de l'edifici. Hi ha càmeres de videovigilància al pàrquing i a tota l'ACD, llevat de la sala de ressenya i el locutori on la persona detinguda s'entrevista amb l'advocat. La custòdia de dones i menors és conjunta. Si bé la cel·la té placa turca, en una habitació annexa hi ha un lavabo amb vàter, rentamans i dutxa. Informen que han demanat fer un forat a la part de baix de la porta de barrots de la cel·la per poder subministrar les begudes i els aliments a la persona detinguda.

Observacions	La zona d'homes és la més gran, amb vuit cel·les, una de les quals està identificada com a de salut pública. En general, les cel·les presenten un estat de desgast considerable. Totes tenen una màrfega i una o dues flassades a l'interior. El dia de la visita no hi ha cap persona detinguda. A diferència d'altres comissaries visitades, en aquesta no hi ha problemes de males olors. Informen que, arran de la instal·lació d'un sífó, aquest problema es va resoldre. Es consulta el llibre de registre de persones detingudes, adults i menors, que hi ha a l'Oficina d'Atenció al Ciutadà. Es constata que l'estada mitjana de la persona detinguda a la comissaria no es perllonga en excés en cap cas.
Recomanacions	1. Cal recordar que els agents tenen l'obligació d'anar identificats durant el servei amb el número d'identitat professional del funcionari o funcionària. 2. Cal esmenar, en la mesura que sigui possible, la situació de desgast considerable que tenen totes les cel·les en general. 3. Cal adoptar les mesures oportunes per donar compliment a la petició que ha fet la comissaria sobre fer un forat a la porta de barrots de la cel·la de menors per passar-hi els aliments.
Resposta	• S'ha recordat als agents la necessitat d'exhibir el número d'identitat professional a la uniformitat. • Per millorar les condicions de les cel·les es preveu pintar-les totes en el darrer trimestre de l'any 2015. • Es valorarà la necessitat operativa de la tercera recomanació.
Grau d'acceptació	Acceptades

Comissaria de districte de la Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra a Sant Celoni

Data	10 de juny de 2015
Número de visita	Primera
Observacions	L'ACD és a la planta 0 en lloc de la -1. El pàrquing des del qual hi accedeix la persona detinguda té càmeres senyalitzades. La zona de custòdia és operativa, però la persona detinguda només hi roman mentre es fan les primeres diligències policials. Després, és traslladada a l'ABP de Granollers, responsable de la custòdia de la persona detinguda fins que passa a disposició judicial. L'ACD és de dimensions molt reduïdes. Tan sols disposa de dues cel·les. Atès que no es pot garantir la separació estricta entre homes, dones i menors, en cas necessari, es trasllada el menor o la dona a l'ABP de Granollers, que sí que disposa de cel·les específiques. S'observa que les dues cel·les han estat precintades. Informen que darrerament hi va haver un cas d'un detingut que va ingressar amb malalties contagioses i van haver de desinfectar la zona, i també el cotxe de trasllats. Informen que de manera ordinària les flassades es canvien cada deu usos.

Observacions	Es consulta el llibre de registre d'entrada i de sortida de detinguts d'adults i menors. Es constata que l'estada mitjana dels detinguts a la comissaria no es perllonga en excés en cap cas.
Recomanacions	No n'hi ha.
Resposta	No se'n requereix.

Comissaria de la Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra a Ciutat Vella

Data	23 de juny de 2015
Número de visita	Segona (anterior: 09/01/2013)
Observacions	L'ACD és a la planta subterrània de l'edifici. L'estructura i la distribució de les zones és semblant a la de la Comissaria de les Corts. Malgrat les manifestacions del cap de la Comissaria, l'ús de magatzem que s'ha donat a alguna de les cel·les i l'estat de deixadesa de l'ACD no impedeixen que es pugui fer ús de l'ACD en un moment puntual. D'altra banda, cal tenir en compte que el Departament d'Interior reconeix que les ABP amb àrees de custòdia i detenció, com ara la de Ciutat Vella, estan preparades per rebre persones detingudes, amb l'autorització prèvia. Per tant, en la mesura que oficialment l'ACD de Ciutat Vella no està donada de baixa o no se li ha volgut assignar un altre ús, hi ha el risc que es pugui fer servir sense donar-ne compte o sense deixar-ne constància. Tant l'ACD com la sala d'identificacions presenten rastres de sang que és impossible determinar a simple vista si són recents o no. Dels incidents que hagin provocat aquestes restes –i de qualsevol altre que pugui no haver-ne deixat– se n'hauria de deixar plena constància en un llibre de registre per a qualsevol investigació ulterior. El darrer llibre de registre d'entrada i de sortida de persones detingudes que els consta és de l'any 2008, tot i que resulta sorprenent, i així se'ls fa notar, que no estigui degudament diligenciat ni s'hagi fet constar el dia en què es dona de baixa. Per tant, l'estat en què es troba tampoc no és una evidència suficient que des del 2008 fins a l'actualitat no s'hagi fet servir aquesta àrea.
Recomanacions	1. En la mesura que l'ACD està preparada per rebre detinguts, cal que l'àrea bàsica policial responsable de la gestió d'aquestes dependències adopti les mesures oportunes per garantir en tot moment les condicions d'higiene i de salubritat necessàries que han de tenir aquests espais. 2. Cal ser rigorós en el règim de conservació i custòdia del llibre de registre de persones detingudes, i tenir-lo sempre disponible i actualitzat, a disposició dels òrgans encarregats de supervisar-lo quan així ho requereixin. 3. Cal que la comissaria disposi d'un llibre de registre on deixar constància dels possibles incidents que es pugin produir a la sala d'identificacions.

Resposta	• Durant el darrer quadrimestre de 2015 finalitzaran els treballs de pintura de les dependències de l'ABP, i es farà un repàs de l'ÀCD, tot i que no estigui operativa. • L'ÀCD no rep detinguts, qualsevol persona detinguda és traslladada a l'ÀCD de les Corts. Per aquesta raó, el llibre de registre de persones detingudes de la comissaria de Ciutat Vella no s'utilitza. No obstant això, sempre està a disposició dels òrgans encarregats de supervisar-lo quan així ho requereixin. • De qualsevol persona que entra a la comissaria a efectes d'identificació queda constància en el llibre d'identificacions. En cas que es produís algun incident es deixaria constància documentalment o es posaria en coneixement de l'autoritat judicial.
Grau d'acceptació	Parcialment acceptades
Comissaria de districte de la Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra a Banyoles	
Data	2 de setembre de 2015
Número de visita	Primera
Observacions	L'ÀCD és a la planta 0 enlloc de la -1 i té unes dimensions molt reduïdes (dues cel·les). L'ÀCD és operativa, però des de fa un any aproximadament que les persones detingudes es traslladen directament a l'ABP de Girona, per qüestions de gestió de personal. No obstant això, de vegades, quan l'ABP de Girona no disposa d'espai suficient, es fa ús de l'ÀCD de Banyoles. En aquests casos, sempre són avisats amb antelació per poder-la preparar. Això ha passat almenys un cop durant aquest any 2015. L'estat general de conservació i manteniment de les dues cel·les és correcte. Tenen una placa turca amb un mur. En una habitació adjacent hi ha una dutxa, que en el moment de la visita s'utilitza per desahonar-hi els matalassos. Es consulta el llibre de registre d'entrada i de sortida de persones detingudes i d'identificacions. Es constata que l'any 2014 ja no hi consta cap detenció i en el llibre d'identificacions l'any 2013 hi consten tres menors d'edat. Quan es demana per les entrades ocorregudes enguany, informen que, com que són derivacions de la comissaria de Girona, estan consignades en el seu llibre de registre.
Recomanacions	No n'hi ha.
Resposta	No se'n requereix.

Comissaria de la Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra a Vic	
Data	7 d'octubre de 2015
Número de visita	Segona (anterior: 14/02/2012)
Observacions	Visita de seguiment de les recomanacions efectuades arran de l'anterior visita, en què es demanava que s'habilités algun espai per albergar-hi les dones detingudes diferent del que s'utilitzava. La cel·la de dones, si bé està ubicada a la mateixa zona de cel·les que la dels homes, té una porta que no és de barrots i, per tant, resguarda la seva intimitat davant la mirada de terceres persones. En aquesta ocasió s'observa que en tres de les quatre cel·les que hi ha per albergar-hi homes detinguts, no hi ha els murs de protecció visual d'obra de les plaques turques. Informen que els detinguts els van fer malbé i no els han tornat a col·locar. També informen que estan pendents de la realització d'unes obres al pàrquing que permetin una entrada i sortida de la persona detinguda més segura. En aquests moments, l'accés del vehicle policial es fa per una rampa, però no arriba a entrar a la zona de custòdia perquè a dins hi ha molt poc espai per treure la persona detinguda i perquè les condicions d'accés són difícils. Assenyalen que es fan càrrec de les detencions de les policies locals dels municipis de Torelló, Tona, Manlleu i Vic. Tanmateix, atès que no tenen un servei permanent encarregat de l'ACD, es pot donar el cas que la policia local conclogui les seves diligències, però hagi de continuar custodiant la persona detinguda en espera que ells organitzin el servei de custòdia corresponent. No tenen llibre de registre, sinó que està informatitzat. Mostren les dades de la darrera persona detinguda i s'observa que passa a disposició judicial a les 13.30 hores. Informen que la comunicació de la detenció a l'advocat té lloc després de la lectura de drets a la persona detinguda, però acorden amb ell l'hora en què es presentarà a comissaria.
Recomanacions	1. Atès que en tres de les quatre cel·les que hi ha per albergar-hi homes detinguts no hi ha el mur de protecció visual d'obra de la placa turca, cal que s'adoptin les mesures oportunes perquè es torni a col·locar i que sigui suficient per preservar la intimitat de la persona detinguda. 2. El fet que la comissaria no tingui un servei permanent encarregat de l'ACD pot produir disfuncions organitzatives que impliquin dilacions en el temps que la persona detinguda està custodiada en dependències municipals, com ara la Comissaria de la Guàrdia Urbana de Vic. Es constata que en alguns supòsits la persona detinguda roman al dipòsit municipal un cop han conclòs les primers diligències policials, per causes alienes a la unitat instructora, úniques admeses constitucionalment i legalment, situació que a vegades s'allarga diverses hores. En la mesura que aquesta situació afecta els drets de les persones detingudes, es recomana que la comissaria de PG-ME estigui en disposició de donar un servei permanent de custòdia les 24 hores del dia.

Resposta	• La Direcció de Serveis del Departament d'Interior, arran la visita a la comissaria de Vic per part dels tècnics del Departament i de la Comissaria General Tècnica de Planificació de la Seguretat, han conclòs recomanar que es tornin a fer els murets laterals de les plaques turques que es van eliminar. • Pel que fa a l'existència d'un servei permanent de custòdia de detinguts a les dependències de l'ABP Osona, no es té coneixement que s'hagi produït una demora de diverses hores en rebre i custodiar una persona detinguda presentada per la Guàrdia Urbana de Vic un cop han finalitzat les primeres diligències policials en dependències municipals. • Si no hi ha cap persona detinguda, la presència permanent d'un agent a la zona de custòdia va en detriment del servei a la ciutadania perquè aquest agent pot estar fent altres funcions, principalment de seguretat ciutadana. • A fi de millorar la comunicació entre cossos policials, es modificarà el procediment de comunicació de detinguts de la Guàrdia Urbana de Vic, de manera que quan aquest cos practiqui una detenció s'informi directament la Sala Regional de Comandament.
Grau d'acceptació	Parcialment acceptades
Comissaria de la Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra a Arenys de Mar	
Data	11 de febrer de 2015
Número de visita	Primera
Observacions	L'accés a la comissaria no està adaptat per a persones amb mobilitat reduïda. Igual que la resta de comissaries dels Mossos d'Esquadra, l'ACD és a la planta subterrània de l'edifici i la persona detinguda hi accedeix directament des del pàrquing. Hi ha càmeres de videovigilància i els cartells que n'informen. L'estructura i la distribució de l'espai també és molt semblant a la resta de comissaries de Mossos d'Esquadra. Una de les diferències és que també té una sala de roda de reconeixement que es fa servir. A l'ACD hi ha dues zones separades: una per a adults i l'altra per a menors. A la zona de menors hi ha una única cel·la, que té placa turca i que presenta un aspecte molt descuidat. En una habitació adjacent hi ha una dutxa i un rentamans. La zona d'homes és la més gran. Hi ha sis cel·les de les quals dues estan inhabilitades, atès que es fan servir per desar-hi el material decomissat. De les quatre restants, la número 6 té el vàter en sentit contrari a la resta. L'estat general de conservació i manteniment de les cel·les és correcte llevat del de les plaques turques, que estan tacades, rovellades i, per tant, en molt mal estat, igual que la placa turca de la cel·la de menors. Les flassades es canvien cada deu usos. Mostren la graella de control de l'ús per a cadascuna de les cel·les. El full de control estableix que un cop la flassada ha estat utilitzada cal substituir-la, i un cop emplenat el full s'ha de lliurar a administració. Informen que aquest sistema de recanvi és propi de la comissaria. El dia de la visita no hi ha persones detingudes. Es consulta el llibre de registre d'entrada i de sortida de detinguts i no s'hi observa cap irregularitat.

Observacions	Reconeixen que la comunicació de la detenció al Col·legi d'Advocats de Barcelona hauria de ser amb caràcter immediat, però a la pràctica consensuen amb l'advocat l'hora d'arribada.
Recomanacions	1. Que no s'empri la cel·la número 6, que té el vàter en sentit contrari a la resta, perquè ni resguarda ni protegeix la intimitat de la persona detinguda respecte de la mirada de terceres persones. 2. Que s'adoptin mesures per millorar l'estat actual de les plaques turques de totes les cel·les habilitades, amb l'objectiu de reforçar-ne la confortabilitat i la netedat, atès que estan molt desgastades, rovellades i tacades.
Resposta	• La cel·la número 6 s'ha deixat de fer servir i s'estudiarà si cal fer-hi alguna modificació. • S'ha de dur a terme una neteja a fons d'aquest espai i es valorarà la substitució de les peces deteriorades.
Grau d'acceptació	Acceptades

Espai de detenció de menors i adults de la Ciutat de la Justícia

Data	2 de desembre de 2015
Número de visita	Segona Anterior: 05/04/2011
Observacions	L'accés de la persona detinguda adulta o adolescent amb cotxe policial és compartit i d'ús exclusiu per la policia. Les àrees de custòdia respectives són contigües, però separades físicament. Àrea de custòdia d'adults L'ACD de la Ciutat de la Justícia és el punt final en el procés de detenció d'una persona. Els sotsinspector i el cap responsable de l'espai de detenció de la Ciutat de la Justícia acompanyen l'Equip i informen que hi ha dos tipus de persones detingudes: les persones procedents de la comissaria de les Corts i les persones excarcerades de centres penitenciaris, que són traslladades per requeriment d'alguna diligència judicial. En el moment de la visita hi ha 22 persones detingudes i 36 persones excarcerades per assistir a judici o a altres diligències judicials. El criteri de classificació de les persones detingudes és el següent: els homes i les dones estan custodiats a la mateixa ACD, però en cel·les separades; les persones detingudes i les excarcerades també estan separades; les persones transsexuals o transgènere no es barregen amb ningú i estan en cel·les separades; finalment, els detinguts per violència domèstica també estan separats. Les persones detingudes a l'ACD no van emmanillades. Tan sols se'ls demana que portin les mans al darrere. Només hi ha càmeres de videovigilància als passadissos centrals. Informen que van demanar instal·lar-ne a les cel·les i als passadissos laterals, però la seva petició no ha estat atesa. Les cel·les són de cinc o deu persones. El vàter (placa turca) és a l'interior, tot i que els sifons de l'aigua es controlen des de l'exterior. Atès que algunes cel·les estan a la vista en tot moment dels agents de custòdia, informen que, en cas de necessitat, les perso-

Observacions	nes detingudes es traslladen a cel·les més resguardades perquè facin les seves necessitats. L'ACD també té dues sales de reconeixement, dos boxs mèdics i dos distribuïdors a banda i banda del passadís central, des dels quals les persones detingudes o preses passen a disposició judicial acompanyades pels agents policials a través d'un ascensor d'ús exclusiu, la qual cosa permet que no es creuin amb la resta de la població. Mostren que a la planta superior de l'ACD hi ha les sales polivalents de persones detingudes dels jutjats d'instrucció números 1, 2 i 3, amb funcions de guàrdia. Les persones detingudes passen a aquestes dependències judicials acompanyades pels agents de policia, no armats, a través de l'ascensor d'accés directe. Aquesta zona està vigilada amb càmeres i, en aquest sentit, hi ha el cartell informatiu d'enregistrament d'àudio i vídeo, tot i que el sotsinspector que acompanya l'Equip manifesta desconèixer que hi hagi àudio. Les imatges enregistrades desapareixen es destrueixen passats trenta dies. Un cop conclòs l'acte de compareixença, la persona detinguda torna a la cel·la assignada en espera que el secretari judicial li comuniqui si queda en llibertat o no. En cas que quedi en llibertat, se li lliuren els objectes personals i se'n torna a comprovar la identitat per garantir que la persona que surt és la mateixa la que va entrar-hi. En acabat, se la fa passar per un passadís que va directament al carrer i en el qual els Mossos ja no fan cap intervenció. En el cas de persones excarcerades, el procediment és el mateix, amb l'única diferència que les persones detingudes van emmanillades i els agents policials, armats, i passen a disposició del jutjat penal o d'instrucció que els ha requerit, que és a la planta 1 de l'edifici. La valoració global de les dependències es pot qualificar de correcta si es compara amb altres àrees de detenció que hi ha a la part subterrània dels edificis. No hi ha problemes de males olors i les condicions de ventilació i d'il·luminació són adequades, tot i el nombre de població que hi passa diàriament. L'assistència sanitària és duta a terme pel forense de guàrdia del jutjat d'instrucció corresponent i pot ser tant a demanda de la mateixa persona detinguda com del jutjat. L'horari de la guàrdia forense és de 9 a 21 hores. Hi ha una infermera de dilluns a divendres de 8 a 15 hores. En el moment de la visita de l'Equip s'està fent una consulta mèdica. S'observa que té lloc amb la porta oberta i amb tres mossos d'esquadra presents a l'interior del box mèdic. Tant els mossos d'esquadra, com el forense i la infermera expliquen que és una pràctica habitual el fet que tots els reconeixements es facin en presència policial. L'exploració física es fa en una habitació interior del box mèdic en presència de la infermera, si es fa en el seu horari, o amb personal no sanitari (policia o altre personal dels jutjats), si és fora d'horari de la infermera. No s'enregistra en la història clínica el fet que es facin en presència de personal de custòdia i altre personal no sanitari. Com a informe mèdic es fa servir el Protocol medicoforense d'assistència a la persona detinguda de l'Institut de Medicina Legal de Catalunya. Aquest protocol no s'adequa als estàndards mínims requerits per organismes internacionals ni al Protocol d'Istanbul, com a guia internacional de referència pel que fa a l'avaluació específica de maltractaments, i no inclou conclusió de compatibilitat.
----------------------------	---

	Dos membres de l'Equip entrevisten col·lectivament un grup de cinc noies a la mateixa cel·la on estan recloses. Vénen de Wad-Ras per a una roda de reconeixement. Manifesten que han estat tractades correctament per la Policia. Es queixen que és el segon cop que han de venir i que sembla que, per segona vegada, la roda serà anul·lada. Fa dues hores que hi són i no saben quanta estona més s'hauran d'esperar. Parlen bé del CP de Wad Ras, però, en canvi, una d'elles relata maltractaments al mòdul U de Dones de Brians I. Àrea de custòdia de menors L'àrea de custòdia de menors atén, d'una banda, menors de reforma, detinguts per la presumpta comissió d'un delictes o internats en un centre de justícia juvenil i que són requerits per acudir a alguna actuació judicial; i, de l'altra, menors de protecció, generalment infants i adolescents tutelats per l'Administració i escapolits de centres de protecció, i infants i adolescents estrangers no acompanyats. Els menors de reforma i de protecció continuen compartint les mateixes instal·lacions, en sales separades per un passadís, però contigües. Un dels passadissos és híbrid, amb cel·les de protecció i de reforma. La funció de l'agent policial en aquesta zona és exclusivament de custòdia un cop s'ha escorcollat i identificat el menor. Conjuntament amb ells, hi treballen educadors, el coordinador dels quals acompanya l'Equip durant la visita i respon a les qüestions que se li plantegen. Informa que ha plantejat la necessitat de trobar un espai alternatiu que eviti l'entrada de menors de protecció a l'ACD, sense èxit. A diferència de la zona d'adults, les cel·les de menors tenen càmeres que estan creuades per evitar els punts foscos i que enregistren el menor sense necessitat d'obrir constantment la porta o la finestra. Hi ha deu cel·les en total, inclosa la que es fa servir per escorcollar inicialment el menor abans que passi a l'ACD. En el moment de la visita hi ha quatre menors de reforma. Les sales de menors i de protecció són idèntiques i les cel·les, també. Les cel·les no tenen vàter a l'interior, sinó cada espai té una zona de serveis amb inodor i rentamans. Informen que respecte als anys 2011-2012 s'ha reduït considerablement la durada de l'estada dels menors en aquestes dependències. Tot i així, reconeixen que si l'ingrés es produeix a la nit o de matinada, el menor hi pernocta perquè generalment no hi ha guàrdia de Fiscalia o perquè als centres de menors no hi ha prou personal perquè se'n pugui fer càrrec a aquelles hores. En aquests supòsits, se'ls dona un matalàs, roba de llit i una flassada. Mostren les flassades, que són semblants a les que fan servir els adults, però d'un altre color. Han demanat que es canviïn perquè són un perill en la mesura que s'esfilagarsen. N'estan esperant una nova remesa. Els menors no tenen servei de traducció quan hi ingressen fins que no són reconeguts pel metge forense. No hi ha metge forense exclusiu per a menors, l'assistència sanitària correspon al forense de guàrdia de l'Hospitalet de Llobregat. De vegades, a causa de la demora en l'assistència, cal recórrer al 112 per a l'assistència sanitària d'urgència. Pel que fa als àpats, a suggeriment del Síndic de Greuges, han instal·lat una màquina per escalfar els entrepans de la màquina expenedora. També tenen pomes, de manera que per dinar donen al menor un entrepà i una poma, i per esmorzar o berenar, una magdalena i un suc. Entre el material a disposició de l'ACD hi ha roba d'infant de totes les talles.
--	--

Recomanacions	DGAIA (Departament de Benestar Social i Família) i Gerència de la Ciutat de la Justícia (Departament de Justícia): En relació amb la protecció de l'infant o adolescent que sigui localitzat per la PG-ME, cal adoptar les mesures necessàries per evitar que entri a l'espai de detenció i trobar un espai alternatiu a la mateixa Ciutat de la Justícia perquè, mentre estigui retingut, rebi les atencions i l'assistència que requereix, tenint en compte l'edat, el sexe i les característiques individuals. Departament de Justícia: Cal garantir la presència de personal d'infermeria durant totes les hores que dura la guàrdia del metge forense. Cal garantir l'assistència sanitària immediata als menors. Fiscalia: Cal assegurar el servei de guàrdia de Fiscalia de Menors les 24 hores del dia per reduir el temps d'estada dels menors a les dependències policials.
Recomanacions	Departament d'Interior: Cal que es valori la decisió d'instal·lar un sistema de gravació a cadascuna de les cel·les de l'àrea de custòdia d'adults i als passadissos laterals per millorar les garanties, tant de les persones detingudes com dels mateixos agents de la PG-ME. Institut de Medicina Legal: Cal garantir que els reconeixements mèdics es facin sense la presència del personal de custòdia, amb l'única excepció que hi hagi un risc justificat i el metge ho sol·liciti expressament. En aquest cas, cal deixar constància per escrit de la presència d'agents de policia o d'altres persones, així com de les restriccions físiques a la persona detinguda. Cal que els informes mèdics forenses s'ajustin als estàndards internacionals i s'elaborin d'acord amb les directrius del Protocol d'Istanbul. Caldria elaborar un protocol de compliment obligat pels metges forenses seguint aquestes directrius.
Resposta	Pendent.

POLICIA LOCAL O GUÀRDIA URBANA

	Policia Local de Sitges
Data	22 de gener de 2015
Número de visita	Primera
Observacions	L'ACD està ubicada a la part subterrània de l'edifici, al pàrquing. La persona detinguda hi accedeix des del pàrquing, que està vigilat per càmeres de seguretat. Tanmateix, no està degudament identificat. L'ACD és de dimensions molt reduïdes: tan sols té una cel·la i és visible des de l'exterior. Està vigilada amb càmera de seguretat, però no hi ha cap cartell informatiu o senyalitzat. Té una bancada d'obra on seure o jeure i una placa turca separada per un mur d'obra de mig metre. No hi ha calefacció i es constata que hi fa fred. L'estat de netedat i de conservació es pot considerar correcte, tot i que la neteja de la placa turca és millorable. L'armer està situat a la planta baixa de les dependències municipals. Informen que han demanat instal·lar-lo a la zona del pàrquing. Les flassades es renten després de cada ús, i estan desades i precintades en bosses de plàstic. L'agent de custòdia fa la vigilància a través d'un ordinador que hi ha al pàrquing, però des de l'interior. No tenen llibre de registre d'entrada i de sortida de persones detingudes en paper, sinó que està informatitzat. Es constata que les estades de les persones detingudes a l'ACD no solen superar les dues hores, per bé que en algun cas puntual poden ser més llargues (cinc o sis hores). Quan detenen una persona la fan romandre a l'ACD mentre duen a terme les primeres diligències. Un cop concloses, la persona detinguda és traslladada a la Comissaria dels Mossos d'Esquadra de Vilanova i la Geltrú. En els supòsits de més d'una persona detinguda, n'hi ha una que és traslladada a la Comissaria dels Mossos d'Esquadra de Sitges. Un cop allà, es fan les primeres diligències i es fa custòdia compartida amb els Mossos d'Esquadra de Sitges fins que la persona és traslladada a la Comissaria dels Mossos d'Esquadra de Vilanova i la Geltrú. Informen que tota la custòdia es centralitza a Vilanova i la Geltrú per un tema d'efectius dels Mossos d'Esquadra. També assenyalen que per agilitar el temps d'estada de la persona detinguda intenten homogeneïtzar els procediments i les eines de treball amb els Mossos d'Esquadra. Informen que no instrueixen cap delicte. En el cas de delictes de trànsit, la majoria de vegades imputen, però no detenen. Els menors no hi entren mai sinó que són traslladats als Mossos d'Esquadra.
Recomanacions	1. Clausurar l'espai de detenció i revisar el protocol d'actuació i de coordinació subscrit entre l'Ajuntament de Sitges i el Departament d'Interior perquè els Mossos d'Esquadra es facin càrrec de la custòdia de la persona detinguda des de l'inici de la detenció.

Resposta	En la Junta de Seguretat, que va tenir lloc el dia 7 de juliol, es va tractar la recomanació formulada en un dels punts de l'ordre del dia. Arran d'això, es va plantejar si tècnicament es podia optar per la possibilitat d'obrir les cel·les de les comissaries dels Mossos d'Esquadra de Sitges i destinar-hi efectius per obrir-les o optar per tenir els efectius al carrer. La resposta a aquest plantejament del responsable de la Secretaria de la Delegació Territorial del Govern de la Generalitat va ser que hi ha ajuntaments que han optat pel tancament i d'altres que no, per la qual cosa s'ha iniciat un període d'estudi. Per tot això, estan en espera que la Delegació informi l'Ajuntament sobre quin és l'estat d'aquest estudi per convocar una nova reunió de la Junta Local de Seguretat sobre aquesta qüestió.
Grau d'acceptació	En estudi

Policia Local d'Arenys de Mar

Data	11 de febrer de 2015
Número de visita	Primera
Observacions	L'ACD ocupa l'anterior dipòsit de persones detingudes. S'hi han fet obres de remodelació per reduir l'espai, però la zona destinada a la custòdia d'hommes encara conserva l'estructura anterior: un únic espai amb tres cel·les, una de les quals està inhabilitada perquè es fa servir com a magatzem, i un pati. Tota l'àrea disposa de sistema de videovigilància sense que hi hagi cap tipus de senyalització. L'ACD tampoc està identificada amb cap cartell. Hi ha una sala per fer-hi les rodes de reconeixement per indicació dels jutjats d'Arenys de Mar. L'armer està situat a la primera planta de l'edifici policial en un búnquer fet expressament. Per la seva situació, l'agent només pot dipositar-hi l'arma un cop la persona detinguda ja és a la cel·la. No hi ha cap sala o habitació on fer els escorcolls, que es fan al pati. No hi ha cap llibre de registre d'entrada i de sortida de persones detingudes, sinó que tota la informació relativa a la detenció d'una persona es fa constar en la minuta policial. Es traslladen les persones detingudes a la Comissaria de la Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra d'Arenys de Mar, en tots els supòsits i a qualsevol hora del dia.
Recomanacions	Cal que l'Ajuntament doni de baixa l'ACD i que revisi el protocol d'actuació i de coordinació subscrit amb els Mossos d'Esquadra perquè aquests darrers es facin càrrec de la custòdia de la persona detinguda des de l'inici de la detenció fins que queda en llibertat o passa a disposició judicial, en tots els supòsits. Això, sens perjudici que es consideri mantenir les instal·lacions actuals per a altres usos que s'hi vulguin donar.
Resposta	Segons el conveni signat entre la Generalitat i l'Ajuntament, la Policia Local està obligada a portar els seus detinguts als Mossos d'Esquadra perquè continuïn les actuacions policials i judicials, una vegada s'han fet les primeres diligències, que, com a mínim, han de ser: lectura de drets als detinguts, diligències d'actuació policial, d'avís al col·legi d'advocats, de reconeixement mèdic i de lliurament. Per tant, actualment ni es poden traslladar directament els detinguts als Mossos d'Esquadra sense fer els tràmits esmentats, que, a més, són una garantia per a la persona detinguda i per als agents, ni el sergent cap de la Policia Local considera adequat canviar l'ús de les seves instal·lacions.
Grau d'acceptació	No acceptades

Policia Local de Sant Sadurní d'Anoia	
Data	18 de febrer de 2015
Número de visita	Primera
Observacions	No té ACD. Informen que davant una detenció hi ha diferents itineraris possibles: (1) traslladar la persona detinguda a dependències municipals i fer-la esperar en un despatx mentre es redacta la minuta policial; (2) trucar directament als Mossos d'Esquadra perquè es facin càrrec de la detenció des d'un principi; (3) fer-se càrrec de la detenció produïda al carrer i traslladar la persona detinguda amb cotxe policial sense mampara a la Comissaria de districte dels Mossos d'Esquadra de Sant Sadurní d'Anoia. En el procés de detenció d'una persona, informen que si té alguna lesió o ho demana expressament és traslladada al CAP (hi truquen abans per avisar). Si la detenció es produeix a la nit, com que el CAP està tancat, els Mossos d'Esquadra són els qui la traslladen a l'Hospital Comarcal. Es constata que una de les agents de policia no compleix la normativa d'anar identificada.
Recomanacions	1. Cal que els Mossos d'Esquadra es facin càrrec de la persona detinguda en tots els supòsits i des de l'inici de la detenció. 2. Cal recordar que els agents de policia han d'anar identificats.
Resposta	• Actualment estan treballant en l'esborrany d'un protocol d'actuació i de coordinació que reculli, entre d'altres, les actuacions previstes sobre la custòdia de persones detingudes. • S'ha corregit la confecció dels uniformes i actualment incorporen el número d'identificació imprès directament al teixit i no amb la veta adherent.
Grau d'acceptació	Acceptades

Guàrdia Urbana de Reus	
Data	24 de febrer de 2015
Número de visita	Primera
Observacions	L'Equip inicia la visita acompanyat per un agent policial. Durant la visita l'agent rep la trucada del seu cap que li ordena que l'Equip surti de l'àrea de custòdia. Després s'hi persona, acompanyat pel sotscap i el regidor de Seguretat, i diu que a l'ACD no hi entra ningú sense la seva autorització. Així i tot, l'Equip fa la visita i li recorda el marc legal en virtut del qual es fa la visita. Per la seva banda, el regidor de Seguretat demana disculpes. L'ACD és a la planta subterrània de l'edifici. La persona detinguda hi accedeix des del pàrquing i, un cop a l'interior de les dependències, ha de creuar un vestíbul comú fins arribar al lloc que està identificat com a "sala de vigilància". El pàrquing té càmera de videovigilància, però no hi ha cap cartell informatiu que ho indiqui. L'ACD s'estructura en tres parts: una primera i general, on hi ha una taula amb dues cadires i la farmaciola; una segona, on hi ha quatre cel·les davant les quals

Observacions	hi ha unes cadires ancorades al terra, i una tercera, on hi ha l'armer i un armari on es desen les flassades. Hi ha sistema de gravació d'imatges a la zona de cel·les i el cartell informatiu. L'ACD està condicionada amb sistema de calefacció. L'estat de conservació i manteniment és correcte. Es demana consultar el llibre de registre d'entrada i de sortida de persones detingudes i el cap informa que no en tenen perquè està informatitzat. Tot i així, es demana consultar-lo i el cap intenta ajornar la consulta fins que arribi el secretari de l'Ajuntament de Reus. Finalment, es consulta i informen que des de fa anys transcriuen i escanegen els fulls del llibre de registre d'entrada i de sortida de persones detingudes en actes que després lliuren al jutjat amb la resta de diligències policials. Mostren un cas i s'observa l'acta corresponent a l'entrada d'un detingut informatitzada. Tenen protocol·litzat dur a terme les primeres diligències policials i, en acabat, traslladar la persona detinguda a la Comissaria de Mossos d'Esquadra de Reus en tots els supòsits. Informen que només comuniquen la detenció al Col·legi d'Advocats de Reus en casos de violència de gènere. Es constata que la farmaciola té medicació (aspirines i paracetamol).
Recomanacions	1. Cal recordar que, de conformitat amb les competències de Catalunya en la prevenció de la tortura i les funcions que l'Estatut d'autonomia encomana al Síndic de Greuges en l'exercici de la protecció i la defensa dels drets de les persones, els mecanismes de prevenció de la tortura tenen accés a tots els espais en què es trobin persones privades de llibertat, tal com estableix la pràctica internacional en aquest tipus de visites. 2. Cal recordar que, d'acord amb la normativa aplicable sobre les disposicions en matèria de senyalització, de seguretat i salut en el treball, les farmacioles ubicades als llocs de treball han de disposar d'un mínim de contingut material, però no de medicament. Si les farmacioles contenen algun tipus de medicament, es preveu que estigui a l'abast de la persona que el necessiti, que n'ha de poder disposar, però el personal sanitari és l'únic que té aquestes atribucions. 3. Per motius de seguretat, cal treure les cadires que hi ha a la zona de cel·les.
Resposta	• Que la visita del Síndic de Greuges no va ser informada prèviament ni tampoc se'n van comunicar els motius. • Que una vegada el cap de la GUR va rebre la informació que l'Equip es trobava a les seves instal·lacions, va demanar rebre'l personalment com fa normalment amb qualsevol autoritat il·lustre que fa una visita. • Que el cap va informar el regidor delegat de Seguretat per comunicar-li la presència de l'Equip. • Que les cadires ancorades al terra a la zona de les cel·les estan aprovades i incloses als corresponents plans d'autoprotecció de la comissaria supervisats pel Comitè de Riscos Laborals.

Resposta	• Quant a la farmaciola, es troba abans d'entrar a les cel·les i fora de l'abast de les persones detingudes i, per tant, no és per al seu ús. Puntualitzen que cap agent no ha donat mai cap medicament a la persona detinguda. És el facultatiu que subministra la medicació, tant a les seves dependències com en la visita de la persona detinguda al centre sanitari • Pel que fa al llibre de registre de persones detingudes, en cap moment se'n va denegar la visualització telemàtica. Del que es va informar és que primer es faria consulta amb la Secretaria General per no vulnerar cap precepte de la Llei de protecció de dades. • El fet que les actes siguin digitals i estiguin incloses en les diligències és fruit d'un acord amb el jutge degà i els jutges de Reus, que van autoritzar eliminar el llibre físic de persones detingudes i substituir-lo per unes actes que s'inclouen en les mateixes diligències. • Adjunten un informe emès pels tècnics del Servei de Prevenció de l'Ajuntament, que no detecten cap anomalia en relació amb aquestes consideracions.
Grau d'acceptació	No acceptades

Polícia Local de la Seu d'Urgell

Data	4 de març de 2015
Número de visita	Primera
Observacions	No té ACD. Tan sols un petit espai que abans es feia servir per a custòdia, però que ara s'utilitza com a magatzem. Les persones detingudes són traslladades a la Comissaria dels Mossos d'Esquadra de la Seu d'Urgell.
Recomanacions	1. Destinar i condicionar l'espai que hi havia per a la custòdia de persones detingudes per ser utilitzat com a magatzem, ja que és l'ús que sembla que té.
Resposta	• Com es va poder constatar a la vista, hi ha un espai que fa anys estava destinat a la custòdia de persones detingudes, però actualment té l'ús de magatzem. Igualment, s'ha informat els serveis tècnics de l'Ajuntament perquè a la porta d'accés d'aquest petit magatzem se li treguin els forrellats de seguretat per convertir-la en una porta normal.
Grau d'acceptació	Acceptades

Polícia Local de Puigcerdà

Data	4 de març de 2015
Número de visita	Primera
Observacions	No té ACD. Manifesten que tenen dipòsit municipal de persones detingudes, però fa temps que no es fa servir. Tenen protocol·litzat lliurar les persones detingudes al Cos de Mossos d'Esquadra, amb l'acta de lectura de drets i l'informe de reconeixement mèdic. Aquest dipòsit de persones detingudes, si escau, el fa servir la Guàrdia Civil.

Recomanacions	1. Donar de baixa i clausurar el dipòsit de persones detingudes.
Resposta	• Atès que el dipòsit de persones detingudes està previst normativament mitjançant la disposició final cinquena de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local, l'Ajuntament ha dictat una resolució, per la qual s'acorda sol·licitar al Síndic el seu parer sobre l'obligació de l'Ajuntament de Puigcerdà de mantenir obert el dipòsit de persones detingudes. • La resposta del Síndic, un cop consultat el Cos de Mossos d'Esquadra, és que la comissaria de PG-ME de Puigcerdà pot fer la funció de dipòsit de persones detingudes per altres cossos policials i que, per tant, el dipòsit de la Policia Local de Puigcerdà pot tancar definitivament.
Grau d'acceptació	Pendent
Polícia Local de Rubí	
Data	15 d'abril de 2015
Número de visita	Segona. Visita de seguiment (anterior: 14/04/2014)
Observacions	Es comprova que no s'han fet les millores de les dependències policials atès que: - L'armer continua ubicat dins de l'ACD, al costat d'una de les cel·les. - El vàter d'una de les dues cel·les continua sense estar resguardat de la vista de terceres persones per garantir el respecte a la intimitat i la dignitat del detingut. - No hi ha el cartell informatiu conforme l'ACD està dotada de càmeres de videovigilància. - Un cop examinats els llibres de persones detingudes (adults i menors) es confirma novament que el temps mitjà d'estada de la persona detinguda a l'ACD per a la tramitació de les primeres diligències sovint supera el temps mínim imprescindible. En aquest sentit, s'observa que l'estada mínima és de 4 hores i les estades màximes poden arribar a les 12 hores. Aquest cop es constata que el vàter no disposa de mur perquè, segons informen, fa un any aproximadament un detingut el va llançar a terra a puntades de peu i d'ençà d'aleshores no s'ha arreglat.
Recomanacions	1. Clausurar l'espai de detenció i establir un protocol d'actuació i de coordinació subscrit entre l'Ajuntament de Rubí i el Departament d'Interior perquè els Mossos d'Esquadra es facin càrrec de la custòdia de la persona detinguda des de l'inici de la detenció.
Resposta	• El temps d'estada a la comissaria és el mínim imprescindible. • El projecte i la licitació del canvi d'ubicació de l'armer està en fase de realització. • S'ha senyalitzat correctament l'ACD. • S'ha aixecat una separació d'obra per resguardar el vàter de la cel·la de la vista de terceres persones. • No és procedent tancar l'àrea de custòdia per les obres que s'hi han fet i perquè el conveni vigent entre l'Ajuntament de Rubí i el Departament d'Interior no preveu que els Mossos es facin càrrec de la custòdia de la persona detinguda des de l'inici de la detenció.
Grau d'acceptació	Parcialment acceptada

Policia Local Sant Cugat del Vallès	
Data	15 d'abril de 2015
Número de visita	Primera a les noves dependències
Observacions	El passat 9 de març es va fer el trasllat de la seu de la Policia Local a les noves instal·lacions de la plaça de la Vila. Es constata que les noves instal·lacions no tenen ACD, d'acord amb la recomanació formulada. Tenen protocol·litzat lliurar les persones detingudes al Cos de Mossos d'Esquadra, amb l'acta de lectura de drets i l'informe de reconeixement mèdic, la qual cosa es valora positivament. Les diligències, per tant, es fan directament a la comissaria dels Mossos d'Esquadra. Si es tracta d'una detenció d'un menor (que es produeix molt poques vegades), aquest també es trasllada a la comissaria dels Mossos d'Esquadra i, des d'allà, s'avis a Fiscalia de Menors.
Recomanacions	No n'hi ha.
Resposta	No se'n requereix.

Policia Local de Premià de Mar	
Data	10 de juny de 2015
Número de visita	Primera
Observacions	La Policia Local no té ACD. Hi ha una oficina d'atestats on fan romandre la persona detinguda, emmanillada, mentre els agents, armats, confeccionen l'atestat corresponent. Un cop concloses les primeres diligències, traslladen la persona detinguda a la Comissaria dels Mossos d'Esquadra de Premià de Mar. La persona detinguda hi entra per una porta diferent de la de la resta de ciutadans. Un dels agents d'atestats que s'incorpora més tard informa que truquen a la Fiscalia en cas de detinguts menors d'edat. També informa que truquen al CAP abans de traslladar la persona detinguda per al reconeixement mèdic. Expliquen que, arran d'un incident que hi va haver amb el cap de la Policia Local, que introduïa malament les dades al sistema policial compartit amb els Mossos d'Esquadra, i pel qual fou sancionat, en l'actualitat han deixat de compartir-lo. No tenen un llibre de registre de persones detingudes. Traslladen les persones detingudes amb cotxe policial sense mampara.
Recomanacions	1. Sens perjudici de valorar la feina que fan els agents policials en fer-se càrrec de les persones detingudes, en aquests moments fan funcions de policia judicial sense tenir ni l'espai ni els mitjans per assumir la custòdia i el trasllat de persones detingudes i sense que es garanteixi la seguretat física dels agents participants ni els drets de les persones detingudes. Per aquest motiu, cal que es revisi el procediment de presentació de persones detingudes als Mossos d'Esquadra, amb la finalitat que aquests es facin càrrec de totes les persones detingudes des de l'inici de la detenció i en tots els supòsits.

Resposta	Les propostes de millora i el calendari d'aplicació és el següent: • Durant el mes d'agost s'han actualitzat els protocols d'actuació per a detencions, trasllats, pràctica de diligències, de conformitat amb els riscos psicosocials que garanteixin la seguretat dels agents i de les persones detingudes, i s'hi han incorporat tant el contingut de la LECrim, com la jurisprudència del TC i els tractats internacionals sobre tortures i tractes inhumans o degradants. • La Policia Local disposarà de vehicles habilitats per a persones detingudes a partir del mes de febrer de 2016, un cop finalitzi el contracte d'arrendament dels vehicles actuals. • D'acord amb la conversa mantinguda entre l'inspector de PG-ME i la Policia Local, la confecció d'atestats i la presentació de persones detingudes, sempre que no sigui per delictes contra la seguretat del trànsit, es farà directament a la PG-ME, de manera que se n'evitarà el trasllat a les dependències de la Policia Local, amb l'informe mèdic inclòs. • Aquest canvi s'ha posat en coneixement del personal de la Policia Local, mitjançant el programa informàtic sobre prevencions del servei i per correu electrònic a tot el personal que pugui estar de vacances. Aquests canvis també seran comunicaran al personal pels caps de servei en els <i>briefings</i> que es facin en cada torn de servei. També sortirà un protocol actualitzat sobre detencions, atestats i custòdia de persones detingudes, que es coordinarà amb la PG-ME.
Grau d'acceptació	Acceptades

Guàrdia Urbana de Figueres	
Data	1 de juliol de 2015
Número de visita	Segona. Visita de seguiment (anterior: 25/10/2012)
Observacions	Es constata que ha entrat en funcionament l'ACD a les dependències de la Guàrdia Urbana. El primer que s'hi observa és que hi ha el rètol que identifica la zona i el cartell informatiu de l'existència de sistemes de videovigilància. També es constata que l'armer està situat just abans de l'entrada a l'ACD. L'entrada de les persones detingudes a l'ACD es fa, en la majoria de casos, en vehicle policial a través del pàrquing de les dependències de la policia local. El pàrquing disposa de càmera de videovigilància i està degudament identificat. També s'enregistra el trajecte que fa la persona detinguda fins a l'entrada a l'ACD i tota la seva estada a l'ACD. Informen que la majoria de persones detingudes ingressen a l'ACD per un període molt curt de temps, el necessari per fer la minuta i l'acta de lectura de drets, atès que posteriorment són traslladades a l'ABP de Figueres, on es prosseguiran les diligències fins que passin a disposició judicial o bé es posin en llibertat. Per aquest motiu, l'ACD només disposa de dues cel·les, a les quals s'accedeix per la sala de custòdia.

Observacions	La sala de custòdia també disposa de càmera i és el lloc on es fa l'escorcoll superficial a la persona detinguda. En cas que sigui necessari un escorcoll integral, es fa dins la cel·la.
	L'ACD està dotada d'una taula i un ordinador, d'un desfibril·lador portàtil DEA, d'un armari que conté material divers, de diverses flassades precintades, i d'un casc i un parell d'escuts.
	També hi ha dues cel·les amb videovigilància, bancada d'obra per seure-hi o jeure-hi amb màrrega i una placa turca separada per un mur.
	L'ACD està climatitzada. A les persones detingudes que previsiblement han de romandre durant més temps a l'ACD se'ls informa que tenen a la seva disposició una flassada, la qual és d'un sol ús i, en acabat, es renta. També tenen previst el subministrament d'algun àpat a la persona detinguda.
	A l'interior de l'ACD sempre hi ha un agent de custòdia mentre hi ha persones detingudes.
	L'inspector en cap convida l'Equip al visionament del darrer incident que hi va haver a l'ACD, en què un detingut es va intentar autolesionar i va denunciar davant el jutge que l'havien "pegat". L'actuació es valora com a correcta.
Recomanacions	No n'hi ha.
Resposta	No se'n requereix.

Policia Local de Banyoles

Data	22 de setembre de 2015
Número de visita	Primera
Observacions	L'accés a l'ACD es fa des del pàrquing, que disposa de càmera de seguretat, però no s'observa que estigui degudament senyalitzat. Informen que no tenen vehicles amb mampara i, per tant, per fer els trasllats de vegades demanen el suport als Mossos d'Esquadra de Girona o Banyoles.
	L'ACD és molt reduïda, disposa d'una única cel·la, on també es fa l'escorcoll a la persona detinguda. La cel·la està dotada de càmera de seguretat, però no hi ha cap cartell informatiu o senyalitzat. No té urinari ni placa turca, però hi ha un lavabo independent a l'exterior de la cel·la. Quan una persona detinguda ha de fer servir el bany, ha de picar a la porta metàl·lica de la cel·la per avisar.
	L'estat de netedat i de conservació de la cel·la és adequat, tot i que en el moment de la visita s'observa una flassada al terra, que l'agent de policia local que acompanya l'Equip no sap explicar què hi fa, perquè assegura que les flassades sempre són d'un únic ús.
	L'armer està ubicat fora de la zona de custòdia, en una habitació adjunta. Indiquen que, si és necessari, porten la persona detinguda a fer un reconeixement mèdic al centre d'atenció primària, però normalment ho fan després d'anar a comissaria.
	Quan es practica una detenció, la Policia Local redacta la minuta i les primeres diligències i, un cop finalitzades, es comunica als Mossos d'Esquadra de Girona perquè se'n faci el trasllat. S'observa que en el llibre de registre de detencions en alguns casos es deixa constància de l'hora en què s'ha comunicat als Mossos d'Esquadra la finalització de les diligències i la posada de la persona detinguda a la seva disposició.

Observacions	Informen que actualment són 27 agents, distribuïts en tres torns diferents. Això implica que són pocs efectius, de manera que quan es produeix una detenció la comissaria ha de prioritzar que el seu personal es dediqui a aquesta tasca, amb la qual cosa deixa de patrullar al carrer. També assenyalen que, anteriorment, les persones detingudes es traslladaven directament als Mossos d'Esquadra de Girona, però fa temps això es va canviar. Un cop consultat el llibre de registre, s'observa que les estades són curtes, d'una mitjana de quatre hores. Tanmateix, s'observa que en un cas es deixa constància de l'avís als Mossos d'Esquadra de la finalització de les diligències de la Policia Local a les 6.00 hores i que els Mossos d'Esquadra no arriben a recollir la persona detinguda fins a les 10.50 hores. Indiquen que les detencions anuals ronden la vintena. Enguany, el llibre de registre recull vuit detencions.
Recomanacions	L'ACD presenta algunes mancances que es podrien esmenar, com ara la senyalització de càmeres de videovigilància. Tanmateix, la detenció per la Policia Local com a pas previ al trasllat de la persona detinguda a la PG-ME de Girona implica que es perllongui innecessàriament la situació de privació de llibertat, a banda d'una distorsió en la prestació dels serveis propis de la Policia Local. Per aquest motiu, es recomana clausurar l'espai de detenció i establir un protocol d'actuació i de coordinació entre l'Ajuntament de Banyoles i el Departament d'Interior, perquè els Mossos d'Esquadra es facin càrrec de la custòdia del detingut des de l'inici de la detenció.
Resposta	Pendent

Guàrdia Urbana de Vic

Data	7 d'octubre de 2015
Número de visita	Segona. Visita de seguiment (anterior: 14/02/2012)
Observacions	Les mesures correctores preses i que es constaten en aquesta visita són: -S'ha posat un rètol informatiu reglamentari al costat de la porta d'accés al pàrquing i un altre a la porta d'accés a l'ACD des del pàrquing. -S'ha construït un sistema de bústia de seguretat on els policies han d'introduir la clau de l'armer un cop dipositada l'arma, de manera que la clau queda fora del dipòsit, però en cap cas ni els policies ni ningú que sigui dins del dipòsit hi tenen accés. -S'ha posat un rètol informatiu reglamentari a l'interior de l'ACD. -De les cinc cel·les, n'hi ha una que no té cap funcionalitat i es fa servir com a magatzem. La cel·la de dones està dotada de lavabo i té bancada, igual que les cel·les per a homes. -Les màrfegues es desen a la cel·la que fa les funcions de magatzem i estan degudament precintades amb plàstic. -Les flassades també estan precintades en bosses de plàstic i resguardades en un armari.

Observacions	–Respecte del sistema de calefacció, s’observa que l’ACD sí que disposa de radiadors i que cada cel·la disposa d’un sistema de calefacció individual per aire calent instal·lat a la part superior de cadascuna de les portes, sens perjudici de constatar una vegada més que hi ha fred. –Pel que fa al temps mitjà d’estada de la persona detinguda, l’informe tramès assenyalava que s’havien donat ordres expressos als agents instructors d’atestats que en el cas que una detenció superés les quatre hores de durada, haurien de fer un informe per exposar-ne els motius. El cap d’atestats que rep l’Equip, quan se li demana per algun d’aquests informes, precisa que en molts casos aquesta informació no es fa constar per escrit, sinó que és verbal o bé a través d’un correu electrònic. En la nova visita es detecta el següent: –Pel que fa al llibre de registre d’entrada i de sortida de persones detingudes, s’observa, i així es confirma, que és la continuació d’un d’anterior, però no està degudament diligenciat amb la data en què es dona d’alta. També es constata que hi ha algun camp, com ara el d’horari d’entrada i de sortida de la persona detinguda, que no està emplenat, sens perjudici de l’anotació corresponent que s’hagi fet en les diligències policials. –Sobre el moment de comunicació de la detenció al col·legi d’advocats, informen que, quan la persona detinguda designa un lletrat o se li n’assigna un d’ofici, l’instructor truca al lletrat per donar-li la informació necessària sobre la detenció i la persona detinguda, i se l’informa que serà requerit a posteriori per la PG-ME. –També informen que, en alguns casos, la persona detinguda hi roman més temps de l’estrictament necessari perquè en el moment que han conclòs el preatestat, i així ho comuniquen als Mossos d’Esquadra de Vic, aquests passen a recollir la persona detinguda quan les necessitats del servei ho permeten, ja que no tenen un servei permanent de custòdia. També s’observa que hi ha algun cas en què la persona detinguda hi roman més de quatre hores perquè és el temps que està a disposició judicial. Es pot deduir, per tant, que la persona detinguda roman al dipòsit municipal per causes alienes a la unitat instructora, úniques admeses constitucionalment i legalment, situació que a vegades s’allarga durant diverses hores. D’altra banda, també convé assenyalar que aquesta situació indesitjable es produeix, malgrat que les instal·lacions d’un cos i l’altre es troben a pocs metres de distància.
Recomanacions	• Cal ser rigorós en el règim de conservació i custòdia del llibre de registre de persones detingudes i tenir-lo sempre disponible i actualitzat, a disposició dels òrgans encarregats de supervisar-lo quan així ho requereixin. D’altra banda, cada vegada que se n’enceti un de nou, cal fer constar la data en què es dona d’alta i la de finalització, respectivament. • Cal que la Guàrdia Urbana només custodiï persones detingudes per delictes dels quals assumeixi la instrucció fins que queden en llibertat o passen a disposició judicial. En la resta de casos es recomana traslladar-les directament a les dependències dels Mossos d’Esquadra perquè es facin càrrec de la detenció des d’un principi, sens perjudici de lliurar la persona detinguda amb la documentació que es requereixi. • Per evitar les disfuncions administratives i organitzatives que pot suposar el fet que la Comissaria de Mossos d’Esquadra de Vic no disposi d’un servei de custòdia de detinguts permanent, es recomana avisar el Cos de Mossos d’Esquadra tan bon punt s’ha produït la detenció.
Resposta	Pendent

b. Centres penitenciaris

	Centre Penitenciari de Joves
Data	22 d'abril de 2015
Número de visita	Tercera (anterior: 15/02/2011 i 14/11/2013)
Observacions	Es visita l'àrea d'infermeria i la de salut mental, ubicades dins el mateix mòdul. Només entrar-hi, s'observa que la funcionària que hi ha al búnquer de control no porta el número d'identificació. Se l'hi fa notar al director, que li demana els motius pels quals no el porta. Ella manifesta que li ha caigut i l'Equip li recorda el deure de portar-lo sempre visible. Instal·lacions El mòdul es distribueix en planta baixa i dues plantes més. A la planta baixa hi ha, d'una banda, la zona de treball i els despatxos de l'equip assistencial i la farmàcia; i, de l'altra, la sala de raig X, la sala d'urgències, els patis i la consulta odontològica. Es visita la sala de raig X, on es fan totes les proves radiològiques per indicació mèdica, tot i que l'únic aparell de què es disposa és un de portàtil i, per tant, seria factible per fer radiografies d'extremitats (per traumatismes) i de tòrax en pacients ubicats en altres dependències, fins i tot en situació de contenció mecànica, si fos el cas. Hi ha un tècnic radiòleg que ve un cop a la setmana. També es visita la sala d'urgències. El director informa que la sala de raig X compleix la normativa de seguretat nuclear per a aquests tipus d'instal·lacions. També respon que el tècnic que ve a fer les radiografies no pertany al centre, sinó a l'Hospital de Granollers, on fan els informes radiològics de les exploracions, quan pertoca. La segona planta disposa de set habitacions dobles i tres d'individuals, i està preparada per atendre malalts interns amb malalties orgàniques. Les habitacions són amples i adaptades perquè hi entrin lliteres o persones en cadira de rodes. En cada habitació hi ha lavabo, tassa de vàter i dutxa, amb porta sense pany. A la segona planta també hi ha la sala d'aïllament respiratori (amb sistema de doble porta i avisador a l'interior) i la sala d'aïllament o contenció. La de contenció està monitoritzada amb càmera de videovigilància. A la tercera planta hi ha la unitat d'observació de salut mental, també amb la mateixa distribució que la segona. De l'estat que presenta, se'n desprèn que no es fa servir. En aquest sentit, el director informa que està tancada, igual que la segona planta ja comentada, perquè no ha fet falta, atès el nombre de demandes que s'han produït des de la inauguració d'aquest centre. La cuina és la del mateix centre, i al marge d'indicacions dietètiques per causa de malaltia que el metge pugui ordenar, al centre hi ha cinc dietes diferents a disposició dels interns (p. ex. musulmana, jueva, vegetariana, etc.) Equip mèdic El dia de la visita hi ha un metge que presta serveis en torn de tarda fins a les 21.00 hores, juntament amb una infermera i un auxiliar. En torn de matí la composició de l'equip és la mateixa amb l'afegit que també hi és el coordinador mèdic.

Observacions	No tenen metge de guàrdia en torn de nit. El director informa que, en cas necessari, es fa consulta telefònica al metge o bé es truca directament al SEM. També informa que la idea és integrar l'equip assistencial del CP Joves i el del CP Quatre Camins. Tanmateix, a hores d'ara encara s'hi està treballant. Entre els especialistes, hi ha un psiquiatre que passa visita tres dies a la setmana; un odontòleg, un dia a la setmana; i un dermatòleg, un dia a la setmana. El dia de la visita hi ha l'odontòleg passant consulta. Pel que fa al suport extern, les urgències es deriven a l'Hospital de Granollers. Els interns orgànics que requereixen hospitalització els deriven a l'Hospital de Terrassa i els psiquiàtrics que també requereixen hospitalització són derivats a la Unitat Hospitalària Psiquiàtrica Penitenciària de Brians 1 (UHPP). El dia de la visita hi ha dos interns (els únics) procedents de la UHPP i un, en règim de vida de l'article 75 del Reglament penitenciari. Fa poc que temps que els metges d'Institucions Penitenciàries s'han integrat al Departament de Salut i, per tant, encara estan en període d'adaptació i aprenentatge d'ús de l'aplicació informàtica de l'ICS, pròpia dels centres d'assistència primària de tota la seva xarxa a Catalunya. Quan ja estigui tot operatiu, tant els metges que treballen a les presons com els metges de família i el quadre mèdic de l'ICS podran tenir accés a les històries clíniques dels seus pacients, com passa amb tots els ciutadans assistits en aquesta xarxa pública. Proves radiològiques El director informa que es fan molt poques proves radiològiques als interns per motius de control o regimentals. No hi ha cap protocol d'actuació per escrit per al control d'interns sotmesos a proves radiològiques, sinó que el circuit establert és que el cap de serveis gestiona la sortida de l'intern amb els Mossos d'Esquadra, que el traslladen a l'Hospital de Granollers. Cada prova radiològica queda consignada en la història clínica del pacient o en l'expedient penitenciari de l'intern en funció del caràcter que tingui, la qual cosa suposa que no se'n pot fer un seguiment conjunt per valorar si hi ha una exposició excessiva a les radiacions. Contencions Respecte a les contencions, el metge que acompanya l'Equip informa que en el temps que ell fa que és al centre (ara fa set anys) no n'ha ordenat cap. Informa que, si se n'hagués de fer, la posició de l'intern és en decúbit pron (bocaterrosa), d'acord amb el que estableix la Circular 3/2004. El director aclareix que aquest és el procediment habitual, llevat que el metge prescrigui el contrari. En aquest cas, s'hauria de deixar per escrit la posició indicada i els motius mèdics. A pregunta de l'Equip, el metge informa que amb la finalitat de sedació o contenció, en l'actualitat hi ha tres o quatre interns que haurien d'estar a la UHPP. El director també informa que les contencions físiques en aquest departament són excepcionals. Al final de la visita lliura a l'Equip el model que es fa servir de comunicació a Direcció sobre l'aplicació de mitjans. Aquest model consta de dues parts: una, on es fa constar el tipus de mesura, l'inici, la continuïtat i el cessament, i l'altra, reservada al metge perquè hi faci constar les observacions mèdiques oportunes i si hi ha contraindicació mèdica per aplicar les mesures adoptades o no.
--------------	---

Recomanacions	1. Cal introduir millores en el sistema informàtic que permeti la compatibilitat entre el sistema sanitari i el penitenciari pel que fa a les dades relatives a les proves radiològiques i les contencions. 2. Cal recordar el deure dels funcionaris d'anar degudament identificats.
Resposta	• A partir de la integració dels serveis sanitaris del sistema penitenciari català a la xarxa assistencial de l'Institut Català de la Salut, l'octubre de 2014, el monitoratge i el registre de les dades relacionades amb la salut dels interns, incloent-t'hi les proves radiològiques, es fan mitjançant l'Estació Clínica de Treball de l'Atenció Primària (ECAP). Així doncs, tant les proves radiològiques com altres intervencions (les revisions mèdiques en cada ingrés, la supervisió de les mesures d'aïllament i de contenció o el control i el tractament de les persones ingressades a la infermeria d'un centre penitenciari) queden reflectides en l'historial mèdic de l'intern. Per tant, el tècnic radiòleg i el metge poden saber en tot moment el nombre de plaques que se li han fet a un intern i valorar si l'exposició a les radiacions és excessiva. • Pel que fa al NIP d'una funcionària al búnquer de control, l'obligatorietat i la necessitat de dur sempre una identificació és una norma que es compleix i es farà complir en la seva extensió.
Grau d'acceptació	Parcialment acceptades

Centre Penitenciari d'Homes de Barcelona

Data	20 de maig i 14 de juliol de 2015
Número de visita	Quarta (anterior: 14/12/2011, 13/06/2013, 30/01/2014)
Observacions	La visita s'emmarca en un seguiment respecte al tema del control d'interns sotmesos a proves radiològiques i l'ús de les contencions a la unitat de psiquiatria. Amb aquest objectiu, es fa una primera visita al Departament d'Infermeria i Psiquiatria, i una segona per parlar amb la tècnica radiòloga de referència al CP Homes. Pel que fa a la primera visita, l'Equip s'entrevista amb el director mèdic i amb un dels psiquiatres de la unitat. Després, s'inspeccionen algunes instal·lacions. Pel que fa a la segona visita, acompanya l'Equip el director mèdic. El dia de la visita hi ha una tècnica en radiologia que substitueix la tècnica habitual, que està de vacances. En aquesta unitat no hi ha un facultatiu especialista en radiologia destinat a fer les radiografies, per la qual cosa no s'elaboren informes radiològics. Control radiològic Es lliura a l'Equip una còpia dels certificats de conformitat dels equipaments de radiodiagnòstic del Centre Penitenciari d'Homes de Barcelona, efectuats per ACPRO i corresponents als anys 2014 i 2015. També mostren l'última memòria anual realitzada per aquesta empresa, en què consta l'absència d'anomalies a les instal·lacions que van ser revisades per aquesta empresa.

Observacions	Al centre no es fan exploracions radiològiques complexes (que necessitin contrast). Tenint en compte l'equip instrumental disponible, bàsicament només es fan radiografies simples de tòrax, abdomen o extremitats (traumatismes). L'utilitat és una mica antic, però no el sistema d'obtenció de les imatges per fer-ne l'observació (ja se segueix un sistema digitalitzat i es va abandonar l'antic procediment de revelat químic). Això no modifica el risc d'irradiació, però facilita la tramesa d'imatges via internet i evita la contaminació dels materials emprats antigament en el procés de revelat de les plaques. A la pregunta sobre si s'utilitzen dispositius de protecció radiològica de parts sensibles del cos en les radiografies regimentals, s'explica que, tot i disposant-ne, tècnicament no és possible, ja que les zones corporals que convé visualitzar per RX inclouen l'hemicòs inferior, i una protecció de testicles impediria aquesta visió global. Les proves radiològiques les fa una tècnica en radiologia que depèn de la plantilla del Consorci Sanitari de Terrassa, que es desplaça al centre cada dia, en horari de matí o de tarda. Té accés per entrar a la història clínica del pacient i registrar el nombre i el tipus de plaques que es fan. La sol·licitud de fer les proves radiològiques pot provenir de dos circuits diferents: a) Dels facultatius assistencials del centre, sempre amb indicació mèdica en funció de la patologia del pacient-intern, igual que es faria en qualsevol centre assistencial no penitenciari. El metge responsable de l'intern és qui sol·licita l'exploració radiològica. N'hi ha de dos tipus: (1) de cribratge (la més habitual per a controls de tuberculosi, només en els casos en què el protocol mèdic així ho indica, per dades clíniques prèvies) i la radiografia sanitària, en què es fa constar el tipus de radiografia i el diagnòstic de l'intern. Atès que el tècnic no pot entrar al programa que fan servir els metges i els infermers de l'ICS en tota la seva xarxa assistencial (ECAP), introdueix les dades de l'exploració en el que fan servir els tècnics i auxiliars (SIAP), a través del que s'anomena visita virtual (és una mena d'anotació al curs del pacient). Aquesta visita després li apareix al metge quan entra a la història clínica de l'intern, concretament en el seu curs clínic. b) De la direcció del centre, per raons regimentals quan hi ha sospites que els interns amaguen a les seves cavitats corporals objectes o substàncies prohibides. Es demana autorització al jutge de guàrdia si l'intern no accepta fer-se la prova voluntàriament. En aquest supòsit, el metge informa el jutge de tots els aspectes i, en particular, de la indicació de fer l'exploració demanada, tant en el curs d'una assistència per un procés patològic com en el cas de la ingesta d'objectes o substàncies que posen en perill la salut de l'interessat i que poden requerir una intervenció quirúrgica urgent. Per tant, en última instància, és el jutge qui decideix mitjançant interlocutòria si l'autoritza o no, en tots els casos en què l'intern no hi consent voluntàriament. En el cas que hi hagi sospites que l'intern porta alguna substància al seu interior que no posa en perill la seva salut, si aquest no accedeix de forma voluntària a fer-se la prova radiològica, està previst el control fisiològic. Aquest control consisteix en l'observació visual permanent de funcionari, i sota supervisió del metge, fins al moment de l'expulsió de l'objecte o la substància prohibida.
---------------------	---

Observacions	Pel que fa a les radiografies regimentals o les que són autoritzades per l'autoritat judicial, la sol·licitud de la prova radiològica i el resultat corresponent, juntament amb el document de consentiment informat signat per l'intern, s'envia al jutge de vigilància penitenciària. Aquesta documentació consta en l'expedient penitenciari de l'intern. L'espai específicament habilitat per a la deposició és a la cinquena galeria. És una cel·la que tan sols té una cadira de plàstic, un rentamans i un vàter habilitat per recollir l'evacuació fisiològica pertinent. L'ús de les proves no està protocol·litzat i, per tant, tampoc la seva temporalitat. Tot i així, el director manifesta que se'n fa un seguiment per evitar que hi hagi una exposició excessiva. En l'actualitat la unitat disposa de dispositius tècnics informàtics per registrar, gestionar, arxivar i trametre les imatges radiogràfiques a través de la xarxa informàtica (SIAP) i la dels centres sanitaris penitenciaris. Es preveu que també siguin accessibles des de la xarxa informàtica de l'ICS (sistema ECAP), però encara no és possible. Sembla que hi ha una comissió interdepartamental que hi està treballant. A aquest respecte, es manifesta la cura que cal tenir perquè els metges del sistema sanitari públic, quan tinguin accés a veure radiografies, o altres dades clíniques que han estat obtingudes en mòduls penitenciaris, no puguin conèixer dades sensibles i personals del ciutadà malalt que no tinguin relació mèdica directa amb el procés de malaltia que s'està atenent en l'àmbit assistencial general del país. En el cas del CP Homes aquesta comunicació encara no és possible (a CP Quatre Camins ja s'està fent). Per tant, un cop finalitzades les proves, es retornen les sol·licituds al metge i es fa constar que estan fetes i el dia en què s'han fet. El tècnic radiòleg no fa cap tipus de diagnòstic. A banda, els facultatius radiòlegs anualment fan un full de càlcul per fer el recompte de totes les proves radiològiques que es fan als centres penitenciaris. Hi ha un full de càlcul per a cada centre i anualment es publica una memòria amb les xifres de cadascun. S'envia una còpia de la memòria als directors mèdics de cada centre penitenciari i al responsable de sanitat de la Direcció General de Serveis Penitenciaris. El director mèdic informa que la lectura del nombre de plaques que es fan anualment ha de tenir en compte el nombre de comunicacions que es fan al centre. Així, pel que fa al CP Homes, se'n fan 25.000 aproximadament l'any, de dimarts a diumenge. Per tant, la incidència és més alta respecte a altres centres que només tenen comunicacions de divendres a diumenge i que es troben fora de l'Àrea Metropolitana de Barcelona. Mostren la carpeta en què hi ha un full de càlcul per a cada centre penitenciari. Només està autoritzat a entrar-hi el personal del Consorci Sanitari de Terrassa, d'on depenen els radiòlegs. Per a cada centre hi ha dos fulls, un de registres laborables i un de festius. En els fulls hi ha diferents camps: tipus de projecció, nom tècnic, plaques refusades (quan eren plaques de material per revelat químic), nombre de dispars, dosi, nom del tècnic radiòleg, tipus i resultat de la placa. En aquest registre, també hi ha anotades les proves regimentals que s'identifiquen amb aquest nom i en color vermell.
----------------------------	---

Observacions	El director mèdic informa que tots els interns que han seguit un procés assistencial mèdic (amb radiografies o no) als serveis mèdics d'aquest centre penitenciari, quan surten, tant si és per traslladar-los a un altre centre com si surten en llibertat, disposen d'un informe o epícrisi del seu historial clínic. Tot i això, hi ha casos en què la fiabilitat mèdica d'aquests informes pot ser nul·la, quan els interns han donat un nom fals, que és el que consta en l'informe mèdic que reben a la sortida. Manifesta que aquesta circumstància no és excepcional en un centre com aquest, on són conduïdes i ingressen moltes persones que encara no han tingut cap judici que permeti esclarir-ne la veritable identitat. Pel que fa al risc de sobreirradiació d'un intern per les exploracions radiològiques per raons regimentals, associades o no a les que ja pot haver rebut en llibertat o en règim penitenciari per malalties comunes, queda clar que no hi ha cap registre específic per a aquest objectiu. Dit això, val a dir que, tret d'individus amb conductes molt marginals fins i tot en l'entorn penitenciari, mèdicament no es considera probable que es pugui donar aquest risc. També cal tenir en compte que la població general malalta no té cap registre personalitzat de les exploracions amb isòtops radioactius que reben al llarg de la vida. Malalties contagioses Com a regla general, en l'ingrés d'un intern al centre penitenciari es fa la prova de la tuberculina. En cas que el resultat sigui positiu es fa la prova radiològica i s'aïlla l'intern, si així ho consideren els metges. Igualment, en casos dels diagnòstics de tuberculosi activa (que són de declaració obligatòria per tots els facultatius del país), els serveis mèdics del centre ho comuniquen a l'Ajuntament de Barcelona o a la Generalitat (si resideix fora), a fi que facin l'agenda de contactes. L'experiència els ha demostrat que si l'intern realitza el tractament complet – que pot ser de molts mesos o més temps- durant la seva estada al centre, es cura. Si no, és molt difícil que quan surti segueixi amb el tractament. Per aquest motiu, quan es produeix l'excrceració també ho comuniquen a l'Ajuntament o la Generalitat per a que facin el seguiment oportú. Psiquiatria El psiquiatre informa sobre el tipus de pacients i les raons que justifiquen que un intern ingressi al Departament de Psiquiatria, que té 40 llits generals i 6 per a casos especials: –Per ordre judicial: un cop ingressa l'intern, es valora si cal traslladar-lo a la Unitat Hospitalària Psiquiàtrica Penitenciària de Catalunya. –Arran de l'ingrés d'un intern al centre procedent de llibertat, el metge que l'atén al Departament d'Ingressos valora que hi sigui ingressat. –Interns que fan vida en règim ordinari i en algun moment es descompensen. –Interns que compleixen mesura de seguretat. Fora del Departament de Psiquiatria, la seva intervenció està prevista per valorar si hi ha algun impediment mèdic perquè un intern amb antecedents psiquiàtrics pugui complir una sanció o un primer grau de tractament.
--------------	--

Observacions	Als interns que surten del Departament també se'ls fa un seguiment mentre estan en qualsevol altra galeria del centre. Igualment, els metges de referència de cadascuna de les galeries també els poden derivar interns perquè siguin valorats. Pel que fa a les contencions i els aïllaments, no ha canviat res respecte a l'anterior visita. Llavors ja es van fer algunes propostes de millora, tant pel que fa als espais on es fan les contencions com a la circular que en regula el protocol d'ús. Segons el psiquiatre, les contencions les fan els funcionaris, sota la supervisió de l'equip mèdic, i la vigilància de l'intern en contenció es fa cada dues hores hi consta en un registre. La plantilla dels funcionaris no sempre és fixa i, per tant, no pot garantir que tots els funcionaris hagin rebut formació continuada i específica sobre com aplicar aquest tipus de mesures. També assenyalen que no se'n fan gaires, entre dos o tres al mes. Tanmateix, no tenen un registre singularitzat i específic de les contencions que es fan a la unitat. Es visita l'habitació que es fa servir per aplicar contencions físiques, per indicació facultativa. Es constata que continua sense tenir càmera de videovigilància, tan sols un intercomunicador, situat al capçal del llit, que, per la posició de les extremitats de l'intern, no és accessible, motiu pel qual també hi ha un timbre al costat del llit.
Recomanacions	1. Cal que el Departament de Justícia i el Consorci Sanitari de Terrassa revisin el conveni subscrit perquè, en els casos en què hi ha sospites que l'intern porta alguna substància a l'interior i no accedeix de forma voluntària a fer-se la prova radiològica, es traslladi l'intern al Pavelló Hospital Penitenciari de Terrassa per fer-ne el control fisiològic i davant possibles complicacions mèdiques que puguin sorgir (Justícia i Salut). 2. Tot i que no és obligatori des d'un punt de vista sanitari, es recomana que el document de consentiment informat, o una constància d'aquest, també consti en l'expedient mèdic davant possibles queixes que en un futur es puguin presentar sobre aquest tema (Salut). 3. Cal tenir cura perquè els metges del sistema sanitari públic, quan tinguin accés a radiografies (o altres dades clíniques) de persones que han sortit en llibertat, no puguin conèixer dades sensibles i personals del ciutadà malalt que no tinguin relació mèdica directa en el procés de malaltia que s'està atenent en l'àmbit assistencial general del país (Salut). 4. Cal garantir una formació específica i continuada en els diversos procediments de contenció adreçada a tots els funcionaris del Departament d'Infermeria i Psiquiatria on s'apliquen aquest tipus de mesures (Justícia). 5. Cal un registre singularitzat i específic de les contencions que es fan al Departament d'Infermeria i Psiquiatria, per facilitar-ne el control i el seguiment per part dels òrgans de supervisió o inspecció quan així ho requereixin (Justícia).
Resposta	Pendent

Centre Penitenciari Puig de les Basses	
Data	1 de juliol de 2015
Número de visita	Primera
Observacions	És una visita anunciada i, per tant, es fa acompanyada del director general de Serveis Penitenciaris, el director del centre penitenciari, el subdirector de règim interior i coordinador del DERT, el subdirector de tractament i el responsable del CIRE. El primer que crida l'atenció és que els funcionaris de la primera porta d'accés porten armilla antibales, però no van identificats. Caldrà veure com es resol aquest tema per garantir la identificació visible d'aquests funcionaris. El CP acull homes, dones i joves. Té set mòduls residencials, amb 64 cel·les individuals per a homes adults. Es visita un dels mòduls, que disposa de sala de dia, menjador i office, economat, consulta mèdica, despatx de metadona, un pati i despatxos per als equips de tractament. En aquests moments les cel·les estan ocupades per un intern, però disposen de llitera per albergar-ne dos. Informen que l'establiment penitenciari també té dos mòduls residencials de 32 cel·les individuals cadascun, un per a dones i un altre per a joves d'entre 18 i 25 anys, amb les mateixes dotacions previstes als mòduls d'adults. Cal tenir-ho en compte en la propera visita que es dugui a terme. També hi ha un departament de règim tancat amb 36 cel·les individuals per als interns que compleixen sancions disciplinàries o que estan classificats en primer grau. L'element més innovador respecte a la resta de centres visitats és que la càmera de videovigilància de la cel·la d'immobilització també disposa d'un sistema de gravació de so. De fet, informen que el centre està dotat amb el doble de càmeres de videovigilància respecte a altres centres moderns, com és el cas de CP Lledoners. També és una novetat que el DERT disposi d'un mòdul de comunicacions propi. Les cel·les són com les ordinàries, tot i que només hi ha un llit. Malgrat que l'obertura de portes es fa des de la cabina de control, hi ha un sistema modern de seguretat per obrir-les en cas que hi hagués una fallada del sistema elèctric. També informen que les safates de menjar són tèrmiques, la qual cosa és un valor afegit per garantir que el menjar que surt de la cuina els arriba calent. Així mateix, es visiten altres serveis, com ara la bugaderia, la cuina i la fleca, gestionats pel CIRE. Pel que fa a la bugaderia, el dia de la visita hi fa molta calor. Segons el responsable del CIRE, està pendent de resolució. La cuina és molt moderna i expliquen que tenen diferents tipus de menús, d'hivern i d'estiu. Quant a la fleca, informen que fan el pa fresc cada dia i també la pastisseria. A oferiment del responsable del CIRE, l'equip tasta el pa que està acabat de fer. Diuen que en fan 2.000 peces diàries. El dia de la visita hi ha interns -homes- treballant en cadascun dels serveis. També es visita l'edifici destinat només a l'àrea mèdica i d'infermeria. L'àrea de psiquiatria està tancada perquè no hi ha cap intern ingressat. Atén l'Equip la coordinadora mèdica i d'infermeria, que informa que hi ha un servei de guàrdia de 24 hores, de metge i infermer. Cada planta d'aquest edifici disposa d'una cel·la per a persones amb discapacitat.

Observacions	Es visiten els tallers productius (4) on actualment els interns treballen fent els comptadors intel·ligents per encàrrec d'Endesa. Segons informació facilitada pel CIRE, en aquests moments hi ha 370 persones ocupades (167 en tallers de producció i 203 en tallers de serveis). L'import total de les retribucions a les persones internes és de 74.447,29 euros. L'establiment també disposa d'un poliesportiu cobert, amb gimnàs i amb una piscina descoberta. La piscina sembla que no es fa servir perquè no hi ha monitor.
Recomanacions	No n'hi ha.
Resposta	No se'n requereix.

Centre Penitenciari Brians 2

Data	23 de setembre de 2015
Número de visita	Segona Anterior (28/03/2012)
Observacions	Objectius i metodologia La visita de l'Equip es va desenvolupar des de les 10 a les 17.30 hores i va consistir en l'intercanvi d'informació amb la direcció del centre i els serveis mèdics, la visita de tres mòduls residencials (2, 3 i 4), el DERT i la infermeria, i l'entrevista amb un total de 24 interns. Després de la visita, l'Equip ha examinat la documentació lliurada per la direcció, que inclou el següent: -Document que estableix la gestió que es fa en els supòsits de vaga de fam. -Protocol de gestió dels incidents en què es registra la vaga de fam. -Pla funcional de Brians 2 de l'any 2014. En aquest nou pla, la classificació dels interns es fa segons el tractament que requereixen cadascun d'ells (estàndard, drogodependència o violència de gènere). -Avaluació del Pla funcional de l'any 2014 i actualització de 2015 del mateix Pla funcional. De l'entrevista amb la direcció del centre, se'n desprèn que en el moment de la visita hi ha 1.472 interns. L'ocupació màxima teòrica del centre penitenciari és de 2.470 places, però amb aquesta xifra no seria operatiu perquè significaria que tots els llits estarien ocupats i les cel·les d'origen també. En aquest sentit, el director del centre indica que la xifra òptima és al voltant de 1.500 interns, ja que amb 144 llits a cada mòdul i 100 interns per mòdul és un nombre adequat per treballar correctament tant l'aspecte regimental com tractamental. A psiquiatria disposen de 22 places i en el moment de la visita hi ha 17 interns. A la infermeria hi ha 25 interns el dia de la visita: la mitjana habitual oscil·la entre 27-30. Informen que al mòdul 1 ingressen tots els interns que estan en preventiu o tenen condemnes molt curtes. Hi ha l'àrea estàndard, en la qual hi ha els mòduls 2 al 5, que per defecte s'assignen a tots els interns. Un cop feta la valoració de cadascun d'ells, se'ls pot derivar a l'àrea toxicològica o bé de violència de gènere. Els mòduls 6, 8 i 14 són aquells en què els interns gaudeixen de permisos. Hi ha quatre tallers productius del CIRE.

Observacions	Pel que fa a la infermeria, l'any passat es va produir la integració a l'Institut Català de la Salut i se segueixen els mateixos programes de salut. Fan servir l'Estació Clínica d'Atenció Primària (ECAP), programa d'història clínica informatitzat utilitzat per tots els professionals de la xarxa d'atenció primària de l'ICS i integrat a la història clínica compartida de Catalunya (HC3). Tenen assistència continuada les 24 hores. Hi ha dos psiquiatres cada dia, un en torn de matí i l'altre en torn de tarda. La resta d'especialistes vénen del Consorci Sanitari de Terrassa. L'hospital de referència per a l'atenció hospitalària urgent és l'Hospital Universitari Mútua Terrassa. Resultat de les entrevistes Del conjunt d'entrevistes mantingudes (24 interns), així com de la documentació examinada, se'n desprenen els resultats següents: Maltractaments. La majoria d'interns (16), a preguntes directes dels membres de l'Equip de Treball, manifesten que el tracte amb els funcionaris de règim és correcte i que mai no han patit cap agressió física ni verbal al CP Brians 2. Tot i això, tres interns afirmen que coneixen altres interns que han patit alguna agressió (dos d'ells es refereixen al DERT). Alguns interns prefereixen no parlar sobre el tema per evitar problemes i un demana confidencialitat per por de represàlies. Dos dels interns manifesten que han estat en vaga de fam en alguna ocasió. Dels interns que relaten episodis de maltractament, sis tenen un caràcter psicològic (crits, provocacions) i tres manifesten que en algun moment han rebut algun cop (bufetades). D'aquests, dos diuen que van patir aquesta situació al DERT. Un parell d'interns relaten episodis de maltractaments en altres centres (Brians 1) o bé a mans de la policia (les Corts). La direcció del centre ha aconseguit reduir substancialment les faltes molt greus i l'ús d'alguns mitjans coercitius, sobretot l'aïllament provisional o les immobilitzacions. Ara bé, reconeix que ha augmentat l'ús de la "força física", que ha passat de 76 casos (2013/14) a 98 (2014/2015). Dels relats dels interns i de la inspecció in situ dels mòduls visitats, se'n desprèn que no hi ha un clima d'hostilitat o de tensió. Tot i això, pot haver-hi algun episodi d'abús físic i psicològic que la direcció del centre hauria de mirar d'eradicar. Règim disciplinari. El règim de primer grau i les seves condicions de compliment, ja sigui en la modalitat de departament especial o mòdul de règim tancat, és incompatible amb els principis bàsics establerts en la Declaració universal dels drets humans de l'any 1948, així com amb l'orientació de reinserció social i reeducació que imposen la Constitució espanyola i la Llei orgànica general penitenciària. L'absència d'un límit temporal en l'aplicació d'un règim tan restrictiu incideix tant en la salut física com psíquica de l'intern i, sovint, es generen més mals que els que presumptament es volen alleujar, alhora que s'incrementa la potencialitat criminal i la violència intrainstitucional. Cal tenir present que la normativa penitenciària estableix que l'evolució en el tractament determinarà una nova classificació, amb el corresponent trasllat o canvi de departament amb diferent modalitat de vida.
----------------------------	---

Observacions	Tractament. Els mòduls visitats eren coneguts antigament com a "pous". La direcció del centre ha posat en marxa un pla funcional (2014, actualitzat el 2015) que vol trencar aquesta dinàmica i qualifica aquests tres mòduls com a "estàndards i motivacionals", adreçats a "interns que no tenen necessitats d'intervenció especialitzada" o que en tenen, però "no presenten motivació per a aquest abordatge". Potser per aquest tarannà "generalista" entre els interns encara hi ha la percepció que els mòduls 2, 3 i 4 són pous on no hi ha un tractament dirigit a la reinserció. De les entrevistes, se'n desprèn que un nombre important d'interns no tenen programa individualitzat de tractament (PIT) o el tenen molt antic (alguns conserven el que se'ls va fer en un altre centre, fa dos anys o més, quan el PIT hauria de ser dinàmic), o el tenen, però no se'ls aplica. En concret, 10 dels interns entrevistats als mòduls es queixen de manca d'activitats, falta d'atenció dels educadors o absència d'un PIT efectiu, cosa que endarrerix la possibilitat de permisos. Són pocs els interns entrevistats als mòduls (7) que descriuen una activitat concreta. D'altra banda, de la documentació aportada pel centre, se'n desprèn que malgrat que "s'ha augmentat en un 76% el nombre de PIT tancats en Junta de Tractament" i que "per a tot el Centre ha augmentat en un 61% el nombre de PIT vigents", es reconeix que, a aquest ritme, en un "parell d'anys" es podria arribar a una "àmplia majoria" d'interns. Alimentació. 12 dels interns entrevistats critiquen la qualitat i la quantitat dels àpats, particularment des que se'n va fer càrrec el CIRE, fa un any aproximadament. Parlen de carn crua i verdura aigualida, entre d'altres. En canvi, sis interns manifesten que no tenen cap queixa sobre el menjar. Higiene. Dos interns es queixen de la brutícia dels mòduls i les cel·les. Tres interns manifesten que hi ha paneroles i un, xinxes. Aquesta darrera observació és corroborada per funcionaris del centre. En la inspecció ocular que es fa del mòdul afectat (MR4), no es detecta brutícia ni la presència d'insectes, tot i que sí una certa deixadesa. Pel que fa a la higiene personal, diversos interns (8) manifesten espontàniament que els lots que distribueix el centre són escassos en contingut i massa espaiats en el temps. En connexió amb això, expliquen que han de comprar productes de primera necessitat a l'economat del CIRE, on els preus són abusius. En aquest sentit, cal recordar que el Síndic va emetre una resolució 7463/2013, en què se suggeria una modificació dels preus dels productes que es venen a les botigues CIRE. Aquest suggeriment va ser acceptat per l'Administració, en el sentit de procedir regularment a la revisió dels preus dels productes, per complir amb el que disposa l'article 24 de la Llei orgànica general penitenciària (LOGP). Salut. En el marc de les entrevistes, dos interns es van queixar de la "llista d'espera" per ser atesos pels serveis mèdics del CP quan no es tracta d'una urgència. Assenyalen que les visites es fan en funció del número de cel·la, punt que desmenteix la directora del servei mèdic, que manifesta que no ha donat cap instrucció en aquest sentit. Dos interns manifesten que quan han necessitat atenció mèdica aquesta ha estat correcta.
----------------------------	---

Observacions	Durant la visita al servei d'infermeria, es constata que les instal·lacions i la dotació de personal són correctes. De la revisió d'algunes històries clíniques s'observa que algunes dades específiques de l'àmbit penitenciari, com ara les contencions tant mèdiques com regimentals, només poden ser consultades pels professionals que treballen al centre. No hi ha un registre específic de les RX regimentals, que sempre són signades per un metge. A preguntes de l'Equip, la directora mèdica manifesta que desconeix el Protocol d'Istanbul. Assenyala que en cas que es detectessin maltractaments es faria un comunicat de lesions que s'enviaria al jutjat de vigilància penitenciària (JVP) i manifesta que en els nou anys que fa que treballa a centres penitenciaris no ha tingut coneixement de cap cas de maltractament. Garanties. Com a mínim sis dels interns entrevistats demostren que tenen un coneixement adequat de les garanties jurídiques que hi ha al sistema penitenciari. Expliquen que han presentat instàncies a la direcció, degudament tramitades, queixes al Síndic de Greuges o al Defensor del Poble, o recursos davant el JVP. D'altres interns, però, desconeixen completament els recursos legals de què poden fer ús i manifesten desconfiança.
Recomanacions	1. Cal restringir el recurs al primer grau i, en tot cas, suavitzar el rigor de les condicions de compliment i augmentar les hores dedicades al tractament individual i personalitzat. 2. L'aïllament hauria de tenir sempre un caràcter excepcional, atès el caràcter afflictiu i desocialitzador que suposa. També caldria aixecar-lo quan els informes mèdics, psicològics i socials indiquin que és contraproductiu o que no dona els resultats esperats en funció de la finalitat última de la pena. 3. S'ha d'exigir un tractament diferenciat de les persones sotmeses a primer grau que presenti com a objectiu essencial la superació de les dificultats que en van motivar la regressió, a fi que puguin incorporar-se, al més aviat possible, al règim ordinari. 4. L'Administració penitenciària ha d'abocar més recursos tractamentals destinats als interns amb un pronòstic desfavorable, atès que són els més interessats a recuperar el règim de vida ordinari, atesa la penositat manifesta en les condicions de compliment del règim de primer grau. 5. Una evolució tractamental positiva de l'intern en primer grau ha d'implicar la promoció de propostes de progressió per part dels equips multidisciplinaris especialitzats davant la Junta de Tractament, sense que sigui necessari exhaurir el termini màxim de sis mesos per tornar a classificar l'intern. 6. Cal que la direcció del centre apliqui amb la màxima intensitat el Pla funcional del CP Brians 2, de manera que es trenqui amb la dinàmica dels mòduls coneguts antigament com a "pous" (2,3 i 4) i s'aconsegueixi que els interns d'aquests mòduls tinguin un seguiment tan acurat i personalitzat com els de la resta. 7. El Departament de Justícia hauria de revisar el contingut mínim i la freqüència dels lots higiènics. Així mateix, cal que es doni compliment a la resolució 7463/2013 del Síndic de Greuges, en què se suggereix una modificació dels preus dels productes que es venen a les botigues CIRE. Aquest suggeriment va ser acceptat per l'Administració, en el sentit de procedir regularment a la revisió dels preus dels productes per complir el que disposa l'article 24 LOGP.

Recomanacions	8. El Departament de Salut hauria d'impartir mòduls formatius sobre el Protocol d'Istanbul als facultatius que presten servei en centres penitenciaris. Seria convenient, a més, registrar específicament les plaques de RX que es practiquen per motius regimentals. 9. El Departament de Justícia i la direcció del centre haurien de fer més esforços per donar a conèixer entre els interns les vies de recurs i de reclamació al seu abast.
Resposta	Pendent

Centre Penitenciari de Lledoners

Data	4 de novembre de 2015
Número de visita	Tercera anterior (13/04/2014 i 25/03/2013)
Observacions	Objectius La visita té la peculiaritat que es fa amb càmeres de gravació per l'emissió d'un documental que s'està fent sobre els drets humans. Per tant, havia estat prèviament anunciada. Sens perjudici d'això, l'Equip de Treball fa la visita i demana a la direcció del centre anar directament al DERT per entrevistar-hi interns. Amb caràcter previ, s'informa el director del centre que s'ha obert una actuació d'ofici arran de la notícia publicada als mitjans de comunicació sobre els darrers incidents que, pel que sembla, van tenir lloc al DERT i en què alguns funcionaris van resultar ferits. Paral·lelament, el Síndic també ha rebut una queixa d'un intern ingressat en aquest departament per uns fets que podrien tenir a veure amb la notícia esmentada, la qual cosa ha donat lloc a l'obertura d'un expedient amb la corresponent sol·licitud d'informació a la Direcció General de Serveis Penitenciaris. Metodologia Es demana la llista paramètrica dels interns ingressats el dia de la visita. Les dades corresponents al 4 de novembre de 2015, a les 11.00 hores, són que hi ha 20 interns, 19 presents i 1 hospitalitzat, repartits entre les cinc ales del Departament. Dels presents, 14, en primer grau; 1, article 10 LOGP; 1, article 75 RP; 1, sancionat, i 2, en aïllament provisional (A/P). Les entrevistes es duen a terme en tres grups de dos i tres persones, per separat. En total, s'entrevisten set interns i dos funcionaris, a banda de la direcció del centre. Una de les entrevistes és gravada, motiu pel qual prèviament s'explica a l'intern el motiu de la gravació i si presta el seu consentiment per fer-ho. En aquest sentit, la direcció del centre prepara un document que se li fa signar. Resultat de les entrevistes Del conjunt d'entrevistes mantingudes (7 interns i 2 funcionaris), se'n desprenen els resultats següents, classificats per temes: Maltractaments. Cap dels entrevistats afirma haver patit maltractaments físics al DERT del CP Lledoners. Alguns, però, asseguren que d'altres interns sí que n'han sofert o que ells n'han sofert en altres centres.

Observacions	Així mateix, hi ha una gran coincidència a l'hora de relatar episodis d'abusos verbals i d'autoritat, particularment per part d'un funcionari del DERT. Expliquen que aquest i altres funcionaris "es riuen" dels interns, els imposen expedients de manera indiscriminada o fan escorcolls a les cel·les sense la presència dels interns. A més, tres interns relaten vexacions verbals d'un metge del centre, que, segons ells, els insulta, se'n riu o assegura que fingeixen. També s'esmenten nominativament funcionaris i treballadors del centre que procuren ajudar els interns, com ara la psicòloga. Alimentació. Les opinions són molt heterogènies. N'hi ha que els sembla correcta o bona, mentre que d'altres creuen que no és equilibrada (massa arrebossats) o que arriba freda. No hi ha queixes sobre la quantitat del menjar i els interns musulmans afirmen que l'alimentació és respectuosa amb les seves creences. Salut. La major part dels interns entrevistats prenen algun tipus de medicació i tractament mèdic de tipus físic i/o psiquiàtric. A banda de les presumptes vexacions esmentades més amunt, el tracte referit amb el personal d'infermeria és correcte, tot i que algun intern troba a faltar un tractament més individualitzat. També es queixen de la "llista d'espera" per parlar amb algun especialista. Garanties. La major part dels interns entrevistats coneixen els jutges de vigilància penitenciària i alguns fins i tot diuen que han presentat queixes al Síndic de Greuges. L'excepció són alguns interns de nacionalitat estrangera i dificultats amb l'idioma. Tanmateix, alguns interns expressen malestar pel que entenen com una falta de resposta a les seves peticions per part de la direcció del centre. Seguretat. Els funcionaris entrevistats afirmen que coneixen els incidents que s'han viscut darrerament al DERT i en què algun funcionari afirma haver estat agredit per un intern, però no hi eren quan van succeir els fets. Ambdós relaten altres episodis en què hi hagut alguna agressió per part dels interns i coincideixen a afirmar que no es respecten les ràtios necessàries entre funcionaris i interns per garantir els moviments del departament amb plena seguretat i que cal aprofundir en la formació dels funcionaris del centre penitenciari en general.
Recomanacions	1. Es recomana que la direcció del centre estigui amatent a les queixes i les denúncies que presenten els interns per la presumpta comissió de maltractaments o per un rigor innecessari al DERT. Més enllà dels procediments judicials que es tramitin o l'estudi de les queixes o denúncies que duguin a terme altres organismes, la direcció té l'obligació de procedir a una investigació ràpida i imparcial que examini tant els informes que emetin els funcionaris i els serveis mèdics com les al·legacions que formulin els interns. 2. Es recomana que el director i el subdirector de règim interior del centre visitin el DERT, com a mínim un cop o dos per setmana, a banda del coordinador d'aquest departament. 3. Cal que es transmeti el missatge clar sobre que no és permès ni és admissible cap tipus de maltractament, inclòs l'abús verbal, amb l'avertiment que s'investigaran a fons totes les denúncies que es presentin i s'adoptaran, si escau, les mesures correctores oportunes. 4. Cal que es valori la idoneïtat de fer canvis rotatius en els funcionaris que es destinen al DERT i es prioritzi destinar-hi aquells que tenen una formació específica en matèria de resolució pacífica de conflictes, i en la gestió de l'ús dels mitjans de control i coercitius, per evitar conflictes i amb la finalitat que s'hagi de recórrer a l'ús de la força com menys, millor.

Recomanacions	5. Cal que s'instal·li al Departament una bústia de queixes tancada amb clau que puguin fer servir els interns per presentar queixes en qualsevol moment i que aquesta clau només estigui a disposició del director o la persona en qui delegui. Aquesta persona s'hauria d'encarregar de derivar les queixes a cadascuna de les institucions i els organismes corresponents, i d'investigar les que anessin adreçades directament a la direcció del centre. 6. Cal que es valori la necessitat d'adequar el nombre de funcionaris destinats al DERT al nombre d'interns del Departament, de manera que es promogui un entorn segur per a tots els que hi treballen. 7. Cal que es doni una resposta clara i expressa a totes les instàncies que presenten els interns. 8. Cal que la direcció del centre detecti les necessitats de formació que tenen els funcionaris que treballen al DERT i les traslladi a la Direcció General de Serveis Penitenciaris perquè es tinguin en compte a l'hora de dissenyar programes de formació que es duguin a terme. 9. Cal que es duguin a terme els esforços necessaris per crear activitats i oferir el suport i l'acompanyament necessari als interns classificats en primer grau, per evitar perllongar les estades i per potenciar l'aplicació de la modalitat de vida de l'article 100.2 del Reglament penitenciari. 10. Cal fer un esforç per oferir als estrangers amb dificultats idiomàtiques informació clara sobre els procediments de queixa i denúncia.
Resposta	Pendent

	Centre Penitenciari Brians 1, dones
Data	18 de novembre de 2015
Número de visita	Tercera Anteriors (27/02/2014 i 28/11/2011)
Observacions	Objectius i metodologia La visita es va desenvolupar al matí, de 10.30 a 15.00 hores. En un primer moment l'Equip s'entrevista amb la subdirectora de Dones, que excusa la presència del director, atès que han trobat mort un intern a la cel·la i s'està aixecant el cadàver. Tot i així, després s'hi incorpora més tard juntament amb la coordinadora mèdica. Se'ls explica que l'objectiu de la visita és fer entrevistes amb internes de Dones U, Dones II i Departament Especial (DE). Informen que a Dones U hi ha 99 internes; a Dones II, 92, i al DE, 12. D'altra banda, al Departament d'Infermeria n'hi ha 8 i al Departament d'Atenció Especialitzada (DAE), 11. En aquests moments, el Departament no és al màxim de la seva capacitat arran de l'obertura del CP Puig de les Basses, que té una unitat per a dones. La majoria són penades i un 40% aproximadament són d'origen llatinoamericà. Informen que el fet que només hi hagi dos mòduls de residència limita les possibilitats de classificació en comparació amb les dels homes presos. Així mateix, les incompatibilitats entre internes també són més difícils de gestionar, la qual cosa es tradueix en un nivell de conflictivitat més alt. Davant d'això, hi ha un equip de mediació que assisteix al centre tots els dimecres per intentar solucionar els conflictes que puguin haver-hi. D'altra banda, indiquen que el Departament de Dones d'aquest centre té l'agreujant que rep les internes amb conductes més disruptives

	d'altres centres penitenciaris, la qual cosa també explica el nombre més alt d'incidents regimentals que es registren. Pel que fa a la classificació, a Dones U hi ha les internes que segueixen algun tipus de programa de tractament i a Dones II, les que comencen a tenir sortides i dones en règim 100.2 Reglament penitenciar (model d'execució que combina aspectes del règim ordinari amb el règim obert). També indiquen que hi ha tallers productius, però que hi ha llista d'espera. En relació amb els programes de tractament, informen que actualment n'hi ha tres: (1) d'estabilització conductual, (2) de delictes violents i (3) de toxicomanies, que dura tres mesos passats els quals la interna passa al DAE, en el qual s'està un any. A banda, també hi ha el Centre d'Atenció i Seguiment en Drogodependències (CAS), que funciona igual que el de fora de la presó i que gestiona el programa de reducció de danys (amb metadona). A preguntes de l'Equip, indiquen que no tenen un programa específic per a dones que han estat víctimes de violència de gènere. Parteixen de la idea que, atès que totes les dones internes han estat víctimes d'algun tipus de violència, es treballa aquest aspecte de forma transversal en cadascun dels programes esmentats. Es demana una llista paramètrica de les internes ingressades a cadascun dels tres departaments. Per la seva banda, l'Equip es divideix en tres grups de dos persones cadascun, que entrevisten quatre internes de cada mòdul, inclòs l'especial. El model d'entrevista és el que s'ha utilitzat en visites anteriors, però en aquesta ocasió s'hi ha volgut incorporar la variable de gènere i se'ls ha preguntat si han patit violència abans d'entrar a presó, com l'han treballat i si té relació amb el delicte pel qual compleixen condemna. Observacions Resultat de les entrevistes Del conjunt d'entrevistes mantingudes (12 internes i 1 funcionària), se'n desprenen els resultats següents: Violència i dona. La major part de les internes entrevistades relaten que han patit algun tipus de violència de gènere abans d'ingressar a la presó per part d'alguna parella sentimental o d'algun membre proper de la família. Algunes d'elles relaten episodis llargs de maltractaments que acaben normalitzant en els discursos que fan sobre les seves històries de vida. Aquí s'hi inclouen abusos sexuals en la infància i maltractaments en la família. Dues d'elles expliquen que van partir un avortament involuntari com a conseqüència d'aquestes agressions. Dues de les entrevistades diuen que estan a la presó per culpa de les seves exparelles (obstrucció a la justícia i delicte de tràfic de drogues). Casualment, aquestes exparelles també tenen la tutela dels seus fills menors d'edat, la qual cosa els genera un sentiment d'impotència i de malestar. Una d'aquestes explica que va perdre un fill i, fruit d'això, va tenir una forta depressió que va coincidir amb un ingrés anterior a la presó. Des de llavors que no pot estar sola en una cel·la. Maltractaments. Sis internes manifesten que no han patit cap tipus d'agressió física, tot i que tres d'elles afirmen que coneixen altres internes que sí que suposadament n'han patit. Les restants (5) manifesten sí que n'han patit, en particular, al DERT del centre. Hi ha coincidència a l'hora de relatar episodis d'abusos físics i psíquics per part de diferents funcionaris del DERT.
--	---

Observacions	A banda, les que manifesten no haver-ne patit, però sí conèixer-ne algun cas, coincideixen que el tracte d'algunes funcionàries no és prou respectuós. Una interna manifesta que hi ha funcionàries que s'exalten ràpidament i que podrien reconduir algunes situacions difícils d'una altra manera. Una altra explica que reben amenaces quan diuen el que pensen. Una de les entrevistades té un discurs inconnex a les preguntes de l'Equip sobre aquest tema, motiu pel qual no s'ha comptabilitzat. Règim disciplinari. Dues internes manifesten que han estat immobilitzades al DERT durant quatre dies, sense menjar ni beure, i una altra també relata que ha estat immobilitzada en diferents ocasions (la darrera durant tres dies). Explica que durant aquest temps només li oferien iogurt per menjar i no la van deslligar ni per anar al lavabo, amb la qual cosa s'ho va fer a sobre. En canvi, una altra interna manifesta que aquestes històries són fabulacions de les seves companyes i que ella té constància que en cap cas una interna està en contenció més d'algunes hores. La funcionària entrevistada assegura que les contencions duren com a màxim dues hores i que mai no arriben a un dia o més. Assenyala que el metge sempre visita immediatament la dona continguda i se segueixen les seves indicacions. Quan la interna demana d'anar al bany, s'utilitza la cunya i, si està tranquil·la, se la deslliga perquè hi vagi. Una interna relata el cas d'una companya a qui van imposar un expedient disciplinari per uns fets inexistents (presumpta baralla entre dues internes). Coincidentment, s'està tramitant al Síndic una queixa a nom de la interna afectada que relata la mateixa versió dels fets. Alimentació. Tan sols dues consideren que el menjar és suficient. La resta coincideix que el menjar és molt repetitiu (posen l'exemple que durant una setmana han menjat botifarra tres cops). Tres d'elles afegeixen que, si bé la quantitat de menjar és suficient, no és de gaire qualitat, ni està ben cuinat ni és equilibrat. Salut. La majoria de les entrevistades no tenen cap queixa respecte al servei sanitari i l'atenció mèdica que reben. Tres d'elles el valoren molt positivament i una altra assenyala que el metge de la tarda visita superficialment, i quan es queixen d'algun dolor sempre prescriu ibuprofè. Una d'elles es queixa de la manca de baranes de protecció a les lliteres. Relata que a causa de la medicació va caure de la llitera i es va trencar la ròtula. Una altra manifesta que s'ha queixat que els funcionaris no li deixen que s'administri una medicació que s'ha de prendre matí i vespre. Garanties. Tres coincideixen que no es queixen per por de represàlies. També desconfien del JVP perquè consideren que forma part del sistema penitenciari. Dues expliquen que han presentat queixes al Síndic de Greuges. Una ha comunicat en diferents ocasions amb l'oficina consular del seu país. Tractament. Algunes de les internes es queixen perquè no reben la visita d'algun dels membres de l'equip de tractament, com ara el tutor o el psicòleg, malgrat haver-ho sol·licitat per escrit. D'altres manifesten que darrerament hi hagut canvis i ho valoren positivament.
Recomanacions	1. Cal fer algun tipus d'intervenció específica per treballar amb les dones que han patit alguna forma de violència la llarg de la seva vida, més enllà de treballar aquesta problemàtica de forma transversal en cadascun dels programes de tractament que actualment es duen a terme.

Recomanacions	2. Es relaten episodis d'abusos verbals i de maltractaments físics coherents i coincidents quant a la identitat dels funcionaris que presumptament els practiquen. Cal que la direcció investigui amb rigor, rapidesa i imparcialitat aquestes al·legacions, que s'examinin tant els informes que emeten els funcionaris i els serveis mèdics com les al·legacions que formulin els interns, i que, si escau, es prenguin les mesures disciplinàries oportunes. Així mateix, s'exposen episodis de rigor excessiu en les sancions i la contenció mecànica al Departament Especial. Aquests relats no sempre són coherents. En tot cas, fóra positiu que la subdirectora de Dones visités amb freqüència el DERT.
	3. Hi ha coincidència que l'alimentació és suficient en quantitat i qualitat, però que hauria de ser més variada i equilibrada des del punt de vista dietètic.
	4. Tot i que moltes de les internes entrevistades manifesten que coneixen els recursos administratius i jurisdiccionals de garantia, inclòs el Síndic de Greuges, manifesten una certa desconfiança pel que fa al circuit intern de gestió de la queixa. En aquest sentit, es pot instal·lar al Departament una bústia de queixes tancada amb clau que puguin fer servir les internes per presentar queixes en qualsevol moment. Aquesta clau només hauria d'estar a disposició del director, o la persona en qui delegués, que s'encarregaria de derivar les queixes a cadascuna de les institucions i organismes corresponents, i d'investigar les que anessin adreçades directament a la direcció del centre. En aquest darrer cas, cal que es doni una resposta individual, clara i expressa a totes les instàncies que presentin les internes.
	Resposta
	Pendent

c. Mòduls hospitalaris penitenciaris

	Pavelló Hospitalari Penitenciari de Terrassa
Data	6 de maig de 2015
Número de visita	Segona (Anterior: 03/05/2011)
Observacions	És l'hospital de referència dels centres de la província de Barcelona, amb una dotació de 44 llits. A aquest pavelló, s'hi traslladen els interns que han de rebre algun tipus d'atenció especialitzada o bé per a estades hospitalàries. El dia de la visita hi ha 17 pacients ingressats (homes) i 7 per rebre consulta especialitzada. Arquitectònicament, el Pavelló està separat de la resta de l'hospital. Tan sols es comunica per un túnel, que és per on passen els interns que s'han de fer alguna prova a l'hospital o bé a través del qual es desplaça el personal mèdic. Tots els serveis assistencials són a càrrec de l'Hospital del Consorci Sanitari de Terrassa, ubicat a pocs metres de l'edifici que es visita. Per tant, el personal mèdic és de l'HCT, i tant els facultatius habituals que atenen els interns com els que han d'acomplir tasques puntuals (especialistes, metges per fer radiografies, ecografies) es desplacen a aquest pavelló quan pertoca. No són facultatius exclusius per als pacients penitenciaris, ja que poden treballar indistintament per a tots els pacients de l'HCT, però habitualment hi ha dos o tres metges dedicats preferentment a l'assistència dels pacients d'aquest pavelló. Per contra, el personal d'infermeria del Pavelló Hospitalari Penitenciari, tot i pertànyer a l'HCT, té el seu lloc de treball habitual al Pavelló per facilitar la tasca assistencial, ja que així segueix el curs dels pacients amb continuïtat.

	Zona d'ingrés S'inspecciona la zona per on ingressen els interns. Si ho fan amb força pública, el furgó policial entra a la zona de seguretat habilitada per estacionar el vehicle. Un cop es tanca la porta, es fa baixar l'intern i se'l fa passar a una espècie de sala d'escorcoll. L'agent policial ha de dipositar la seva arma reglamentària a l'armer que hi ha a la zona de seguretat. Aquest espai està dotat de càmera de videovigilància, però no hi ha el cartell informatiu. Informen que una de les portes automàtiques de la zona de seguretat no funciona. Així, el furgó policial hauria d'entrar per una porta i sortir per l'altra, per motius de seguretat. D'ençà que es va espatllar, el furgó entra i surt per la mateixa porta. Sembla que el Pavelló va canviar d'empresa de manteniment i a hores d'ara encara no l'ha arreglat. És a dir, quan el furgó policial o l'ambulància porta un intern a aquest pavelló, el trasllat de l'intern no es pot fer en un espai estanc, segellat per les dues portes, la qual cosa afecta la seguretat. Un cop arriba l'intern, se l'escorcolla integralment, se li facilita un pijama en cas que hi hagi d'ingressar i és desproveït dels seus efectes personals. En aquest espai, no hi ha càmeres de videovigilància. Al costat hi ha un lavabo amb vàter en què no funciona l'aspirador d'aire, i només es veu una sortida d'aire comunicada amb l'exterior, d'aproximadament 15-20 cm de diàmetre. Ni el lavabo ni la tassa del vàter estan adaptats per a persones amb discapacitat. A la zona d'ingrés hi ha una sala on es fan esperar els interns que han de ser escorcollats. Crida l'atenció perquè en aquesta sala hi ha informació mèdica confidencial a l'accés i vista de tothom. Observacions Sales d'espera per a consultes externes A continuació, depenent del motiu de l'ingrés, l'intern passa a la zona d'hospitalització o bé s'espera en alguna de les dues zones habilitades a aquest efecte. Es constata el problema de manca d'espai de què havia informat el coordinador perquè només hi ha dues sales que funcionen com a sala d'espera, una per a dones i l'altra per a homes (adults). No n'hi ha una d'específica per a joves. La capacitat de cadascuna de les sales és d'aproximadament 25-26 interns diaris. El dia de la visita hi ha quatre homes. Estan dotades de càmeres de videovigilància, però no hi ha els cartells informatius. Disposen de bancs ancorats al terra, un interfon i un lavabo no adaptat per a discapacitats. Es constata que l'alçada de l'interfon no és accessible per a persones en cadira de rodes, la qual cosa ha suposat alguna incidència en el passat. El coordinador informa que ha demanat d'abaixar-lo, però la seva petició no ha estat atesa. Es visita un espai annex a les sales d'espera (anterior espai mèdic) que actualment està en desús. El coordinador suggereix la possibilitat d'habilitar aquesta zona com a sala d'espera. Val a dir que si es produeix algun incident en alguna de les sales, el protocol que se segueix és aïllar el pacient en alguna habitació de la zona d'hospitalització perquè no hi ha cap espai alternatiu. Es troben amb el mateix problema en cas d'ingressos d'interns qualificats com a perillosos o que puguin tenir alguna incompatibilitat (manifesta o no) amb algun altre intern.
--	--

Observacions	Pel que fa als interns perillosos, el coordinador informa que no hi ha cap protocol específic d'actuació. Se'ls posa en algun espai lliure i allà estan controlats per la força pública. També informa que no hi ha un registre singularitzat dels incidents que es produeixen o dels casos en què han hagut de fer ús dels mitjans coercitius. De fet, el coordinador no està autoritzat per introduir dades al SIPC. Tots els incidents es comuniquen al centre de destinació de l'intern i aquest és qui hi introdueix les dades i fa les propostes o pren les decisions oportunes. Segons el coordinador, només està autoritzat a prendre decisions pel que fa al tema de l'aplicació de mitjans coercitius. En aquests casos, ho comunica al centre penitenciari i al jutge de vigilància penitenciària. També manifesta que una contenció coercitiva es posa en coneixement del metge del pacient, o del metge de guàrdia de l'HCT, que acudeix a visitar el pacient, i el seu criteri mèdic és el que preval en les actuacions. En la resta de casos, informa el centre. A la mateixa planta hi ha els despatxos mèdics i la sala d'ecografies i raig X, on s'intenten fer totes les proves possibles. Zona d'hospitalització Hi ha tres zones: A (pacients amb vida ordinària), B (dones) i C (pacients aïllats per motius mèdics o regimentals). Les habitacions són compartides, llevat de les de la zona C, que són individuals. Les habitacions tenen les mateixes característiques que a qualsevol altre l'hospital, a excepció lògica de les necessàries per garantir la custòdia dels interns i evitar-ne la fugida, com ara la finestra tancada i el sistema de doble obertura de portes. Les portes exteriors, que comuniquen amb els passadissos distribuïdors tenen pany, i informen que queden tancades a les nits, després del recompte. A l'interior, hi ha l'interfon per comunicar amb el control. Els lavabos de cada habitació no tenen equipament per a discapacitats o per a pacients amb mobilitat limitada. L'espai de dutxa és petit i no permet que el pacient pugui ser dutxat per un auxiliar sanitari amb seguretat. El sortidor de la dutxa és curt i rígid, fixat a la paret, a una alçada inadequada per a persones baixes d'estatura, i no té mànec flexible per als casos en què el pacient no es pot mantenir dret i ha d'estar assegut. Les habitacions també tenen ventilació i bona temperatura, atès que disposen de climatització. El mateix cal dir respecte de les condicions de lluminositat perquè, a banda de la il·luminació artificial, hi ha finestres que donen a l'exterior. Pel que fa a mesures de profilaxi, tot i que als passadissos d'hospitalització hi ha algun cartell que recorda la conveniència i la importància de rentar-se les mans, no hi ha dispensadors de solució hidroalcohòlica ni als passadissos ni a les habitacions perquè en faci ús el personal sanitari o les visites. No hi ha una habitació específica d'aïllament i de contenció. Segons el coordinador, en cas necessari es faria servir l'habitació número 23 (zona A), d'observació i de vigilància continuada dels pacients sospitosos de ser portadors d'estupefaents dins les cavitats interiors o d'altres. Tanmateix, un dels funcionaris entrevistats manifesta que no es fa servir per fer-hi contencions. En tot cas, les que es farien servir són les de la zona C, que són individuals.
---------------------	---

Observacions	En cas d'interns que ingressen sancionats, en primer grau de tractament o article 10 LOGP, el director informa que primer pregunta al centre sobre el règim de vida d'aquests interns, en el sentit de si se'ls aixeca la sanció o el primer grau o bé si hi continuen. En cas que, a criteri del centre penitenciari de referència, hagin de continuar sancionats o en primer grau, el coordinador igualment pregunta als serveis mèdics sobre si hi ha algun impediment. Si no n'hi ha, se'ls ubica en alguna de les habitacions de la zona C. L'estat general de conservació i manteniment de les dependències es pot considerar adequat. Per contra, el passadís central en el moment de la visita està molt desendreçat, la qual cosa podria dificultar una possible sortida d'urgència. Es visita l'habitació número 23, d'observació i de vigilància continuada dels interns sospitosos de ser portadors de substàncies estupefaents a l'interior del cos. Poden arribar a ingressar-hi persones procedents directament de l'aeroport. El règim de vida en aquesta habitació és molt regimental: manca de comunicacions amb els familiars o amics, vigilància d'un funcionari i aïllament sense límit màxim. La finestra tampoc té una cortina que impedeixi l'entrada de llum, sinó que s'hi ha posat una espècie de plàstic que impedeix la vista a l'exterior per motius de seguretat, atès que totes les finestres de les habitacions de la zona B donen al pàrquing dels cotxes dels funcionaris. Al corredor de la zona A (zona sanitaris) també s'hi ha posat aquest tipus de làmina de material translúcid adherida als vidres, pels mateixos motius de seguretat que en el cas dels empleats i el personal sanitari, atès que així s'impedeix la visió dels vehicles particulars aparcats. A diferència de la resta de centres sanitaris de malats aguts de Catalunya, no està prohibit fumar en tot el recinte del Pavelló Hospitalari Penitenciari. Els pacients entrevistats manifesten que es troben bé en general, fins i tot un diu que està millor que al centre penitenciari. També coincideixen a verbalitzar que el tracte rebut és correcte i es mostren satisfets per l'atenció mèdica rebuda. No han tingut cap incident ni tampoc tenen constància que se n'hagin produït. Aspectes mèdics L'assistència mèdica als pacients penitenciaris no té cap diferència amb la de la resta de pacients ingressats a les dependències de l'edifici principal de l'HCT. La majoria d'ingressos són programats, ja que les urgències primer són ateses al servei d'urgències de l'HCT. Els menjars són a càrrec de l'HCT i tenen les mateixes qualitats, varietats i característiques que per a la resta de pacients de tot l'HCT. Els facultatius no tenen cap limitació per indicar exploracions o per indicar tractaments, tant si es poden fer al mateix pavelló o a l'HCT com si han de ser realitzats en altres centres sanitaris de nivell més alt, sempre amb les mesures de seguretat pertinents, que corresponen ser proporcionades i gestionades pel coordinador del Pavelló Hospitalari Penitenciari. En cada ingrés es facilita al pacient un petit lot per a la higiene personal (raspall de dents, etc.) i unes sabatilles. Quan el pacient rebutja una exploració o un tractament que el seu metge responsable considera fonamental per a la correcta assistència, ho comunica al jutge pertinent, que és qui decideix si s'ha de procedir segons la indicació mèdica
----------------------------	--

Observacions	o no. En el cas de vaga de fam, el procediment és el mateix i, segons l'experiència del facultatiu interrogat, quan se n'han produït casos, el personal sanitari ha aconseguit el consentiment del pacient a alimentar-se quan se li ha explicat que, per ordre judicial, caldria alimentar-lo de forma forçada. Quant a la destinació dels informes d'assistència (informe d'alta hospitalària, etc.), se'n dóna un exemplar a la mateixa persona interessada, però sempre n'hi ha un que es remet als serveis mèdics del centre penitenciari on està intern el pacient.
Recomanacions	1. Es torna a constatar que les dues sales d'espera del pis de dalt del Pavelló són insuficients perquè no permeten la separació dels adults (homes i dones) dels joves. Cal habilitar l'espai annex a les sales d'espera (antics espais mèdics) i que actualment està en desús. També es podria aprofitar aquesta zona per fer-hi alguna sala on poder aïllar el pacient en cas que es produeixi algun incident, per separar els interns perillosos o més conflictius de la resta o per aplicar els mitjans coercitius, en cas necessari. En aquest darrer cas, caldria instal·lar-hi una càmera de videovigilància. 2. S'observa que l'interfon de cadascuna de les sales d'espera no és accessible per a persones amb discapacitat. En la mesura que ja s'hi ha produït algun incident, i a fi d'evitar-ne de nous, s'hauria d'abaixar-ne l'alçada. També es constata que hi ha càmeres de videovigilància, però no hi ha el cartell informatiu corresponent, motiu pel qual cal instal·lar-lo. 3. No hi ha un registre singularitzat dels incidents que es produeixen o dels casos en què s'ha hagut de fer ús dels mitjans coercitius, la qual cosa no permet comprovar aquesta informació in situ. Caldria que el coordinador pogués tenir accés a aquest tipus de registre per garantir l'accés a la informació en qualsevol moment i a requeriment dels òrgans que ho sol·licitin. 4. S'hauria d'instal·lar el cartell informatiu de gravació d'imatges a l'espai que s'utilitza per a l'estacionament dels furgons policials de trasllats de presos. D'altra banda, per motius de seguretat, també s'hauria d'arreglar una de les portes d'aquest espai, que fa temps que està espatllada, de manera que actualment el furgó policial ha d'entrar i de sortir per la mateixa porta. 5. Cal arreglar l'aspirador d'aire del lavabo que hi ha al costat de la sala on es fan els escorcolls, a la zona d'ingrés, perquè no funciona quan s'encén el llum. D'altra banda, cal habilitar alguna mesura per adaptar el lavabo i la tassa del vàter per a persones amb discapacitat. 6. Cal implantar alguna mesura per garantir la confidencialitat de la informació mèdica que hi ha a l'accés i vista de tothom, a la sala d'espera de la zona d'ingrés. 7. Els lavabos de les habitacions no tenen equipaments per a persones amb discapacitats o per a pacients amb mobilitat reduïda. L'espai de dutxa és petit i no permet que el pacient pugui ser dutxat per un auxiliar sanitari amb seguretat. El sortidor de la dutxa és curt i rígid, fixat a la paret a una alçada inadequada per a persones baixes, i no té mànec flexible per als casos en què el pacient no es pot mantenir dret i ha d'estar assegut. S'haurien d'adoptar les mesures correctores oportunes per esmenar aquestes mancances i deficiències. 8. Tot i que als passadissos hi ha algun cartell que recorda la conveniència i la importància de rentar-se les mans, no hi ha dispensadors de solució hidroalcohòlica ni als passadissos ni a les habitacions. 9. L'estat general de conservació i manteniment de les dependències es pot considerar adequat. Per contra, el passadís central en el moment de la visita està molt desendregat, la qual cosa podria dificultar una possible sortida d'urgència.
Resposta	Pendent

	Unitat Hospitalària del Centre Penitenciari de Ponent a l'Hospital Santa Maria de Lleida
Data	8 de juliol de 2015
Número de visita	Segona. Visita de seguiment (Anterior: 06/03/2014)
Observacions	Informen que estan treballant en l'elaboració d'un protocol que preveurà els supòsits de gravació i enregistrament de les imatges. En aquests moments, igual que l'any passat, l'única càmera de videovigilància que hi ha està situada al passadís que dona a les habitacions. Aspectes mèdics Segons el protocol de funcionament del mòdul penitenciari que es va lliurar a l'Equip en la visita anterior, a l'arribada, es preveu que l'intern passi pel servei d'urgències i posteriorment que sigui valorat pel metge de guàrdia, que decideix el criteri d'actuació. Tanmateix, segons informen, l'intern procedent del CP Ponent ingressa directament al mòdul, al qual accedeix per l'ascensor o les escales, acompanyat de la força pública. De fet, a l'Hospital Santa Maria no hi ha servei d'urgències, per la qual cosa quan un intern presenta un procés agut és conduït al Servei d'Urgències de l'Hospital Arnau de Vilanova. Segons la situació clínica, pot completar l'assistència allà o ser traslladat posteriorment al mòdul penitenciari adjunt a l'Hospital Santa Maria per ingressar-hi. Per contra, les urgències psiquiàtriques són ateses en aquest Hospital, i els pacients ingressen directament al mòdul penitenciari adjunt, objecte de la visita. També hi ha interns que són traslladats directament des de la infermeria del CP Ponent. No hi ha un protocol específic de contencions per a aquesta unitat. Es fa servir el mateix protocol de l'Hospital, que la supervisora tramet a l'Equip al cap d'uns quants dies. El protocol no preveu actuacions professionals diferenciades per als pacients d'aquest mòdul, i informen que està en fase de reelaboració. També informen que els zeladors són els responsables de fer les contencions i, en cas necessari, també es preveu que hi col·laborin els cossos de seguretat. Assenyalen que mentre el personal assistencial passa consulta al pacient el mosso d'esquadra s'espera fora de l'habitació amb la porta oberta, amb contacte auditiu amb l'habitació i contacte visual amb l'altre mosso que és a la cabina de control. Això es podria evitar si l'habitació tingués una càmera de vigilància. El personal sanitari del mòdul és el propi de l'hospital, no n'hi ha un d'específic. En cas que hi hagi molts ingressos es preveu un reforç d'infermeria per a aquesta unitat, però això és excepcional, ja que l'ocupació mitjana és d'un o dos interns. Les úlceres de pressió i les contencions mecàniques dels interns ingressats en aquest mòdul estan incloses en els registres generals de tot l'Hospital Santa Maria. La major part dels ingressos són per descompensació de malaltia psiquiàtrica. També s'atenen casos de patologia orgànica no complexa, que es deriven a la UHP de Terrassa. No s'atenen parts. No disposen d'un protocol per a casos de vaga de fam. Aquests també es deriven a la UHP de Terrassa.

Observacions	Instal·lacions Hi ha quatre habitacions amb dos llits cadascuna. Hi poden ingressar homes i dones, i per malalties orgàniques o psiquiàtriques. Totes les habitacions es tanquen amb clau i els pacients poden comunicar-se amb el control mitjançant un interfon. Les portes tenen un visor de vidre. Cada habitació té un habitacle tancat, a mode de bany amb dutxa, tassa de vàter d'acer i lavabo, amb mitges portes abatibles que tenen una molla molt forta, difícil d'obrir per a una persona dèbil o amb mobilitat reduïda. Cap de les dutxes o tasses de vàter està adaptada per a pacients amb mobilitat reduïda. Ni tan sols hi ha agafadors fixos. La supervisora d'infermeria informa que tenen cura d'ajudar els pacients que ho necessiten a dutxar-se o a fer servir la tassa de vàter, com és el cas de l'únic pacient ingressat. El dia de la visita hi ha un intern ingressat, motiu pel qual hi ha dos agents de la PG-ME a la cabina de control. Es fa notar a un dels dos policies que no va identificat, el qual s'excusa dient que s'havia canviat la camisa el dia anterior. Tot seguit es posa la identificació 4.267. Els agents de policia disposen d'un llibre d'incidències, però només hi apunten les entrades i sortides del personal sanitari, àpats, etc. Les possibles contencions només es registren informàticament. En una habitació annexa a la cabina de control dels Mossos d'Esquadra hi ha la sala de visites on els interns comuniquen amb els familiars. Disposa de quatre cadires i una tauleta, i està separada de la zona de descans dels Mossos d'Esquadra per un vidre translúcid, a través del qual els Mossos poden veure tot el que passa a la sala de visites. Els Mossos tenen protocol·litzat escorcollar superficialment l'intern i la família a l'inici i al final de la visita. Abans es permetia fumar-hi, però, arran un incident en què l'intern va cremar un matalàs, ara està prohibit. S'entrevista l'únic pacient ingressat al mòdul, que manifesta que fa un mes que hi és i que li queden tres setmanes més, aproximadament, durant les quals només està seguint rehabilitació després de la cirurgia per reparar una fractura a l'extremitat inferior esquerra. Relata que és visitat pels metges cada dos dies i fa rehabilitació a l'habitació cada dia. També assenyala que el tracte és bo, però l'espai és molt petit, atès que es redueix a l'habitació, de la qual no pot sortir. Manifesta que el menjar és millorable. Mèdicament, convé a aquest pacient poder exercitar-se i caminar per un espai més ample, però no el deixen sortir a caminar pel passadís, ni tan sols acompanyat.
Recomanacions	Per al Departament de Salut: 1. El protocol de funcionament de la unitat no es correspon al seu funcionament real, almenys pel que fa als ingressos. Cal que s'elabori un protocol de funcionament específic per a aquesta unitat que inclogui un protocol específic de contencions mecàniques, ateses les característiques especials de les persones ingressades.

Recomanacions	2. Cal reiterar la necessitat d'instal·lar un sistema de videovigilància a les habitacions. 3. Cal instal·lar a les habitacions i els banys elements d'adaptació que ajudin les persones amb mobilitat reduïda. 4. Ateses les dimensions reduïdes de l'espai de la unitat, amb la consegüent limitació per a la mobilitat i altres comoditats dels interns, cal valorar si aquesta unitat és adequada per a estades perllongades dels interns que només necessiten rehabilitació o un tractament que es pot prestar igualment a la infermeria del CP Ponent. Per al Departament d'Interior: 1. Cal que el llibre d'incidències que la PG-ME té a la unitat inclogui les dades de les contencions físiques que s'hi practiquin. 2. Cal recordar l'obligació que tenen els agents de la PG-ME de dur posat sempre el número d'identificació.
Resposta	Departament de Salut: pendent Departament d'Interior: • S'han donat les instruccions als agents perquè les contencions que s'efectuïn s'anotin al llibre de novetats que té la Policia de la Generalitat en aquest servei. • El comandament responsable del servei ha fet un advertiment verbal formal d'aquesta obligació a l'agent que no portava el número durant la vista al mòdul penitenciari. Així mateix, s'ha recordat a tots els agents d'aquest servei l'obligació de posar-se el número d'identificació i la importància de dur-lo visible.
Grau d'acceptació	Departament d'Interior: acceptades

d. Centres d'internament de menors

Centres d'acolliment

	Centre d'acollida L'Estrep
Data	9 de setembre de 2015
Número de visita	Primera
Observacions	De la supervisió de les instal·lacions del centre, les entrevistes realitzades als joves (6) i la informació facilitada pels membres de l'equip tècnic que va atendre l'Equip de Treball, se'n desprèn el següent: - Les instal·lacions són antigues. Hi ha deficiències de conservació i manteniment, el mobiliari no compleix les condicions de confort, calidesa i comoditat exigibles i els elements decoratius tampoc donen color i calidesa a les habitacions. El centre sembla que no té una climatització adequada durant l'hivern. - Les habitacions no són d'ús individual, la qual cosa no garanteix la intimitat dels joves, ni tenen mobiliari per a l'estudi.

Observacions	- Segons el relat dels joves, la sala de contenció, de vegades, s'utilitza per sancionar, la qual cosa contravé la normativa vigent. - Hi ha coincidència en la manca de varietat, de quantitat i de qualitat del menjar, la qual cosa no és contradita pel personal del centre. - Alguns nois manifesten que tenen por quan han d'esperar que els recullin a la nit després d'haver fet activitats extraescolars per raons de disponibilitat del personal.
Recomanacions	1. Adequar el centre perquè les instal·lacions, les zones comunes, les habitacions, el mobiliari i la decoració compleixin les condicions de confort exigibles als centres residencials. 2. Garantir una climatització adequada del centre. 3. Garantir la intimitat dels adolescents amb habitacions individuals. 4. No fer ús de l'habitació per al compliment de sancions o més enllà del temps estrictament necessari. 5. Millorar la quantitat, la varietat i la qualitat del menjar, i donar-ne als infants i adolescents la quantitat necessària perquè no passin gana ni es perdin àpats sense raó justificada. 6. Organitzar la recollida dels adolescents de manera que no es posi en perill la seva integritat i s'eviti la situació de por o inseguretat durant l'espera.
Resposta	El Departament de Benestar Social i Família tramet una còpia de l'informe de la visita d'inspecció que es va realitzar el 26 d'octubre de 2015, en resposta a cadascuna de les recomanacions. L'informe d'inspecció conclou el següent: • Es detecten mancances quant al manteniment, la conservació i la neteja de les instal·lacions i del mobiliari. La majoria dels dormitoris estan bruts i desendregats. Les zones comunes i quasi tots els dormitoris són freds, no tenen calidesa i no estan decorats. No hi ha cap cortina en tot el centre ni tampoc hi ha coixins als sofàs. Les parets són buides, sense quadres ni altres elements decoratius, cosa que fa que el centre sigui poc acollidor. Recomanen que amb els nois treballin aquests aspectes (higiene, ordre, decoració) i que personalitzin l'entorn. • En el moment de la visita es garanteix l'adequada climatització. • Les característiques dels dormitoris s'ajusten al que preveu la normativa. No obstant això, recomanen que els espais comuns destinats a l'esbarjo i la convivència també s'utilitzin per fer deures i que els dormitoris disposin d'almenys una taula, una cadira i un llum de taula. • L'habitació de contenció, d'acord amb la documentació revisada, s'utilitza, excepcionalment, durant el temps estrictament necessari i en cap cas com a mesura de càstig, segons indica la normativa. • En relació amb el menjar, no s'observen irregularitats pel que fa a la preparació, la quantitat i la qualitat. Recomanen que es revisi la varietat dels àpats per garantir una dieta variada i equilibrada, i també que tinguin informades les aportacions calòriques dels nous menús programats.

Resposta	• Amb relació als desplaçaments, no es detecten irregularitats en l'organització o risc per a la seguretat dels infants. Des del centre, que queda aïllat de la població, no s'utilitza cap transport públic. La recollida es duu a terme en funció dels horaris escolars o altres activitats dels nois, que els professionals del centre coordinen sens perjudici que els tutors pactin amb els nois horaris de recollida diferents.
Grau d'acceptació	Parcialment acceptades

Centres de justícia juvenil

Centre educatiu L'Alzina	
Data	28 d'abril de 2015
Número de visita	Seguiment. Visites prèvies: 18/05/2011 i 30/04/2013
Observacions	- Es constata que s'ha incorporat la figura del mediador cultural, la qual cosa es valora molt positivament. - També es posa de manifest una disminució del nombre de joves i un increment del nombre d'educadors. - No obstant això, del relat de fets dels joves entrevistats (9), se'n desprenen algunes deficiències, que, en cas que es confirmin, haurien de requerir les mesures correctores oportunes per corregir-les. - Alguns dels menors entrevistats coincideixen a assenyalar que al ZIP (zona d'intervenció puntal) el dinar és més escàs que als mòduls, i tan sols consisteix en un entrepà o una magdalena. - Alguns dels menors també manifesten la manca d'informació i de garantia per exercir el seu dret a formular queixes. - Alguns menors manifesten que, en algun cas, s'han produït contencions físiques desproporcionades, si bé de forma puntual i per part de professionals concrets.
Recomanacions	1. Cal recordar la prohibició que cap mena de sanció pot tenir un impacte negatiu sobre l'alimentació dels menors privats de llibertat. 2. Es recorda el deure de donar a conèixer, facilitar i respectar l'exercici del dret de queixa, tant internament com externament (Fiscalia i Síndic de Greuges). 3. Cal garantir l'adequació de les contencions, i també la formació i la supervisió del personal que les aplica.
Resposta	No se'n requereix.

	Centre educatiu Can Llupià
Data	8 d'abril de 2015
Número de visita	Seguiment. Visites prèvies: 05/09/2012 i 12/09/2013
Observacions	Del resultat de la visita, cal valorar positivament la instal·lació de càmeres de videovigilància a les sales de contenció i la reincorporació de la figura del mediador cultural. Per contra, es constata que hi ha un problema greu de filtració d'aigua a la unitat de Llevant, concretament a la sala del menjador i l'aula d'informàtica. D'altra banda, també es constata que no s'ha retirat la placa de "sala d'escorcolls" de l'actual lavabo. De les entrevistes realitzades als menors del centre (8), se'n desprèn el següent: • No es permet l'accés a l'ESO per manca de places en un dels casos. • Gran part dels nois i noies coincideixen a destacar la duresa de les contencions. En concret, l'ús de la força per part del personal de seguretat. • Les sales de contenció s'utilitzen com a sala de càstig i durant diversos dies (quatre o cinc).
Recomanacions	1. Cal que es retiri la placa de "sala d'escorcolls" del lavabo. 2. Cal que es repari el problema de filtracions a la unitat de Llevant. 3. Cal garantir el dret a l'educació dels nois i noies d'acord amb l'ordenament jurídic. 4. Les sales de contenció només s'han d'utilitzar durant el temps imprescindible. En cas que es confirmi el relat dels nois i noies, cal revisar les pràctiques sobre l'ús que se'n fa i ajustar l'aplicació de les sancions a l'ordenament jurídic. 5. Tot i que l'Equip no ho hagi presenciat, en vista del relat que dels nois i noies sobre la duresa de les contencions, cal insistir en la necessitat que les contencions físiques siguin proporcionades, que es facin només en cas que sigui imprescindible i preservant la integritat física dels afectats. Amb aquesta finalitat, també es recomana millorar la formació i les directrius que es donen al personal de seguretat sobre aquesta qüestió.
Resposta	1. La placa de "sala d'escorcolls" va ser retirada el dia 19 de maig, ja que des del moment en què es van instal·lar les dues càmeres que faltaven a les habitacions de contenció, l'any 2014, els escorcolls ja no es practiquen en aquest lloc, sinó a les sales monitoritzades per càmeres. 2. El procediment per a la reparació de les filtracions s'ha iniciat administrativament. 3. L'equip de docents del centre educatiu està format per onze mestres del Departament d'Ensenyament, un d'ells fa les funcions de coordinació, un altre és professor d'educació física i la resta són mestres. L'educació de tots els nois i noies internats a Can Llupià resta garantida. Quan el noi o noia ingressa al centre, l'equip docent, en funció de la seva situació escolar prèvia a l'internament i de l'edat, l'assigna al curs de l'ESO que li pertoca conforme als criteris del Departament d'Ensenyament.

Resposta	El centre no té constància que hi hagi cap noi o noia a qui no s'hagi permès l'accés a l'ESO per falta de places, ja que les unitats docents estan preparades per atendre l'ocupació màxima assignada al centre i, des que va obrir, el centre no ha arribat mai a aquest nombre. 4. Les sales de contenció del centre només s'utilitzen en les dues situacions previstes en el marc legal i reglamentari vigent de la justícia juvenil, que són les següents: - Quan s'aplica el mitjà de contenció d'aïllament provisional per algun dels motius previstos a l'article 55 del Reial decret 1774/2004. En aquest cas el temps d'aïllament es redueix a l'estrictament necessari per reconduir la situació que hi ha donat lloc, normalment es tracta d'hores. - Quan s'aplica la sanció disciplinària de separació del grup prevista en l'article 60 de la Llei orgànica 5/2000, per la comissió de faltes disciplinàries molt greus o greus en les quals el menor hagi manifestat una evident agressivitat o violència o una reiterada i greu alteració de la convivència al centre. En aquest cas, el temps de durada de la sanció és el que disposa la resolució sancionadora dins dels marges legals que estableix la Llei, que són dos dies com a màxim, si la falta és greu, i de tres a set dies, si la falta és molt greu. Normalment, les sancions de separació que s'imposen són per un temps inferior al màxim que autoritza la norma. Per regla general, la sanció de separació es compleix a la pròpia habitació del menor i només s'utilitzen les habitacions de contenció de la zona d'intervenció puntual quan la sanció s'ha imposat per faltes comeses amb més violència o per agressions o intents d'agressió a alguna persona del centre (intern o professional). En qualsevol cas, durant el compliment de la sanció els menors disposen de dues hores a l'aire lliure i també surten per assistir a l'ensenyament obligatori i per rebre les visites dels familiars. Quan estan a l'habitació de contenció, cada dia tenen programades activitats i reben la visita dels membres de l'equip directiu, del psicòleg i del metge. 5. La contenció física personal s'utilitza als centres com a últim recurs, quan no hi ha una altra alternativa per impedir els actes del menor per als quals la llei en reserva la utilització. El procediment que en regula l'aplicació es regeix pels principis de necessitat, proporcionalitat, últim recurs, limitació al temps imprescindible, força mínima necessària, preservació de la integritat i la dignitat, autorització prèvia per part d'un comandament, llevat de situacions d'urgència, informació escrita i comunicació a la direcció del centre i al jutge de menors. Si la contenció l'aplica personal de seguretat, sempre hi ha de ser present un professional del centre. Pel que fa a la formació del personal de seguretat, la direcció del centre Can Llupià programa, des que va obrir, un mínim de dos cursos de formació anual, a fi de dotar de coneixements, habilitats i destreses necessàries els professionals que han d'intervenir davant els conflictes més greus que tinguin lloc al centre. Tot i això, tot el personal de seguretat dels centres educatius de justícia juvenil ha de fer anualment un curs de formació que inclou, entre altres aspectes: el marc legal de la justícia juvenil, els drets dels menors i joves, la regulació dels mitjans de contenció i els límits previstos en la llei. Aquest curs, que és obligatori per al personal de seguretat, forma part de les obligacions tècniques que l'empresa de seguretat ha de complir derivades del contracte.
------------------------	--

Resposta	En qualsevol acte de contenció física s'ha d'utilitzar una força mínima i el menor o jove al qual s'aplica pot percebre més duresa de la que considera necessària. En tot cas, sempre s'intenta actuar amb la màxima proporcionalitat que requereix la resistència concreta exercida i amb la mínima força imprescindible. No obstant això, la direcció del centre donarà instruccions per extremer la vigilància sobre els procediments de contenció per tal que no es desviïn dels principis que n'han de regir l'aplicació.
Grau d'acceptació	Parcialment acceptades

Centres residencials d'educació intensiva

	Centre residencial d'educació intensiva Mas Ritort
Data	4 de febrer de 2015
Número de visita	Primera
Observacions	De la visita, les entrevistes realitzades (8) i la informació que es va facilitar a l'Equip de Treball s'ha conclòs el següent: L'estat de conservació i manteniment de les instal·lacions del centre és correcte. Del relat dels nois, se'n desprèn que estan satisfets amb la qualitat del menjar que reben. Del relat de les noies, se'n desprèn que hi ha una certa desproporció entre les normes i les sancions imposades. Pel que fa a les contencions, s'aprecia una contradicció entre el que relata el centre i les menors. El centre manifesta les apliquen els educadors amb la porta de la sala de contencions oberta i, si es tanca, es fan amb l'educador dins. En canvi, de les entrevistes realitzades, se'n desprèn que les aplica el personal de seguretat, amb la porta tancada, i l'educador es manté fora de l'habitació. S'aprecia una manca de recursos de les menors per poder comunicar-se amb qualsevol altra institució o organisme, a fi de poder presentar les queixes (manca de correu electrònic). L'Equip de Treball és informat que les comunicacions telefòniques de les noies són de cinc minuts i en presència de l'educador, i s'assenyala que és un criteri general. Es posa de manifest la insuficiència de la durada de les trucades, sobretot tenint en compte que hi ha noies que relaten que reben menys visites per la distància del centre al seu lloc de residència (raons econòmiques). Alhora, es considera que el fet de que les trucades siguin en presència d'un educador de manera indiscriminada, sense que hi hagi prescripció específiques suposa una intromissió en la seva intimitat. Algunes entrevistes reflecteixen que les relacions dels educadors amb les noies no són sempre les adequades. En algun cas es relaten insults o actituds prepotents per part dels educadors.

Recomanacions	1. S'ha de garantir, de manera efectiva, a tots els nois i noies el dret a poder comunicar-se i a presentar queixes davant els professionals de la DGAIA, al Síndic de Greuges i al ministeri fiscal. 2. Cal que s'adopti alguna mesura per corregir el criteri general que les comunicacions de les noies s'han de fer sempre en presència de l'educador. 3. Cal que l'equip directiu del centre supervisi les relacions que es generen entre els educadors i les noies. 4. Cal que l'equip directiu presti una especial atenció a les denúncies que puguin presentar les noies relatives a l'actitud que mantenen els educadors amb elles. 5. Cal millorar la formació del personal educador.
Resposta	• En el moment de l'ingrés, la direcció o l'educador que fa la primera acollida proporciona als nois/noies un exemplar de la Carta dels drets i deures dels nens/nenes que viuen en centres, un text elaborat pel Departament de Benestar Social i Família, en què consta, entre d'altres, l'adreça electrònica del Síndic de Greuges, la del Departament de Benestar Social i Família, el telèfon d'Infància Respon i l'adreça postal de la DGAIA. A la sala-menjador dels centres, hi ha fulls de reclamacions/queixa a l'abast de les noies. En aquest mateix escrit s'indica que poden formular la seva queixa directament al seu tutor legal o al Síndic de Greuges. D'altra banda, la Fundació Resilis, entitat que gestiona aquest CREI i altres CREI (El Pedrenyal i Guaret), ha elaborat un protocol de suggeriments i queixes. Aquest document està en fase de revisió tecnicojurídica per part de la DGAIA. Durant les visites de seguiment que fan les tècniques de la DGAIA referents del centre, es parla amb les noies ingressades, les quals poden expressar el que vulguin. Si escau, les noies poden fer compareixença, a la qual, evidentment, es dona resposta. • Les noies poden trucar els dimarts i dijous, i la durada és aproximadament de 10 minuts. La resta de dies reben trucades. Des del mes de març, aproximadament, les trucades telefòniques es fan bé en una sala (ludoteca) del pis superior si és de 21 hores fins a les 22 hores o bé a la mateixa habitació de la noia. L'educador marca el número utilitzant el telèfon sense fils i la noia parla sola. Si cal, l'educador l'avisava que s'acaba el temps. Per tant, les trucades no es fan en presència de l'educador. • La direcció és coneixedora que entre les funcions del director hi ha la supervisió de tot el personal (aspectes laborals i educatius), el seguiment i el control del treball tutorial que es fa amb els menors, la supervisió i la coordinació de les tasques de tots els professionals que treballen al centre, d'acord amb el PEC (projecte educatiu del centre) i l'avaluació periòdica de l'actuació dels professionals del centre. Des de l'àrea de seguiment als centres no s'han detectat indicadors que facin pensar en una mala praxi en aquest àmbit, fora de les dificultats o situacions considerades més freqüents als centres d'aquestes característiques en l'àrea de personal. • La direcció ha establert un horari (taulell d'anuncis) destinat a l'atenció individualitzada de les noies. Evidentment, es fa aquesta atenció en el mateix moment si la noia/situació ho requereix.
Grau d'acceptació	Parcialment acceptades

Centre residencial d'acció educativa i terapèutic Can Rubió	
Data	3 de juny de 2015
Número de visita	Seguiment. Visita prèvia: 27/03/2014
Observacions	De la supervisió que es torna a fer a les instal·lacions del centre, les entrevistes als infants i adolescents (3) i la informació facilitada per la direcció, es conclou el següent: - L'estat de conservació i manteniment de les instal·lacions del centre continua sent inadequat. Destaca la neteja insuficient d'algunes estances, la manca de conservació de les parets del centre i la manca de neteja de les sales de contenció. Les habitacions tampoc no tenen ni persianes ni cortines i, per tant, hi entra molta llum solar al matí. - Segons el personal del centre, la situació perllongada de manca de personal provoca que no es pugui fer la intervenció terapèutica i educativa que els infants necessiten, de manera que s'estaria produint un maltractament institucional. - Els majors i menors d'edat estan barrejats. - Les Regles de les Nacions Unides per a la protecció dels infants privats de llibertat preveuen que estan "estrictament prohibides les penes d'aïllament o cel·la solitària" (Regla 67). Com a mesura de contenció, l'aïllament en una habitació tancada amb clau i sense visibilitat des de l'exterior, especialment en pacients en estat psíquic alterat, requereix una supervisió continuada, i és recomanable l'ús de càmeres, tant per raons de seguretat del pacient com del personal que accedeix a l'habitació sense conèixer el que hi passa. - Quan els vigilants de seguretat intervenen per fer una contenció, a petició expressa dels educadors del centre, no deixen les defenses a banda, sinó que les porten posades. - Es valora positivament la protocol·lització de les contencions i la formació que rep el personal per aplicar-les.
Recomanacions	1. Les habitacions haurien de ser individuals perquè és un perill per a la integritat dels infants l'existència d'habitacions de tres o quatre persones, atesa la convivència d'adolescents amb discapacitat, trastorn mental i, en alguns casos, alteracions de la conducta sexual. 2. En general, cal adequar el centre de forma integral i fer-hi les reformes necessàries per garantir el benestar dels infants i adolescents, i que el personal pugui dur a terme la seva tasca amb plenes condicions. En cas que no es consideri viable la reforma, s'hauria de prendre la decisió de traslladar el centre. 3. És imprescindible que el centre es doti de personal suficient per poder dur a terme la tasca que té encomanada, tant personal educador com personal psiquiàtric i psicològic, atès que tots els residents presenten una patologia mental severa. 4. Els majors d'edat no haurien d'estar ingressats al centre, ja que hi ha una diferència d'edat excessiva i pot resultar perjudicial per als infants.

Recomanacions	5. Cal que s'instal·lin càmeres de seguretat a l'interior de les sales de contenció. 6. Cal garantir que el personal de seguretat no vagi armat en presència dels infants i que no faci les contencions amb l'armament a sobre, com es garanteix en altres establiments (comissaries o centres penitenciaris).
Resposta	Pendent

Centre residencial d'educació intensiva Els Castanyers

Data	17 de juny de 2015
Número de visita	Seguiment. Visites prèvies: 30/06/2011 i 24/10/2013
Observacions	De la supervisió de les instal·lacions del centre, del relat de les entrevistes (9) i la informació facilitada per la direcció del centre, se'n desprenen les conclusions següents: - Alguns nois relaten que s'utilitza l'habitació individual durant dies. D'altra banda, l'Equip constata, segons la informació facilitada pels interns, que és una mancança que no s'ha corregit, malgrat la resposta obtinguda que aquestes situacions no es produeixen al centre. - Pel que fa a les contencions, diversos entrevistats van fer referència a la contenció d'un noi, que, segons un relat coincident, va ser totalment desproporcionada i li va causar ferides. D'acord amb el relat, i segons confirma el director del centre, el noi no va ser atès pel metge del centre fins al cap d'uns quants dies. Un cop examinat el llibre registre, s'observa que hi consta, i es justifica no haver-lo portat al metge per la superficialitat de les ferides. - Del relat dels nois entrevistats, també se'n desprèn un ús desproporcionat de la força per part del personal de seguretat a l'hora de fer les contencions, que, pel que sembla, ha arribat a causar lesions i ferides. - Es reitera el que ja es va assenyalar en l'informe anterior, en el sentit que és intolerable i contrari a la normativa aplicable que un intern pugui arribar a romandre tot el dia tancat a la seva habitació i durant un temps perllongat. - Es valora positivament que, en el moment de la visita, el llibre de registre de l'ús que es fa de les habitacions individuals (contenció) estigui emplenat de manera més curosa i rigorosa, i que les estades siguin més curtes, tot i que es continua detectant alguns casos en què no s'indica l'hora de sortida. - Es detecta una manca de seguiment del centre i de la DGAIA dels nois escapolits dels quals es coneix el parador.
Recomanacions	1. Cal recordar que les Regles de les Nacions Unides per a la protecció dels infants privats de llibertat preveuen que estan "estrictament prohibides les penes d'aïllament o de cel·la solitària" (Regla 67). 2. Davant d'una denúncia de maltractaments en un centre, l'Administració ha d'actuar immediatament per garantir la ràpida atenció mèdica a la persona afectada, investigar els fets, tot escoltant la persona afectada, els seus companys i els professionals, i adoptar les mesures oportunes.
Resposta	Pendent

e. Centres de salut mental

	Centre de Salut Mental Torribera
Data	24 de març de 2015
Número de visita	Primera
Observacions	Unitat d'aguts: Instal·lacions Es visita la unitat d'aguts, en què l'estada mitjana és d'aproximadament 20 dies. Té dues habitacions de contenció, amb càmeres. N'hi ha una tercera que pot complir aquesta funció si cal (és individual i té el llit ancorat al terra), però no té càmera. Només es fa servir en cas d'emergència, si les altres dues estan ocupades. També es visita una de les habitacions de contenció, que té un bon estat de conservació. La càmera no té so i les persones que acompanyen l'Equip ignoren si grava imatges i quant de temps es conserva la gravació. Contencions Expliquen els protocols que hi ha quan s'ha de fer una contenció mecànica. Aquesta és sempre la darrera opció (primer es prova la verbal i la farmacològica). Tota contenció mecànica va acompanyada de contenció farmacològica, per indicació facultativa. Les contencions les fa el personal d'infermeria i auxiliar que calgui. No hi participen els vigilants de seguretat (n'hi ha dos en tot el centre). La persona continguda és traslladada a l'habitació de contenció, on s'immobilitza al llit amb unes subjeccions per a mans, peus i ventre, en posició de decúbit supí. El personal d'infermeria ha de passar com a mínim un cop cada hora i el metge ha de fer la revaloració de la situació del pacient en contenció com a mínim cada 12 hores. Si l'ingrés a l'hospital havia estat voluntari i la persona pateix una contenció, el seu règim passa a involuntari i la situació es comunica al jutge, que visita el pacient en les 48 hores següents. No hi ha un registre autònom de contencions, sinó que les dades de les contencions s'incorporen a la història clínica del pacient. Aquestes històries estan informatitzades i es pot comprovar que les dades que s'hi introdueixen són molt exhaustives. El sistema permet fer una explotació de dades generals o estadístiques sobre contencions. El personal d'infermeria comenta que fóra bo rebre més formació sobre com afrontar (i evitar) les contencions mecàniques. També assenyala que hi ha poques activitats (tallers, etc.) per als pacients i que a les nits, caps de setmana, etc. hi ha molt poc personal d'infermeria i auxiliar, la qual cosa incrementa el risc d'agitació, ja que limita les possibilitats de fer contenció verbal i ambiental. De fet, a partir de les cinc de la tarda i durant els caps de setmanes i festius només hi ha un metge de guàrdia i un resident per a tot l'hospital. Urgències: Instal·lacions Urgències consta dels espais següents: una sala d'espera, la sala d'admissions, dos despatxos de consulta, el de control d'infermeria, una farmaciola, els banys dels usuaris, dos box d'observació i una habitació habilitada com a armari i on

Observacions	també hi ha el lavabo del personal. S'observa que els vidres de les portes i de les finestres són normals i, per tant, susceptibles que es trenquin fàcilment. Els box d'observació estan situats en un mateix espai, però un està separat de l'altre estructuralment per una paret i les dimensions són molt reduïdes, de manera que les possibilitats de fer-se mal durant la contenció (pacient i personal) són molt elevades. Per accedir-hi, s'ha de passar per davant de l'altre box d'observació, de manera que no es garanteix la intimitat en cas que el llit estigui ocupat. Els llits estan collats al terra i no tenen subjeccions fixes. El dia de la visita mostren un dels llits que porta subjecció abdominal perquè l'han hagut de fer servir al matí. Els dos boxs tenen càmeres de videovigilància i les portes tenen una espiera. En aquests boxs no hi ha cap altre moble ni element mòbil que els dos llits degudament equipats. Tampoc no hi ha cap lavabo i els pacients han de creuar l'àrea comuna d'urgències per anar-hi, la qual cosa resulta especialment complicada amb un pacient en procés de descontenció. Control d'infermeria Al control d'infermeria hi ha les pantalles des d'on se supervisen els dos boxs. Mostren l'aplicació informàtica de contencions i s'observa que recull diferents camps i ítems. El registre és informàtic i, per tant, no treballen amb paper. Les imatges es graven i es conserven durant un temps, que no s'ha pogut precisar, si bé el manteniment i la gestió d'aquests dispositius són a càrrec del servei tècnic no assistencial del mateix centre. Contencions Respecte a les contencions, el centre disposa d'un protocol de contencions, una còpia del qual es lliura al final de la visita. Pel que fa la durada, informen que és pel temps mínim imprescindible, i que és excepcional i només s'aplica quan no ha funcionat la contenció verbal o la farmacològica, que ha estat acceptada pel pacient. Les contencions es fan en posició de decúbit supí i amb el capçal aixecat (posició fowler) i les prescriu el metge d'acord amb el que estableix la llei. Tanmateix, d'acord amb la mateixa llei, la infermera informa que es preveu l'aplicació de subjeccions físiques sense prescripció mèdica en casos excepcionals i amb la finalitat d'evitar riscos greus i imminents per a la persona o tercers. En aquests casos, s'ha d'avisar el metge al més aviat possible. Informen que el personal infermer fa controls del pacient immobilitzat cada hora. D'altra banda, el fet que hi hagi la càmera també garanteix una ràpida intervenció en cas que sigui necessari. El control mèdic és al començament de cada torn, que és de dotze hores. Si els dos boxs estiguessin ocupats tenen una llitera de reforç que es col·locaria a l'àrea assistencial. Personal A banda dels dos metges de guàrdia per a tot el centre (adjunt i resident), durant els torns de dia i tarda hi ha una infermera, una auxiliar i un metge-resident. A la nit, un auxiliar i un infermer compartit. Pacients En el cas de pacients que són conduïts a urgències per problemes de tòxics, si hi ha risc vital perquè estan molt intoxicats, primer els deriven a l'Hospital de l'Esperit Sant i, un cop estables, tornen a reingressar.
----------------------------	---

Observacions	Els menors que són conduïts a urgències, tant si arriben directament com si vénen de l'Hospital Germans Trias i Pujol, també són atesos, però després se'ls deriva a les unitats psiquiàtriques específiques de l'Hospital Clínic o Sant Joan de Déu. El servei d'atenció a l'usuari disposa de models de reclamació oficial a l'abast dels usuaris i familiars. Servei d'admissions La classificació administrativa de les admissions dels pacients consta en les dades de la història clínica i són visibles per part de tot el personal assistencial. Totes les dades i la documentació judicial està registrada en la història clínica. La comunicació amb els jutjats i els Mossos d'Esquadra, que en alguns casos hi porten persones que troben pel carrer, és molt fluida. Les persones ingressades amb autorització judicial o ordre judicial han de disposar de l'autorització del jutjat corresponent per a qualsevol trasllat sanitari que puguin necessitar fora del centre, i així es fa de forma ordinària. En cas que fugi algun pacient, s'informa els Mossos d'Esquadra de la Comissaria de Santa Coloma de Gramenet. La informació a la família pertany a l'àmbit assistencial i no depèn del servei d'admissions. El metge, d'acord amb el personal d'infermeria, és qui valorarà quan i com s'avisarà la família, en cas que disposi d'aquesta informació. El servei d'admissions no dona informació relativa a les persones assistides o ingressades si no és a l'autoritat judicial o amb la seva autorització. Sense aquest requisit no es dona informació a membres dels cossos de seguretat.
Recomanacions	1. Totes les habitacions de contenció han de disposar de càmera que possibiliti la monitorització permanent dels pacients en contenció. Així mateix, s'hauria d'instal·lar un sistema de so a les habitacions de contenció que en reforci la monitorització. 2. Més específicament, a urgències, la disposició dels boxs d'observació no garanteix els criteris d'intimitat i seguretat per als pacients i els professionals (el box petit té unes dimensions notablement reduïdes amb difícil maniobrabilitat al seu interior i amb l'accés obligatori a través de l'altre box, que pot estar ocupat). Així mateix, l'accés al lavabo fa necessari travessar l'àrea comuna d'urgències amb major dificultat de gestió dels riscos, la qual cosa pot condicionar limitar l'accés als pacients. 3. Les ràtios de personal/pacient fan complicades les mesures de contenció ambiental i verbal necessàries per prevenir les situacions que deriven en contencions mecàniques o farmacològiques. En aquest context, es fa encara més necessari que tot el personal rebi la formació adequada al respecte, considerant-se discrepant la informació facilitada pel personal.
Resposta	• S'han traslladat les recomanacions a les direccions de l'Institut de Neuropsiquiatria i Addiccions (INAD) i del Parc de Salut Mental (PSMAR) per a l'estudi i la millora dels espais. • S'està estudiant la manera que totes les habitacions d'observació disposin de càmera que possibiliti la monitorització permanent de les persones que estan en contenció. • Les mides dels dos boxs d'observació d'urgències permeten la maniobrabilitat.

Resposta	• A l'àrea dels boxs es treballa per preservar la intimitat. Estructuralment, aquesta àrea està situada en un extrem del servei d'urgències i té un accés restringit al trànsit de persones. S'estudiarà la viabilitat de les millores estructurals. • Pel que fa a la seguretat, sempre que hi ha pacients en aquesta àrea, hi ha la presència constant de personal assistencial i d'un dels membres del cos de seguretat. • Amb relació a les ràtios de personal/pacient, la configuració de l'equip assistencial bàsic es pot veure augmentada en funció de les necessitats en cada moment. • Es preveu fer un curs de formació als professionals dins del Pla formatiu 2015/2016 del Parc de Salut Mar.
Grau d'acceptació	Acceptades

f. Centres geriàtrics

	Residència i centre de dia La Sagrera
Data	26 de maig de 2015
Número de visita	Primera
Observacions	La residència és una entitat de titularitat de l'ICASS, gestionada per L'Onada. L'establiment està ubicat al barri de la Sagrera de Barcelona i té 96 places de residència i 30 de centre de dia. Condicions materials i funcionals La residència està ubicada en un edifici que consta de planta baixa i tres plantes més. A la planta baixa hi ha el centre de dia, la bugaderia, la cuina, el gimnàs, un espai polivalent i els despatxos dels treballadors. A les plantes primera, segona i tercera hi ha les habitacions, les sales d'estar i els menjadors per als residents. Els residents estan distribuïts en funció del grau de dependència. A la primera hi ha els més autònoms; a la segona, els més dependents, i a la tercera, els de grau mitjà de dependència. Atès que totes les plantes són iguals, es visita la segona, que és on viuen els residents amb més deteriorament. Disposa d'una sala office-menjador. S'observa que tots els residents estan asseguts en butaques o cadires de rodes, sense subjeccions, i un d'ells celebra el seu aniversari. Tot i aquesta absència de contencions mecàniques, la porta de la planta sí que és tancada amb clau. La directora informa que dels 96 residents només n'hi ha 3 que tenen prescrit algun tipus de subjecció (un de dia i dos de nit), i a petició de la família. De fet, la seva filosofia i metodologia de treball és ser un centre lliure de subjeccions perquè són de l'opinió que hi ha altres maneres de contenir les persones. Així, per exemple, el que fan sovint és recol·locar el resident. Es visita una habitació individual i una doble. Les dues estan personalitzades, tenen molta llum natural, molta netedat i l'estat de conservació i manteniment del mobiliari és molt correcte. Els banys també estan adaptats.

Observacions	El que més crida l'atenció és que a sobre del capçal de cadascun dels llits hi ha penjat a la paret un document amb les pautes d'atenció del resident, pel que fa a l'habitació-bany, el desplaçament, la comunicació i la taula. Els llits tenen baranes de seguretat. Mostren els protectors de les baranes que fan servir en casos de residents que es mouen més. La directora informa que intenten fer reagrupació familiar i que han tingut casos de parelles residents. També es visita la cuina. Els menús consisteixen en dos primers i dos segons, i els residents trien el que volen. Amb el mateix menú també es fa menjar en textura triturada. Com a novetat, la directora informa que estan introduint els menjars texturitzats, però encara és un projecte molt nou. D'altra banda, hi ha els menús específics que prescriu el personal infermer per raons mèdiques. Servei d'admissions El preingrés el fa la treballadora social. Cada cert temps prepara ingressos. Crida la família, amb qui té dos o tres entrevistes prèvies. En algun cas, fa visita al domicili. Informa que demana a la família la documentació relacionada necessària per preparar l'ingrés de la persona: acord PIA, resolució de grau i nivell de dependència, informes mèdics, etc. És més àgil fer-ho d'aquesta manera que demanar-ho a l'ICASS. En l'ingrés, hi participa la resta de l'equip amb el resident i la seva família. La directora informa que potencien la figura RA, un treballador del centre que és el responsable assistencial i que fa el paper d'interlocutor amb la família. Els ingressos poden ser: 1. Voluntaris: en supòsits de persones que són plenament conscients i totalment vàlides per si soles. 2. Persones incapacitades judicialment: és el tutor qui presta el consentiment per a l'ingrés. 3. Persones amb alt deteriorament cognitiu: és la família qui presta el consentiment per a l'ingrés. Mostren el contracte d'ingrés d'un dels residents (model ICASS) i l'annex de manifestació responsable que es fa signar al representant o tutor. S'observa que aquesta declaració és als únics efectes de fer constar el nom de les persones per enviar les notificacions i per sol·licitar qualsevol pagament econòmic. Un cop revisat el contracte, es constata que no hi ha cap clàusula en què es faci constar que la família o el tutor autoritza l'ingrés. Així, es constata que la clàusula tercera estableix que l'ingrés es produeix lliurement, però no preveu cap disposició expressa per als casos en què les persones no poden prestar-lo i se'n fan càrrec els representants legals. Entrevistes als residents i revisió d'historials Es mantenen entrevistes breus amb tres residents escollits aleatòriament entre els més dependents. Un d'ells portava una contenció mecànica al començament del seu ingrés que actualment ja no necessita. Un altre és contínuament "recol·locat" a la cadira com a conseqüència d'un desplaçament cap al terra d'origen neurològic.
----------------------------	---

Observacions	Es revisen les històries d'aquests pacients i se supervisa de manera específica la possibilitat de contenció farmacològica dels pacients que habitualment portarien contenció mecànica. No s'objectiva un ús inadequat dels medicaments, fins i tot amb un pacient amb diagnòstic psiquiàtric de base i medicació amb aquest perfil concret. La pacient amb aparent afectació neurològica amb moviments d'extensió a tronc porta medicació benzodiazepínica a la nit per a un millor control del son. El suggeriment de la possibilitat de substitució per un antipsicòtic genera rebuig a la directora del centre.
Conclusions	Les contencions mecàniques són efectivament l'últim recurs terapèutic i, sense menysvalorar el paper de la família en l'atenció, responen a una prescripció facultativa, basada en la valoració clínica i interdisciplinària del cas, no als temors comprensibles entorn del pacient. Aquests s'han de treballar amb les famílies i així mantenir inalterables els principis que les contencions són mesures terapèutiques d'indicació mèdica. No s'ha detectat cap ús inadequat dels fàrmacs als historials revisats. Tot i així, sempre convé recordar que la consideració d'una prescripció com a contenció farmacològica no respon de manera directa al grup psicofarmacològic del fàrmac, que cap grup de psicofàrmacs s'ha de considerar proscrit i que gairebé cap és lliure d'efectes. Malgrat que el Decret 176/2000 considera "voluntaris" els internaments en centres sociosanitaris de pacients, no incapacitats, amb afectació severa de la competència promoguts pels seus familiars, això contradiu normes de rang superior com ara el Codi de família de Catalunya, la Llei de dependència i el Conveni de les Nacions Unides sobre els drets de les persones amb discapacitat. D'aquesta normativa, se'n desprèn que un familiar que no representa legalment una persona no pot substituir-ne el consentiment i que aquests ingressos han de ser autoritzats judicialment amb caràcter previ o, si es fan amb caràcter urgent, han de ser ratificats judicialment en un termini de 72 hores.
Resposta	No se'n requereix.

Residència Caliu

Data	29 de setembre de 2015
Número de visita	Primera
Observacions	Es visita l'establiment (servei de residència assistida i centre de dia per a la gent gran), centre col·laborador acreditat per l'ICASS. El centre ofereix places col·laboradores i places privades. En total, 46 places, de les quals el dia de la visita n'hi ha 42 d'ocupades. No hi ha cap usuari de centre de dia. El perfil dels usuaris és sociosanitari perquè la majoria dels que hi ingressen són molt dependents (grau III). Dos dels residents estan incapacitats per resolució judicial, tot i que hi ha altres residents que es podrien considerar incapacitats, però cap familiar ha volgut instar una acció judicial. Hi ha dos residents enllitats tot el dia. Actualment, hi ha sis residents que tenen prescrita contenció física, quatre de dia i dos de nit. La decisió es pren de forma consensuada entre el metge, la família i l'equip tècnic.

Observacions	Cada sis mesos remeten a la Fiscalia els formularis de contenció física i farmacològica. Es mostren els formularis corresponents als últims anys. En alguns casos, es comprova que s'informa com a accions de contenció la prescripció de psicofàrmacs a dosi de tractaments ordinaris. En supòsits d'ingrés de persones sense família amb deteriorament cognitiu significatiu, informen la Fiscalia, que els comunica si el centre es fa càrrec de la tutela o no. Condicions materials i funcionals Es visita cadascuna de les plantes començant per la quarta. Disposa d'una sala amb televisió que s'utilitza per quan vénen els familiars. Les habitacions tenen dos o tres llits. S'observa que tots estan fets i que s'hi ha fet la neteja. Els dormitoris també tenen calefacció i s'estan ventilant amb la finestra oberta. Estan equipats amb lavabo, llit, mobiliari divers (nou), timbre de trucada i són personalitzats. En cadascuna de les portes hi ha penjada la fotografia i el nom del resident. En tots els passadissos i sales hi ha aparells d'aire condicionat. Al passadís hi ha un bany adaptat per a persones en cadira de rodes. La porta té un pestell a la part de dalt i per fora per impedir l'accés dels residents sense control perquè, segons informa la directora, alguns dels residents desorientats s'aixecaven a la nit i es duxtaven. La tercera planta és on resideixen els usuaris més dependents. S'observa que hi ha dues dones enllitades que miren la televisió. La directora informa que els enlliten al migdia. En aquesta planta només hi ha les habitacions i un bany adaptat al passadís. La segona planta, a diferència de la resta, és la que té una terrassa. No té tancament, sinó que és tota oberta. Està molt neta i ben cuidada, i té plantes, un petit hort urbà i una taula amb cadires. A la primera planta hi ha més habitacions, el magatzem de roba, el gimnàs, la perruqueria i la bugaderia. Al gimnàs hi ha penjat l'horari d'activitats. Se'n fa una foto i s'observa que hi ha activitats programades de dilluns a divendres, la darrera a les 17 hores. A la planta -1 hi ha la sala polivalent, on hi ha la majoria dels usuaris, la cuina, el rebost, dos lavabos, la sala d'infermeria i un espai amb butaques reclinables, una de les quals està ocupada per una persona amb un alt deteriorament cognitiu. El centre disposa de cuina pròpia. Els usuaris tenen un menú general (primer plat, segon i postres) i una part dels residents mengen algun dels àpats de forma triturada. S'observa que els menús de la setmana són equilibrats des del punt de vista dietètic, si bé potser caldria espaiar de manera més proporcionada la ingesta de carn. Aspectes mèdics Es visiten breument, i de manera aleatòria, diversos residents, incloent-hi els tres que en aquell moment es troben en contenció mecànica mitjançant un cinturó de subjecció abdominal.
---------------------	---

Observacions	Es pot objectivar que en tots els casos en què s'utilitza contenció hi ha un deteriorament cognitiu evident. També s'observa que el material que s'utilitza per a la contenció és molt heterogeni i el personal del centre explica que el porten les famílies. Es revisen les històries dels usuaris en contenció física. No es detecta un abús de psicofàrmacs en les prescripcions i s'observa que la indicació facultativa es fa amb la conseqüent revisió periòdica. Tanmateix, es fa constar que la revisió de la història clínica dels usuaris és complicada per la gran dispersió de dades que hi ha (medicació en fitxa, antecedents en carpeta d'expedient, indicació de contenció en carpeta independent, etc.) Mostren a l'Equip les comunicacions que periòdicament remeten a la Fiscalia sobre les contencions mecàniques que fa el centre (incloses les baranes), i també les farmacològiques (pràcticament qualsevol psicofàrmac). Així mateix, en l'expedient de l'usuari hi ha el contracte d'ingrés al centre, que en diversos casos està signat pel mateix pacient. Això, malgrat que de la documentació mèdica es desprengui que l'afectació cognitiva ja era significativa en el moment de l'ingrés i comprometia la seva competència per decidir. En aquest sentit, la psicòloga del centre ja havia explicat prèviament que un nombre significatiu de residents havien estat admesos i ho continuen sent, per obligació contractual o de concertació amb el Departament de Benestar Social i Família, en els documents d'ingrés dels quals consta la signatura de les persones interessades, tot i que es troben en una situació de capacitat cognitiva molt disminuïda. L'assistència mèdica dels residents va a càrrec d'un facultatiu del mateix centre, amb una dedicació parcial de dos dies per setmana, i per facultatius de serveis de Mutuam, segons el que estableixen recentment els serveis d'assistència primària de l'ICS. El centre també compta amb presència de personal d'infermeria 12 hores cada dia. El centre no disposa d'un protocol de contencions, sinó d'un protocol de risc de lesions i caigudes. Malgrat que el contingut tècnic és correcte en termes generals, el protocol no esmenta enlloc com s'ha de gestionar el consentiment informat de la persona afectada per aplicar-li contencions, ni com fer constar la impossibilitat d'obtenir-lo quan la correcta assistència del pacient en determina la indicació. A més, fóra convenient que l'ordre mèdica inclogués no només autorització i zona de subjecció, sinó també motius, durada i intervals d'avaluació, a banda d'exigir que el material de subjecció sigui homologat. Finalment, en alguns passatges del protocol, els terminis temporals resulten excessivament indeterminats (cal comprovar "cada poc temps" les subjeccions o cal mantenir contacte verbal amb "interval·ls regulars").
Recomanacions	1. Com que es tracta d'un centre geriàtric no sociosanitari no és obligatori que disposi de mitjans de contenció. Ara bé, atès que aquests instruments s'acaben utilitzant, caldria homogeneïtzar el material que s'empra i garantir que estigui degudament homologat. Així mateix, caldria que el centre es dotés d'un veritable protocol de contencions que concretés algunes qüestions que l'actual protocol de risc de lesions i caigudes no preveu. 2. Seria recomanable unificar la història clínica dels pacients per evitar errades derivades d'una possible pèrdua d'informació per la dificultat de consulta. 3. Caldria establir de manera protocol·lària l'avaluació de la competència del pacient en el moment de la signatura del contracte d'ingrés al centre i actuar de conformitat amb el resultat d'aquesta avaluació.

Recomanacions	4. En el cas de persones derivades directament pels serveis del Departament de Benestar Social i Família, seria desitjable que la capacitat cognitiva de la persona admesa estigués prèviament determinada i registrada en la documentació que acompanya el pacient, amb l'objectiu de determinar la procedència d'actualitzar l'avaluació de la competència de pacient per a la signatura del contracte d'ingrés al centre i actuar de conformitat amb el resultat d'aquesta avaluació.
Resposta	Pendent

g. Centres sociosanitaris

	Centre Terapèutic Valldaura
Data	14 d'octubre de 2015
Número de visita	Primera
Observacions	La visita va consistir en la supervisió de les instal·lacions, en l'intercanvi d'informació amb la direcció del centre i en l'entrevista amb alguns joves (7). Com a exemple de bona pràctica, es valora positivament el sistema de reforç positiu. Pel que fa a les instal·lacions, es constata que les parts comunes són correctes, si bé les habitacions de la casa són col·lectives, amb capacitat per a 12 o 14 joves, amb lliteres i molt poc espai. D'altra banda, els joves no tenen espai per desar-hi la roba i les seves pertinences. En aquest sentit, s'observa que la roba es desa en una habitació comuna que hi ha al costat de les dutxes, on es produeixen robatoris, segon el relat dels entrevistats. Del relat dels entrevistats, també se'n desprèn que els armariets només es fan servir per a roba que no s'utilitza. Les habitacions tampoc no estan degudament climatitzades i els joves manifesten que passen molt de fred. Alguns dels entrevistats també es queixen de la manca d'higiene a les dutxes i del fet que a les habitacions situades a cases independents no funciona el lavabo, punt en el qual es posa de manifest la contradicció entre el relat de la direcció del centre i el dels joves entrevistats. Pel que fa a la resta d'aspectes del funcionament del centre, del relat dels joves entrevistats, se'n desprèn el següent: • La qualitat del menjar no és gaire bona i és escassa (alguns nois manifesten que passen gana, ja que després d'activitat esportiva intensa només els donen una torrada). • Alguns es queixen que les visites amb els familiars també són escasses. • Si bé alguns dels entrevistats valoren positivament la tasca dels educadors (el millor del centre), alguns relaten episodis d'insults per part d'ells i, en algun supòsit, una empena gratuïta. • Els joves relaten que en les contencions hi intervenen altres joves, si bé es desprèn que no ho viuen de forma negativa, malgrat que la pràctica de la contenció revela un cert descontrol. Expliquen que en algunes ocasions un noi especialment vulnerable no només era contingut, sinó que els altres nois aprofitaven per colpejar-lo.

Recomanacions	1. El personal ha de garantir que les contencions es practiquen en casos estrictament necessaris i de forma proporcional. 2. Les habitacions haurien de ser per a un nombre més baix de joves, en cap cas per a 12 o 14. I els joves haurien de poder disposar d'armaris o de mobiliari per desar-hi la roba i els objectes personals. 3. A partir del que expressen alguns entrevistats, cal valorar si l'actitud del personal educador és respectuosa i ajustada a la seva funció professional. 4. Cal valorar la conveniència del consum de tabac com a instrument de premi o càstig, tenint en compte que es tracta de menors d'edat. 5. Cal valorar la suficiència de les visites i la relació amb la família. 6. Cal reparar el lavabo compartit de les casetes de fusta. 7. Cal reparar la calefacció i, en general, garantir la bona climatització de totes les estances. 8. Cal millorar la qualitat i la quantitat de menjar.
Resposta	Pendent

Centre residencial SAR Mont - Martí

Data	31 de març de 2015
Número de visita	Seguiment. Visita prèvia: 11/10/2011
Observacions	Del resultat de la visita i del seguiment que se n'ha fet, es conclou el següent: La unitat 5, que atén infants i adolescents amb trastorn de conducta greu, especialment la sala d'estar, presenta un greu estat de deteriorament i requereix que se'n faci una actualització. Les greus dificultats que pateixen els nois i noies que hi resideixen no justifiquen la manca d'unes condicions mínimes de calidesa i confort. Els infants i adolescents conviuen barrejats amb adults de fins a 21 anys. Aquesta situació contravé l'article 37 c) de la Convenció de les Nacions Unides sobre els drets de l'infant, que estableix que qualsevol infant privat de llibertat ha d'estar separat de l'adult, llevat que es consideri contrari al seu interès, així com les Regles de les Nacions Unides per a la protecció dels infants privats de llibertat, aplicables també als infants i adolescents ingressats en institucions per motiu de discapacitat (Regla 29 en relació amb la Regla 11 b). Es continua constatant la manca de personal amb formació específica per atendre infants i adolescents. Així, els cuidadors atenen de forma indistinta infants i adults, sense tenir formació especialitzada en matèria d'infància. Aquesta situació contravé les Regles de les Nacions Unides per a la protecció dels infants privats de llibertat (Regles 81 i següents), que estableixen que "el personal ha de ser competent i disposar d'un nombre suficient d'especialistes, com ara educadors [...]" i "ha de rebre formació per desenvolupar eficaçment les seves funcions, en particular la capacitat en psicologia infantil, protecció de la infància, i criteris i normes internacionals de drets humans i drets de l'infant, incloses aquestes Regles".

Observacions	Els infants adolescents i joves residents a la unitat 5 i alguns de la unitat 4 dormen en habitacions tancades amb clau des de les quals no tenen cap accés possible a l'exterior, ni tan sols per avisar, i sense que hi hagi cap mecanisme efectiu per visualitzar-los des de fora. Aquesta situació contravé la Llei 14/2010, sobre els drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència, i les Regles de les Nacions Unides per a la protecció dels infants privats de llibertat, que prohibeixen l'aïllament i el tancament dels infants en cel·les o habitacions, si no és com a mesura excepcional de contenció en episodis de violència. Aquesta situació pot posar en risc, a més, la seguretat dels infants en cas d'emergència, malaltia o qualsevol altra necessitat pugui sorgir. Se segueix constatant la manca d'elements de joc i de joguines adequades a les necessitats dels infants, especialment en el cas de la unitat 5, per bé que s'han introduït alguns petits elements decoratius a les portes i les parets de les habitacions. La greu afectació que pateixen no exclou la condició d'infants i adolescents, que hauria de prevaldre, i el dret al joc i a participar en activitats de lleure pròpies de la seva edat, que reconeix l'article 31 de la Convenció de les Nacions Unides sobre els drets de l'infant. Finalment, segueix mancant una normativa que reguli les condicions dels recursos residencials on viuen infants i adolescents amb discapacitat i els seus drets. Aquesta situació incompleix les previsions de l'article 3.3 de la Convenció de Nacions Unides sobre els drets de l'infant, la qual, tot i preveure que l'ingrés en institucions ha de ser l'últim recurs, també preveu que els estats han d'establir normes per al funcionament de les institucions, serveis i establiments per a infants i han de garantir-ne el compliment per mitjà de la supervisió adequada.
Recomanacions	1. Cal millorar l'estat de conservació i manteniment del centre, en especial les instal·lacions de la Unitat 5, de manera que es garanteixin unes condicions mínimes de calidesa i confort. 2. Cal garantir la separació d'infants i adults. 3. Cal garantir que el personal tingui formació específica per atendre infants i adolescents en situació de discapacitat. 4. Cal posar fi a la pràctica de tancar els nois i noies amb clau, i fer-ho només en cas de mesura excepcional de contenció en episodis de violència. 5. Cal garantir que les contencions les fan professionals adequats, en cas excepcional i de forma proporcional, i que es fan a través de mecanismes homologats (valoració mèdica a partir de la documentació lliurada). 6. Cal regular les condicions dels recursos residencials on viuen infants i adolescents amb discapacitat i els seus drets.
Resposta	En data 13 de maig de 2015 el Servei d'Inspecció i Registre va mantenir una reunió amb els representants de l'entitat Sarquavitaie Residència Mont – Martí, titular d'aquest centre concertat amb la Secretaria d'Inclusió Social i de Promoció de l'Autonomia Personal (SISPAP), a fi d'assessorar-la per aplicar les millores. Amb aquesta finalitat, l'1 de juny de 2015 els responsables d'aquesta entitat van presentar un conjunt de propostes de millora que preveuen una sèrie d'actuacions durant l'any 2015, mesures funcionals de formació i altres alternatives. Així mateix, el Servei d'Inspecció i Registre durà a terme el seguiment de les mesures indicades.
Grau d'acceptació	Parcialment acceptades

	Residència per a persones amb discapacitat intel·lectual Mas Sauró
Data	27 d'octubre de 2015
Número de visita	Primera Hi ha una actuació d'ofici oberta: AO 127/2015
Observacions	Es tracta d'un centre públic, dependent de la Secretaria d'Inclusió Social i de Promoció de l'Autonomia Personal i gestionat per la Fundació Vella Terra. Es va inaugurar el juliol de 2015 i va entrar en funcionament el 15 de setembre. Disposa de 48 places, però el dia de la visita només té 21 residents. N'esperen més (4) en els propers dies i preveuen arribar a la màxima capacitat abans de Nadal. El perfil de les persones residents és de discapacitat intel·lectual i de trastorns de conducta. El centre es troba relativament aïllat, cosa que comporta una major dificultat d'integració dels pacients a la comunitat, però es tracta d'un recurs d'ingrés temporal que busca augmentar la funcionalitat i la integració plena a la comunitat, que pot treballar-se en recursos posteriors. En aquest sentit, es preveuen estades d'un a dos anys. El centre disposa de 6 hores de metge la setmana, 15 hores de psiquiatria, 90 d'infermeria i assistència pública d'urgència, tant somàtica com de salut mental. No hi ha plaça de terapeuta ocupacional, tot i que una monitora en té la titulació. Tenen tres monitors per mòdul (16 habitacions) i torn, llevat de la nit, en què només hi ha tres monitors per a tot el centre. Es preveu ampliar la plantilla paulatinament, d'acord amb l'ocupació de les places. Es visiten les sales d'estar, una unitat i diversos dormitoris, el gimnàs, la bugaderia i la cuina. Les unitats són mixtes i disposen de 16 habitacions individuals. Les habitacions no tenen càmeres ni espiells. Disposen de timbre i no es tanquen a la nit, llevat que la persona resident ho demani. Només un 20% dels llits estan ancorats a la paret. Ingressos Totes les places són públiques. La majoria d'ingressos es produeixen per derivació de centres psiquiàtrics o UHEDI, tot i que alguns residents provenen del seu domicili (sempre amb derivació professional). Informen que no hi ha hagut cap ingrés involuntari fins al moment. Quasi tots els interns estan incapacitats legalment, tot i que n'hi ha dos en tramitació. L'ingrés el signen els tutors, en el primer cas, o un "familiar responsable", en el segon, sempre en presència de la persona resident. La directora del centre explica que ha hagut d'assumir la guarda de fet de diversos pacients que estan incapacitats, però pendents d'assignació de tutor. Abans de cada ingrés es fa un procés d'adaptació del futur resident, de manera que la inserció sigui com més ràpida i fluida millor, així com una entrevista amb la família i una visita al seu domicili. Activitats i comunicació Expliquen les diverses activitats que desenvolupen els residents, que inclouen taller de cuina, escriptura, formació, etc., amb l'objectiu que adquireixin habilitats per guanyar autonomia. També hi ha sortides a l'exterior, a l'entorn de Collserola i a Barcelona. Tenen furgoneta pròpia o fan servir els FGC.

Observacions	Les famílies poden visitar els interns al centre amb força flexibilitat i passejar-hi. La major part d'interns tenen els seus propis mòbils i els poden emprar a les hores de lleure. També poden utilitzar el telèfon fix del centre dos cops al dia. L'autobús del barri (línia 118), que arriba fins a la porta del centre, no funciona els diumenges i festius. Han demanat a TMB que doni servei aquests dies, perquè les famílies que no disposen de vehicle propi puguin accedir-hi. Contencions El centre treballa amb pacients amb trastorns de conducta associats a discapacitat intel·lectual, per la qual cosa les situacions d'agitació són probables, malgrat que manifesten que no n'hi ha hagut cap fins al moment. Els tipus contenció disponibles són: ambiental, verbal, psicofarmacològica i habitació de <i>time-out</i>. L'Equip demana el protocol de contencions del centre, que ha elaborat la Fundació Vella Terra, i se li'n lliura un exemplar. Es fa prevaldre la contenció verbal abans que la farmacològica, i aquesta abans que la física i la mecànica. Aquesta darrera es considera d'últim recurs. En el seu expedient, cada resident té una pauta mèdica que indica quina contenció farmacològica és la indicada, quan sigui necessari, i si és susceptible de contenció física/mecànica o no. La sala de <i>time-out</i> té coixins a les parets, però no arriben al sostre ni n'hi ha al terra. Tampoc no disposa de banc per seure-hi o jeure-hi, cosa que en limitaria l'ús a períodes molt breus de temps. La directora manifesta que de moment no s'ha hagut d'emprar mai. S'observa que no té càmera de seguretat i que l'espill que té la porta no proporciona accés visual a tota la sala. La directora manifesta que ha demanat que s'instal·li una càmera de seguretat, però de moment no ha rebut cap resposta. El centre no disposa d'habitació específica de contencions. Si hi hagués una situació de greu agitació d'un intern, en què no fos possible aplicar ni contenció verbal ni farmacològica, s'hauria de fer la contenció física in situ i, eventualment, aplicar la mecànica a les habitacions de vida, que no tenen càmeres de seguretat. A més, no hi ha prou personal per fer una contenció física suficientment perllongada, mentre es gestiona la resta de residents, se'ls administra la medicació i es prepara la contenció mecànica. Atesa la distància del centre amb els serveis sanitaris, la contenció física exigirà una duració excessivament perllongada, cosa que n'incrementarà el risc. S'observa que les subjeccions de què disposen per a les contencions mecàniques són les homologades. El dia de la visita no s'ha hagut de fer cap contenció física ni mecànica. Tot i això, disposen d'un model de registre de contencions i un full anual de seguiment. A més, quan es produeixin, les inclouran en la història clínica de l'intern. Alimentació Es visita la cuina, que està ben equipada, i s'examina un menú quinzenal elaborat pel CESNUT, que és equilibrat des del punt de vista nutricional i de varietat.
--------------	--

Observacions	Salut L'Equip entrevista breument alguns usuaris, sense detectar-ne sedació ni queixes sobre el centre, i revisa quatre expedients dels interns escollits a l'atzar i sobre la base de les entrevistes. La pauta psicofarmacològica es considera òptima en els pacients revisats, sense abús de psicofàrmacs. Les medicacions de rescat o reserva es troben adequadament prescrites i amb indicació expressa de la situació d'ús. No obstant això, caldria incorporar-hi un màxim diari o indicació de la possibilitat de repetició cada cert temps (o no).
Recomanacions	1. Caldria valorar la necessitat d'instal·lar càmeres als passadissos i altres mesures relacionades amb el mobiliari, com ara l'ancoratge dels llits de les habitacions. 2. Caldria instal·lar una càmera de seguretat a la sala de <i>time-out</i> i acabar de posar-hi coixins al terra i a la resta de la paret. 3. Caldria habilitar una habitació amb funcions de contenció, dotada de càmera de seguretat i llit ancorat al terra o a la paret. 4. Els ingressos de les persones que no estan incapacitades legalment s'han de considerar involuntaris. Malgrat la signatura d'un familiar responsable, cal la notificació a la Fiscalia. En qualsevol cas, l'Equip considera que és una bona pràctica llegir el contracte residencial, en tots els casos, davant la persona resident. 5. Caldria que la direcció de centre incorporés a la pauta psicofarmacològica un màxim diari o la indicació de la possibilitat de repetició cada cert temps o de la prohibició de fer-ho.
Resposta	Pendent

VIII. ESTAT DE COMPLIMENT DE LES RECOMANACIONS FORMULADES EN ANYS ANTERIORS

VIII. ESTAT DE COMPLIMENT DE LES RECOMANACIONS FORMULADES EN ANYS ANTERIORS

a. Centres penitenciaris	117
b. Policia local i guàrdia urbana.....	120

VIII. ESTAT DE COMPLIMENT DE LES RECOMANACIONS FORMULADES EN ANYS ANTERIORS

a. Centres penitenciaris

	Centre Penitenciari d'Homes de Barcelona
Data	30 de gener de 2014
Número de visita	Seguiment Visita prèvia: 13/06/2013
Recomanacions	1. Atès que el Departament d'Infermeria és un entorn terapèutic en què les mesures restrictives com ara les contencions i l'aïllament responen a criteris mèdics, en condicions d'igualtat al tractament que rebrien els interns com a pacients en centres civils, es recomana la revisió dels aspectes de seguretat clínica o del pacient de la Circular 3/2004 (exemple: posició de contenció). 2. Es recomana que al Departament d'Infermeria s'hi habilitin habitacions específiques per a la contenció o l'aïllament amb videovigilància i que s'asseguri el nivell d'observació continuada que requereix aquest tipus de mesures. 3. Es recomana que s'elabori un protocol sanitari d'actuació, més específic i detallat que la Circular 3/2004, que hauria d'establir els registres necessaris en la indicació i el seguiment de les mesures de contenció i aïllament, més enllà del registre sense variables preestablertes al curs clínic del pacient. Així mateix, també es considera útil l'elaboració d'un registre separat del nombre i les característiques de les mesures restrictives que s'utilitzen a la unitat. 4. Per garantir una correcta aplicació de les mesures de contenció, es recomana que hi hagi un pla de formació continuada en els diversos procediments de contenció adreçada a tots els professionals i a tots els departaments on s'apliquen aquest tipus de mesures.
Resposta 10/12/2015	• Considerant la rellevància i la sensibilitat de l'assumpte, l'Institut Català de la Salut (ICS) va iniciar una anàlisi crítica dels procediments d'immobilitzacions sanitàries dins dels centres penitenciaris. • A tal efecte, es va crear una comissió multidisciplinària formada per metges, personal d'infermeria i psiquiatres de l'àmbit penitenciari, i un representant del Comitè d'Ètica Assistencial d'Atenció Primària de l'ICS. • Fruit de les reunions d'aquesta comissió, s'ha pogut tancar un document en què s'estableix el procediment per a les contencions sanitàries dins del medi penitenciari de Catalunya (aquest document està en procés de revisió i aportació d'esmenes per part dels membres de la comissió fins al 18 de desembre de 2015). • En relació amb els registres de contencions, hi ha un apartat específic dins el programa d'història clínica informatitzada, l'Estació Clínica d'Atenció Primària o ECAP, per fer el seguiment de les contencions. Aquest apartat ja ha estat difós entre el personal sanitari i la seva implantació s'ha completat satisfactòriament.
Grau d'acceptació	Acceptades

	Centre Penitenciari de Ponent
Data	21 d'octubre de 2014
Número de visita	Seguiment Visita prèvia: 23/01/2012
Recomanacions	1. Cal que els funcionaris compleixin la normativa d'anar identificats. 2. Cal instal·lar càmeres de videovigilància a la zona de la rotonda del Departament d'Ingressos.
Resposta 07/12/2015	• La Direcció General de Serveis Penitenciaris manifesta que, en general, l'obligatorietat i la necessitat de dur sempre una identificació és una norma que es compleix i es fa complir en tota la seva extensió. Tot i la insistència perquè es respecti aquesta norma, s'ha donat algun cas en què un funcionari no duia la seva identificació visible. Quan això succeeix, el funcionari pot ser sancionat per infracció. • El Departament d'Ingressos del Centre Penitenciari Ponent ja té càmeres de videovigilància. Estan situades a la zona d'entrada de personal i de l'entrada de vehicles, a la zona de recepció i d'identificació d'interns, i a les cel·les de contenció. Es va considerar la possibilitat d'instal·lar càmeres a l'espai per a escorcolls, però es va desestimar perquè aquest fet podia vulnerar el dret a la intimitat.
Grau d'acceptació	Acceptades
	Centre Penitenciari de Quatre Camins
Data	11 de novembre de 2014
Número de visita	Seguiment Visita prèvia: 28/02/2014
Recomanacions	Pel que fa al Departament d'Infermeria: 1. Cal que les contencions a l'entorn sanitari les faci el personal sanitari. Atès que qui practica les contencions són els funcionaris, haurien de tenir garantit l'accés als protocols sobre aquesta qüestió i rebre formació sobre les contencions de tipus sanitari: concepte, normes i procediments. 2. Cal unificar criteris pel que fa a la posició en què es practiquen les contencions sanitàries en les diferents unitats dels centres penitenciaris i minimitzar-ne els riscos. 3. Cal introduir millores en el sistema informàtic, com ara la compatibilitat entre el sistema sanitari i el penitenciari o la possibilitat d'explotació directa de les dades sobre contencions. 4. Cal evitar que la salvaguarda de la confidencialitat pugui repercutir negativament en l'assistència que reben els interns (accés de tots els sanitaris implicats als sistemes i els registres informàtics). 5. Cal comunicar al jutge de vigilància penitenciària totes les contencions mecàniques que es practiquen.

Recomanacions	Pel que fa als mòduls prefabricats: 1. Malgrat que les cel·les de contenció no tinguin aquesta funció, tenint en compte l'ús que se'n podria fer (aïllament provisional en situacions d'alteració dels interns), caldria instal·lar-hi càmeres de videovigilància que garantissin la seguretat dels interns i dels funcionaris que els acompanyen. 2. Cal canviar al més aviat possible el vidre trencat de la porta de sortida al pati del mòdul MR-7.
Resposta 07/12/2015	Pel que fa al Departament d'Infermeria: • Les contencions als centres penitenciaris les fa sempre el personal funcionari, ja que en té l'expertesa. D'altra banda, a la infermeria només hi ha un metge i un infermer, i en les contencions es recomana que hi hagi quatre o cinc persones. • Els criteris sobre la posició de la contenció s'han revisat en comissió multidisciplinària i hi haurà una proposta en ferm en quinze dies, ja que es troba en fase de deliberacions finals. • El sistema informàtic que s'utilitza és l'ECAP, el mateix que fa servir el sistema sanitari públic català. En aquest sistema, hi ha un apartat específic per al seguiment de les contencions. • Tot el personal sanitari que ho necessita té accés a la història clínica dels pacients en condicions d'igualtat amb els professionals sanitaris no penitenciaris. • Les direccions dels centres penitenciaris comuniquen, i tenen l'obligació de fer-ho, l'inici i la finalització de les contencions que es produeixen als seus centres al jutge de vigilància penitenciària corresponent. Pel que fa als mòduls prefabricats: • El Centre Penitenciari Quatre Camins disposa de quatre mòduls prefabricats: el mòdul 6, el 7, el 8 i el mòdul semiobert (MESOP). D'aquests quatre mòduls, només el MESOP té habilitada una cel·la en què es fan aïllaments quan ho requereix la situació. En cap cas es fan contencions en aquesta cel·la, que no disposa de cap element que ho permeti fer. Per aquest motiu, aquesta cel·la no té càmera de videovigilància. • El vidre trencat de la porta de sortida al pati del mòdul MR-7 ja es va canviar.
Grau d'acceptació	Parcialment acceptades

b. Policia local o guàrdia urbana

	Polícia Local de Montcada i Reixac
Data	20 de març de 2013
Número de visita	Seguiment Visita prèvia: 04/07/2012
Recomanacions	1. S'hauria d'instal·lar el cartell informatiu corresponent a l'espai destinat a la custòdia de persones detingudes. 2. Es considera necessari proveir la comissaria d'un registre específic de detencions, més enllà de les diligències o les minuts policials que es facin. Es tracta de dos registres diferents i compatibles entre si que garanteixen que es disposa de tota la informació relativa al procés de detenció d'una persona. 3. És recomanable que en el moment de lliurar la persona detinguda als Mossos d'Esquadra es faci constar l'hora exacta en les diligències policials.
Resposta 21/12/2015	• Es col·locarà el cartell ressenyat com més aviat millor. • Des de la Prefectura de Policia Local s'han donat les ordres necessàries perquè, abans de la finalització d'aquest mes de desembre, es proveeixin les dependències de la Policia Local d'un llibre de registre de detencions en què constaran les dades relatives a totes les detencions practicades. • S'anota l'hora de sortida de la persona detinguda en el llibre de registre de detinguts de la Policia Local, així com l'hora d'entrada en el llibre corresponent dels Mossos d'Esquadra, amb la qual cosa resta garantida l'absència de demores innecessàries en el procés de custòdia i lliurament de detinguts.
Grau d'acceptació	Acceptades

	Polícia Local de Vilafranca del Penedès
Data	10 d'abril de 2013
Número de visita	Primera
Recomanacions	No s'han de barrejar dins de l'àrea de custòdia persones majors d'edat amb menors d'edat. En el cas de dones, cal recordar que també s'han d'ubicar en dependències diferents de les destinades a homes.
Resposta	La Policia Local informa que dins de l'àrea de custòdia en cap cas no es barregen persones majors d'edat amb menors d'edat i es respecta el fet d'ubicar en dependències diferents els homes i les dones
Grau d'acceptació	Acceptades

	Polícia Local de Mollet del Vallès
Data	30 d'octubre de 2013
Número de visita	Primera

Recomanacions	L'àrea de custòdia de la comissaria no compleix les condicions mínimes necessàries per albergar-hi detinguts. En aquestes circumstàncies, el més recomanable és traslladar les persones detingudes directament als Mossos d'Esquadra en espera que s'inaugurin les noves dependències i se'n comprovin els serveis i la configuració.
Resposta 17/12/2015	Les dependències on es feia la custòdia de persones detingudes no estan dotades de mitjans de videovigilància ni senyalitzades. Per tant, seguint les recomanacions del Síndic, l'estada de persones detingudes a les dependències policials és la menor possible (fer la minuta) i sempre que es pot es fan els trasllats de persones detingudes directament a la seu dels Mossos d'Esquadra, en espera del trasllat a les noves dependències, que sí que tindran aquestes funcionalitats.
Grau d'acceptació	Acceptades

Polícia Local de Tortosa

Data	21 de novembre de 2013
Número de visita	Primera
Recomanacions	1. Col·locar una càmera de seguretat al pàrquing, en el punt d'entrada de les persones detingudes, i una altra al passadís que porta a l'espai de detenció, juntament amb els cartells informatius de l'existència de càmeres de videovigilància. 2. Identificar el dipòsit de persones detingudes o l'àrea de custòdia amb un cartell. 3. Per motius de seguretat, es considera més adequat que l'armer estigui situat just abans de l'accés a la zona de custòdia, al pàrquing. 4. És recomanable que hi hagi un llibre de registre de persones detingudes específic per als menors d'edat. 5. Pintar les parets de l'àrea de custòdia.
Resposta 7/03/2014 (carta) 20/11/2015 (registre SGC)	• S'ha efectuat la comanda de dues càmeres de seguretat per col·locar-les una en el punt d'entrada de les persones detingudes i l'altra al passadís que porta a l'espai de detenció, juntament amb els cartells informatius de l'existència de les càmeres. Així mateix, l'empresa subministradora ja ha efectuat l'estudi de camp sobre la seva instal·lació i la connexió als monitors de control de la sala. La data prevista d'acabament és inferior a un mes. • Sobre la identificació de l'àrea de custòdia, ja s'ha col·locat un cartell de preavís "Accés a l'àrea de custòdia" i un altre d'específic "Àrea de custòdia de detinguts". • Quant al canvi d'ubicació de l'armer, les consideracions de seguretat difereixen. L'opinió tècnica municipal considera més segura, per la mateixa operativa de la Policia Local, l'actual ubicació. Se significa que l'agent de sala controla en tot moment per càmeres l'estada de les persones detingudes a les cel·les. En el supòsit d'una situació greu compromesa que comportés l'entrada a l'àrea de custòdia, faria perdre un temps vital el fet que els agents haguessin de passar primer pel pàrquing a deixar-hi les armes i després anar a atendre les persones detingudes. A més, les claus d'aquest armer estan sota la custòdia de l'agent de sala com una mesura extra de seguretat. D'aquesta manera, es garanteix que ningú no pot accedir a l'armer i sostreure'n cap arma. Es considera que la ubicació actual és la més convenient. Les instruccions clares i precises que tenen els components de la plantilla és que en cap cas poden entrar a l'àrea de custòdia amb les armes. Aquesta instrucció es compleix amb total exactitud.

Resposta	• Ja es disposa d'un llibre de registre de persones detingudes específic per als menors d'edat. • Ja s'han pintat les parets de l'àrea de custòdia.
Grau d'acceptació	Parcialment acceptades

Polícia Local de Palau-solità i Plegamans

Data	3 d'abril de 2014
Número de visita	Primera
Recomanacions	1. Formalitzar un conveni de col·laboració i coordinació amb la Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra, amb l'objectiu de concretar que, en tots els casos, les persones detingudes es lliurin a aquest cos policial perquè iniciï les diligències d'identificació i investigació que escaiguin. Mentre això no es faci, caldria adoptar les mesures següents: - Tenir un llibre específic de registre i custòdia de persones detingudes diferenciat per a adults i menors. - Col·locar l'armer en un espai protegit i de seguretat just a la zona d'entrada del pàrquing en lloc d'on està ubicat actualment, a la planta primera de l'edifici. - Complir el compromís de substituir la finestra i el llum que hi ha dins la cel·la per motius de seguretat de la persona detinguda. - Complir els articles 520.4 i 767 de la LECrim, que ordenen la comunicació immediata de la detenció al col·legi d'advocats.
Resposta 1/12/2015	• A la Prefectura de Policia de Palau-solità i Plegamans no es fa servir cap dependència com a dipòsit de persones detingudes, ja que el protocol d'actuació és portar aquestes persones, una vegada efectuat el corresponent reconeixement mèdic a l'Hospital de Mollet, a la Comissaria de districte dels Mossos d'Esquadra amb seu a Santa Perpètua de Mogoda. • Hi ha un protocol d'actuació establert amb els Mossos d'Esquadra que determina el següent: - Pel que fa a les persones detingudes per trànsit, les policies locals comunicaran la detenció immediatament als Mossos d'Esquadra. En aquest cas, cada cos instruirà diligències d'acord amb les competències que tingui assignades. - Si es tracta d'un delictes contra la seguretat del trànsit, realitzaran totes les diligències necessàries i, un cop finalitzades, traspassaran les diligències als Mossos d'Esquadra per continuar les gestions i la seva presentació al jutjat. - La persona detinguda haurà de ser portada al més aviat possible a dependències dels Mossos d'Esquadra amb la minuta, el full de lectura de drets i l'informe mèdic, tot i que la policia local continuï instruint diligències específiques de trànsit. - Pel que fa a les persones detingudes per seguretat ciutadana, la detenció es comunicarà de manera immediata al cap de torn dels Mossos d'Esquadra i la persona detinguda serà portada al més aviat possible als Mossos d'Esquadra, acompanyada de la compareixença o minuta, N01 full de lectura de drets de persones detingudes i informe mèdic. - Atenent problemes infraestructurals, serà permès que les policies locals ingressin la persona detinguda a l'ACD i al més aviat possible (temps raonable) portin la minuta o compareixença.
Grau d'acceptació	Acceptades

	Polícia Local de Parets del Vallès
Data	3 d'abril de 2014
Número de visita	Primera
Recomanacions	Tenint en compte que la Policia Local no disposa d'àrea de custòdia i està protocol·litzat traslladar les persones detingudes directament als Mossos d'Esquadra en alguns casos, el més recomanable seria revisar el protocol d'actuació i de coordinació existent actualment entre ambdós cossos policials per traslladar les persones detingudes directament en tots els supòsits.
Resposta 17/12/2015	Es compleix estrictament el que estableix el conveni de col·laboració amb els Mossos d'Esquadra, vigent des del 2004. L'esmentat conveni estableix, pel que fa al tractament de detinguts, que siguin traslladats directament a la Comissaria de la PG-ME de l'ABP de Mollet del Vallès.
Grau d'acceptació	Acceptades

	Polícia Local de la Roca del Vallès
Data	3 d'abril de 2014
Número de visita	Primera
Recomanacions	1. Quant a les persones detingudes, atès que la policia local no té àrea de custòdia i està protocol·litzat traslladar-les directament als Mossos d'Esquadra només en alguns casos, el més recomanable seria revisar el protocol d'actuació i de coordinació existent actualment entre ambdós cossos policials per lliurar les persones detingudes a la Policia de la Generalitat–Mossos d'Esquadra perquè iniciïn les diligències d'identificació i investigació que escaiguin en tots supòsits. 2. Mentre no es revisi el nou conveni i es concreti els principals aspectes operatius entre ambdós cossos policials, cal que s'acrediti el compliment dels articles 520.4 i 767 de la LECrim, que ordenen la comunicació immediata de la detenció al col·legi d'advocats, de manera que es garanteixi l'assistència lletrada de la persona detinguda des del primer moment en què es produeix la detenció i durant tot el temps en què transcorre la situació de privació de llibertat.
Resposta 17/11/2015	- La Policia Local de la Roca del Vallès segueix els protocols de custòdia i trasllat de persones detingudes que l'Àrea Bàsica Policial dels Mossos d'Esquadra de Granollers determina, a partir de les directrius que rep dels serveis centrals del cos i de la ineludible conciliació entre aquests i les necessitats derivades del funcionament ordinari dels jutjats de Granollers. Els esmentats protocols són estandarditzats per a totes les policies locals del partit judicial. Amb tot, es proposarà a la Policia de la Generalitat-Mossos d'Esquadra la revisió del protocol d'actuació i de coordinació per al lliurament de persones detingudes per a l'inici de les diligències d'identificació que escaiguin en tots els supòsits. - Des que la Policia de la Generalitat va substituir el Cos Nacional de Policia i la Guàrdia Civil al partit judicial de Granollers, el novembre de 2001, els protocols de treball amb les diferents policies locals del partit respecte d'atestats amb persona detinguda han establert que la comunicació a l'advocat la fa el Cos de Mossos d'Esquadra en el moment en què rep la persona detinguda, ja que aquest cos policial és qui continua i acaba l'atestat en curs i, per tant, qui gestiona la declaració de la persona detinguda amb presència lletrada.
Grau d'acceptació	Parcialment acceptades

Guàrdia Urbana de Lleida	
Data	30 de maig de 2014
Número de visita	Primera
Recomanacions	1. No es considera que l'ús de càmeres en espais on es pot produir una situació d'escorcoll integral de la persona vulneri cap dret fonamental sempre que s'adoptin les mesures oportunes per garantir que en aquestes circumstàncies les imatges queden emmagatzemades per ser visualitzades únicament pels comandaments o responsables que s'acordin. 2. Per motius de seguretat, es considera que cal adoptar les mesures necessàries per substituir el sistema actual de mantes per unes de material ignífug. Mentre les mantes actuals no es retirin definitivament caldria desar-les en un armari que millori les condicions d'ordre i de manteniment. 3. Cal instal·lar un cartell que identifiqui les dues zones de cel·les per als usos que tenen assignades: homes i dones. 4. Cal insistir que la comunicació de la detenció s'ha de fer des del moment en què es produeix la detenció. 5. Cal emplenar diligentment tots els camps del llibre de registre de custòdia de detinguts, en particular pel que fa a l'hora d'entrada i de sortida de la persona detinguda de l'àrea de custòdia.
Resposta 1/12/2015	• A la sala d'escorcoll hi ha un sistema de gravació de so. Pel que fa al sistema de gravació d'imatges, es duren a terme les gestions necessàries perquè, com més aviat millor, es procedeixi a la instal·lació de les càmeres de gravació d'imatges i a l'emmagatzematge d'aquestes en un disc dur a disposició de l'autoritat competent, però no visibles a les pantalles de monitorització. També s'ha demanat l'ampliació dels discos SAS i la instal·lació d'un nou servidor per augmentar el període de conservació de les imatges. • Pel que fa a les mantes, actualment s'ha acordat amb el Departament de Benestar Social de l'Ajuntament el sistema de neteja per facilitar-les a les persones detingudes en condicions òptimes d'higiene. En vista de la proposta de l'Equip de l'MCPT, s'intentarà adquirir mantes ignífugues tan aviat com sigui possible. No obstant això, el risc d'incendi de les mantes és pràcticament nul, atès que les persones detingudes no disposen de mitjans per encendre foc durant el temps de romanen a les cel·les, que, a més, és només el temps necessari per a la instrucció de les primeres diligències, tal com estableix la LECrim, i en el mínim espai de temps possible passen a disposició dels Mossos d'Esquadra, que són els encarregats de completar les investigacions pertinents i de posar-les a disposició judicial. • Es procedirà a la instal·lació dels cartells identificatius de les dues zones de cel·les de manera immediata. • Es comunica el fet de la detenció als advocats des del primer moment. • El sergent responsable de l'OAC supervisa personalment l'emplenament correcte de tots els llibres-registre oficials.
Grau d'acceptació	Acceptades

	Policia Local de Castelldefels
Data	10 de juliol de 2014
Número de visita	Primera
Recomanacions	1. Cal identificar l'àrea de custòdia i posar els cartells informatius de l'existència de càmeres de videovigilància a tot arreu, inclòs el pàrquing. 2. Cal que s'inhabiliti la cel·la número 1, en la mesura que la ubicació de la placa turca no resguarda ni protegeix la intimitat de la persona detinguda.
Resposta 30/01/2015	• Se senyalitzarà degudament que es tracta d'una zona videovigilada. • La inhabilitació de la cel·la número 1 es considera innecessària, atès que la disposició dels barrots impedeix veure la placa turca i només és possible mirar de manera totalment frontal en una zona dels barrots, la qual cosa es pot evitar cobrint aquesta zona amb algun element. S'ha de preservar la seguretat de la persona detinguda i la fórmula proposada conjuga perfectament el dret a la intimitat amb la seguretat.
Grau d'acceptació	Parcialment acceptades

	Policia Local de Valls
Data	2 de setembre de 2014
Número de visita	Primera
Recomanacions	1. L'Ajuntament hauria de resoldre clausurar l'ACD, definitivament i sense dilació, i identificar amb els rètols oportuns la zona com a magatzem o similar. 2. Cal que els agents de la policia vagin degudament identificats. 3. No es considera adequat registrar les persones detingudes en funció de la raça a la qual pertanyen.
Resposta 20/01/2015	• Quant a la senyalització de les cel·les, s'ha donat la instrucció que no es tornin a utilitzar per desar-hi objectes. • Quant a la clausura de l'àrea de custòdia, ara per ara és del tot inviable complir aquesta recomanació, atès que la ciutat de Valls, com a cap del partit judicial de l'Alt Camp-Conca de Barberà, ha de disposar d'un dipòsit de persones detingudes a disposició judicial, i la clausura d'aquest espai provocaria un perjudici pitjor del que es vol evitar. Tot i això, s'ha procedit a adequar-la i millorar-la, pel que fa a l'estat de conservació i neteja, així com l'adequació de la tercera cel·la que havia estat habilitada com a magatzem. • El registre de persones detingudes segueix un ordre numèric i no es cataloga cap persona en funció de la raça, la llengua, el sexe ni cap altre concepte que no siguin les dades que consten en la documentació de la persona detinguda. El que sí que es fa, un cop donada d'alta la persona detinguda, és una fitxa en què consten els seus trets físics (alçada, color d'ulls, cicatrius, tatuatges, corpulència, accent i raça (asiàtic, nòrdic, sud-americà,...), entre altres característiques. Es tracta d'aportar la màxima informació de la persona i l'aspecte físic és una dada molt important per a possibles reconeixements i identificacions. • Pel que fa a la identificació dels agents, s'han donat les instruccions oportunes perquè portin el número TIP al pit, de manera visible.
Grau d'acceptació	Parcialment acceptades

Policia Local de Cerdanyola del Vallès	
Data	23 de setembre de 2014
Número de visita	Primera
Recomanacions	1. Atès que, després de la visita, la Policia Local informa que s'ha creat l'arxiu informàtic intern del llibre de registre de persones detingudes i que el llibre oficial de registres de d'entrada i de sortida de persones detingudes en paper no s'emplena en tots els casos, es recomana que es doni de baixa perquè, si no s'utilitza adequadament, pot menyscar la seguretat jurídica i la tutela dels drets dels detinguts, sens perjudici de les eventuais responsabilitats que se'n puguin derivar per als funcionaris policials. 2. Cal senyalitzar la zona de custòdia amb un cartell informatiu en el punt d'accés. 3. Cal instal·lar els cartells informatius de l'existència de càmeres de videovigilància en tots els espais on n'hi hagi. 4. Cal instal·lar una càmera de videovigilància a la zona del pàrquing i a l'antesala de la zona de cel·les que garanteixi la gravació de tot el circuit d'ingrés i estada de la persona detinguda a l'àrea de custòdia. 5. Cal adequar l'espai perquè es disposi de l'armer en el lloc del pàrquing que es consideri més idoni. 6. Cal substituir els matalassos per d'altres de material ignífug.
Resposta	• S'ha creat un registre informàtic d'entrada i de sortida de persones detingudes i s'han donat instruccions perquè s'empleni en tots els casos. Així mateix, s'ha donat de baixa el llibre de registre. • S'ha instal·lat el cartell informatiu a l'entrada de la zona de custòdia de detinguts. • S'han col·locat en lloc visible els cartells informatius de l'existència de càmeres de videovigilància allà on n'hi ha. • S'ha col·locat una càmera a la zona del pàrquing i està en procés d'instal·lació la corresponent a l'antesala. • S'ha cursat una comanda per dur a terme la instal·lació de l'armer. • S'ha fet la comanda corresponent per substituir els matalassos per uns altres de material ignífug.
Grau d'acceptació	Acceptades
Policia Local de Barberà del Vallès	
Data	23 de setembre de 2014
Número de visita	Primera

Recomanacions	• Sens perjudici de valorar la feina que fan els agents policials en fer-se càrrec de les persones detingudes, en aquests moments fan funcions de policia judicial sense tenir ni l'espai ni el lloc adequat per assumir la custòdia de les persones detingudes i sense que es garanteixi la seguretat física i jurídica dels agents participants ni els drets de les persones. Igualment, l'espai que han concebut com a àrea de custòdia tampoc no es considera un lloc adequat per funcionar com a tal. Per aquest motiu, cal que es revisi el procediment de presentació de persones detingudes als Mossos d'Esquadra amb la finalitat que la Policia Local les traslladi directament a les dependències amb la documentació que es requereixi.
Resposta 04/12/2015	• La situació de custòdia de les persones detingudes ha estat solucionada temporalment, mentre s'adeqüen els espais de la Policia Local, per mitjà d'un acord amb la Comissaria de Mossos d'Esquadra de Cerdanyola del Vallès, en virtut del qual es procedirà a traslladar les persones detingudes directament a aquestes dependències, amb la tramesa, tot seguit, de les diligències i la resta de documentació escaient. • Pel que fa a l'espai que s'ha utilitzat fins ara com a àrea de custòdia, s'ha encarregat als serveis tècnics municipals l'elaboració d'un projecte de remodelació i millora de l'espai que inclourà, entre d'altres, la instal·lació d'un bany, un sistema de videovigilància i un espai exterior per a la permanència d'un guàrdia de custòdia. Es preveu que tant el projecte com les obres es puguin executar dins de l'exercici de 2016. • Quant al llibre de registre, ja s'han fet les gestions oportunes per assegurar-ne l'existència i l'enregistrament d'entrada i de sortida de totes les persones detingudes.
Grau d'acceptació	Parcialment acceptades

Policia Local de Castell- Platja d'Aro

Data	28 d'octubre de 2014
Número de visita	Primera
Recomanacions	1. Caldria instal·lar els cartells informatius de l'ús de cadascuna de les sales o habitacions de l'àrea de custòdia, incloent-hi un de general de tota l'àrea. 2. Cal assegurar que homes i dones no coincideixin a l'àrea de custòdia al mateix moment.
Resposta 16/12/2015	• S'han instal·lat rètols identificatius de l'àrea de custòdia de detinguts. • S'han donat les instruccions oportunes perquè no coincideixin homes i dones ni en el moment del trasllat a les dependències policials ni a l'interior de les cel·les mentre resten detinguts o detingudes.
Grau d'acceptació	Acceptades

	Policia Local d'Igualada
Data	4 de novembre de 2014
Número de visita	Primera
Recomanacions	1. Caldria instal·lar els cartells informatius de càmeres de videovigilància a cadascuna de les zones controlades de l'àrea de custòdia i intentar evitar els punts foscos de les càmeres. 2. Cal ubicar l'armer a la porta d'accés, a fi d'evitar l'entrada dels agents armats. 3. Cal assegurar que homes i dones no coincideixin al mateix moment. Si es dona el cas, caldria traslladar la persona directament als Mossos d'Esquadra perquè se'n fessin càrrec des del principi.
Resposta 23/02/2015	• S'ha elaborat una memòria tècnica i està en procés la contractació de la compra, el subministrament i la instal·lació d'un nou equipament de videovigilància complementari per evitar l'existència de punts foscos. • S'ha demanat pressupost per a l'adquisició d'un armer de cinc calaixos i suport per a la zona del dipòsit de detinguts. • Quant al fet de l'ús indistint de les cel·les per a homes o dones, s'han donat les indicacions oportunes per evitar-ne la coincidència.
Grau d'acceptació	Acceptades

IX. CONCLUSIONS I RECOMANACIONS

IX. CONCLUSIONS I RECOMANACIONS

1. Desconeixement del Protocol d'Istanbul

El Protocol d'Istanbul és un gran desconegut. Aquest manual internacional per a la investigació i la documentació de la tortura i altres formes de maltractament està avalat per l'Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Drets Humans i constitueix una guia d'una enorme utilitat per documentar de manera científica denúncies de tortures i maltractaments. El desconeixement d'aquest instrument, tant pels professionals com per les institucions responsables, redunda de manera molt negativa en l'eficàcia de les denúncies per maltractaments davant els òrgans jurisdiccionals competents.

Cal que tant el Departament de Justícia, en particular l'Institut de Medicina Legal, com els col·legis professionals de l'àmbit de la salut donin a conèixer i promoguin la formació sobre el Protocol d'Istanbul entre els professionals i que adaptin els protocols mèdics forenses a les seves propostes. Igualment, s'ha de garantir que els reconeixements mèdics es facin, com a regla, en privat, i que hi quedi registrat qualsevol signe de violència o maltractament, fins i tot sense denúncia expressa.

2. Transposició insuficient i interpretació inadequada de la Directiva europea sobre els drets de les persones detingudes

Respecte del nou article 520 de la Llei d'enjudiciament criminal i la interpretació que en fa el Cos de Mossos d'Esquadra, el Mecanisme valora com a molt positives algunes de les reformes que s'hi han introduït, que adequen la legislació espanyola i la praxi de la Policia de Catalunya al marc europeu. És el cas, entre d'altres, de l'assistència lletrada a comissaria, amb caràcter previ a l'interrogatori policial, o de la necessitat de disposar d'un intèrpret en el cas de persones detingudes que no coneixen el català o el castellà.

No obstant això, l'article 520 no ha estat transposat correctament pel que fa al dret de la persona detinguda a accedir als "elements de les actuacions que siguin essencials per impugnar la legalitat de la detenció". I, el que és pitjor, la Policia de la Generalitat ha fet seva

la interpretació desviada del nou precepte que proposa la Comissió Nacional de Coordinació de la Policia Judicial a escala de l'Estat. Així, mentre la Directiva estableix de manera meridiana que la persona detinguda ha de poder tenir accés a "materials" i "gravacions", els cosos policials estan donant només informació mínima sobre els motius de la detenció.

En tant que les pautes d'interpretació de l'article 520 que fa la Comissió Nacional han de tenir la consideració de mínim aplicable, el Mecanisme recomana a la Direcció General de Policia una nova interpretació de l'article 520 que superi aquests mínims i que sigui conforme a la Directiva europea, amb les cauteles que siguin necessàries, quan escaigui, per salvaguardar el secret del sumari i protegir les víctimes i els testimonis.

3. Persistència d'indicis de maltractaments en centres penitenciaris

En el segon semestre d'enguany s'han dut a terme tres visites a centres penitenciaris centrades en entrevistes individuals i en profunditat a persones internes, i també a les direccions dels centres i al personal funcionari. En total, han estat més de 40 entrevistes d'interns i de funcionaris adscrits a mòduls de vida ordinària i departaments especials, tant en presons d'homes com en mòduls de dones. Així mateix, en el decurs de visites a altres centres de privació de llibertat, i a través d'informacions creuades, s'han pogut contrastar alguns dels testimonis rebuts. Sens perjudici de la professionalitat de gran part del personal funcionari i de l'excel·lent disposició dels equips directius dels centres visitats, particularment pel que fa a la millora constant dels plans funcionals dels centres, tot l'anterior permet extreure algunes consideracions generals:

a. No hi ha un relat generalitzat d'abusos i de maltractaments, però sí que es relaten diversos episodis d'aquest tipus que resulten coherents i coincidents, sovint fins i tot quant a la identitat del personal funcionari que presumptament els practica. A més, són freqüents les referències a vexacions o humiliacions quotidianes, que per la seva persistència en un context de privació de llibertat poden tenir una consideració de maltractament psicològic.

Quan la informació rebuda és prou consistent, el Síndic ha obert una queixa o una actuació d'ofici per investigar les al·legacions de la persona interna. De la mateixa manera, cal que les direccions dels centres investiguin amb rigor, rapidesa i imparcialitat les queixes dels interns, que s'examinin tant els informes que emeten els funcionaris i serveis mèdics, com les al·legacions que formulin els interns, i que, si escau, es prenguin les mesures disciplinàries oportunes. En aquest punt, torna a ser essencial la utilització d'una eina com ara el Protocol d'Istanbul per documentar els possibles casos d'abusos físics i psicològics que s'hi puguin haver produït.

b. Així mateix, es relaten episodis de rigor excessiu en les sancions. El règim de primer grau i les seves condicions de compliment poden resultar incompatibles amb les normes bàsiques de respecte als drets humans i amb l'orientació a la reinserció social i reeducació que ha de tenir la condemna penal. Malgrat que la normativa penitenciària que estableix el marc d'aquest règim és d'àmbit estatal, hi ha marge per a una interpretació gradual, menys lesiva per a la salut física i mental de les persones internes.

c. El tractament penitenciari és un instrument bàsic per a la reinserció, però en alguns mòduls penitenciaris les persones internes tenen la impressió d'estar oblidades, sense programes adequats a la seva situació. Cal que totes les persones internes, tan bon punt sigui funcionalment possible, tinguin un PIT i que aquests programes es vagin aplicant i revisant de manera que siguin reals i efectius.

d. La qualitat, la quantitat i la varietat de l'alimentació als centres penitenciaris és una queixa freqüent entre les persones privades de llibertat. Això és particularment visible als centres on la gestió del menjador correspon al CIRE.

e. Molts interns entrevistats manifesten que coneixen els recursos administratius i jurisdiccionals de garantia, inclòs el Síndic de Greuges. Val a dir, però, que manifesten una certa desconfiança pel que fa al circuit intern de gestió de la queixa. En aquest

sentit, cal emprendre mesures per millorar aquesta confiança.

Així mateix, atès que encara hi ha interns que els desconeixen, cal seguir fent una àmplia difusió dels recursos garantistes de què disposa el sistema penitenciari, des del jurista del centre o el torn d'ofici penitenciari del col·legi d'advocats (en el cas de l'ICAB) fins al jutge de vigilància penitenciària o el Síndic de Greuges de Catalunya.

4. Coordinació entre les policies locals i el Cos de Mossos d'Esquadra

Com en anys anteriors, es continua observant una casuística molt heterogènia respecte de les funcions de la policia local en el marc de la privació de llibertat. Allà on n'hi ha, les àrees de custòdia de la policia local solen tenir deficiències, de vegades, esmenables, d'altres, no. On no n'hi ha, s'han articulat mecanismes de coordinació amb els Mossos d'Esquadra, de manera que o bé la detenció la practica directament aquest darrer cos o bé la policia local trasllada les persones a qui deté a una comissaria de la Policia de la Generalitat, on es redacta l'atestat.

El parer del Mecanisme continua sent que la Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra ha de ser la policia integral de Catalunya, mentre que les policies locals han de tenir un paper auxiliar. En aquest marc, s'hauria de tendir que les policies locals que practiquen alguna detenció traslladin la persona detinguda directament a la comissaria de Mossos d'Esquadra que s'estableixi per protocol entre l'ajuntament i el Departament d'Interior, fins i tot si això implica que el vehicle de la policia local surti del seu municipi. Cal generalitzar aquests convenis, agilitar la recepció de persones detingudes per part de les comissaries de la Policia de la Generalitat i millorar la coordinació entre els cos nacional i els locals.

Una llei del Parlament de Catalunya hauria d'aclarir els àmbits de competència entre la Policia de la Generalitat i les policies locals de Catalunya.

5. Mesures disciplinàries excessives en centres d'internament d'infants i adolescents

Enguany s'han visitat dos centres educatius, dos centres terapèutics, dos centres residencials d'acció educativa intensiva, un centre d'acollida i un centre residencial que atén infants i adolescents amb discapacitat i greus trastorns de conducta. En la majoria dels casos han estat visites de seguiment per poder valorar el compliment de les recomanacions efectuades en altres ocasions, a banda dels objectius de les visites en general. En totes les visites realitzades, excepte en el supòsit del centre residencial que atén infants amb discapacitat, s'han mantingut entrevistes amb els nois i les noies. Del relat de les persones entrevistades, se'n pot destacar el següent:

- Si bé no manera generalitzada, en algun supòsit s'explica una aplicació inadequada de les contencions.
- Les sancions no sempre s'apliquen respectant la normativa, especialment pel que fa als aïllaments.
- Es detecten mancances importants a les instal·lacions dels centres de protecció visitats.
- En alguns centres es relaten altres mancances de tipus material, com ara la qualitat i la quantitat del menjar, la climatització o els espais d'intimitat.

El Mecanisme insisteix en l'exigència que l'aplicació de les normes disciplinàries s'ajusti a les normes i els estàndards internacionals (Regles de les Nacions Unides per a la protecció d'infants privats de llibertat), de manera que s'eviti l'aplicació de penes d'aïllament o de cel·la solitària. També cal adequar alguns centres perquè compleixin les condicions de confort i calidesa requerides.

Igualment, cal tornar a recordar la necessitat que el personal tingui la formació adequada per a l'aplicació de les contencions, i que aquestes es practiquin només en els casos estrictament necessaris, durant el mínim temps imprescindible, i de forma proporcional i amb totes les garanties.

Finalment, és imprescindible que l'Administració dugui a terme una funció de supervisió sistemàtica i intensa del funcionament dels centres, específicament en els aspectes assenyalats, que inclogui, en qualsevol cas, l'escolta dels infants i adolescents.

6. Ingressos involuntaris en centres geriàtrics

En relació amb els ingressos en centres geriàtrics de persones grans no incapacitades que no poden expressar lliurement la seva voluntat, el Mecanisme ha pogut constatar que és una pràctica habitual d'aquests equipaments acceptar com a "ingrés voluntari" el que efectuen familiars d'aquestes persones. Aquesta pràctica està emparada per l'article 7 del Decret 176/2000, de serveis socials, i està avalada pel Departament de Benestar Social i Família, però contradiu legislació superior, com ara el Codi civil de Catalunya, i, per tant, cal esmenar-la.

El Mecanisme recomana que, de manera immediata, es donin instruccions a tots els centres geriàtrics de Catalunya on puguin ser ingressades persones grans que no poden manifestar lliurement la seva voluntat de la necessitat de notificar aquests ingressos a l'autoritat judicial o fiscal en el termini més breu possible.

SÍNDIC

EL DEFENSOR
DE LES
PERSONES

Síndic de Greuges de Catalunya
Passeig Lluís Companys, 7
08003 Barcelona
Tel 933 018 075 Fax 933 013 187
sindic@sindic.cat
www.sindic.cat

